

Димитър Пеев
Вероятност, равна на нула

В романа „Вероятност, равна на нула“ се разказва за работата на нашите органи от контраразузнаването в борбата им срещу чуждите разузнавателни централи и опитите им да се домогнат до държавните и икономическите тайни на нашата страна.

Наред с интригуващата логическа задача и нейното разкриване в романа са разработени и редица социално-нравствени и морално-етични проблеми, широко са представени съвременните научно-технически средства, които се използват в шпионажа и контрашпионажа, както и някои методи за вербуване.

Част първа

I. Среднощни шифрограми

13 юли, неделя

Първото позвъняване на телефона той просто не чу. Събуди го второто. Погледна часовника – без няколко минути седем. Кой можеше да звъни тъй рано? Някаква досадна грешка или... от министерството? Който и да беше, не трябваше да го остави да продължава, можеше да събуди жена му. И той скочи от кревата и бързо се запъти към телефона в хола.

– Добро утро, другарю полковник – забоботи познатият бас на генерал Марков, – малко раничко звъня, ама ще извинявате и за неделята, и за часа. Нали разбирате, налага се, дело не терпит!

– Какво се е случило, другарю генерал? – запита Ковачев с приглушен глас.

Но да не събуди жена си все пак не успя. Тя се появи на вратата на спалнята – все още сънена, с питащ поглед.

– Случило се е това, че се налага да заминете веднага за Варна. С вас ще дойдат Петев и Дейнов. Вече им наредих. А на полковника, както се полага на старши, звъня последен, да си отспи петнадесет минути повече.

– Благодаря за любезността, но за какво става дума?

– Всички подробности, с които разполагаме, са от шифрограмата. Препис от нея ще ви предаде Петев. Самолетът ви излита в 8.15, колата ще дойде в 7.30. Време има да се стегнете, Минев знае за пристигането ви и ще ви чака в управлението.

Докато се обръсне и изкъпе, жена му приготви куфарчето. Опитът ѝ в това отношение беше богат.

Шифрограмата беше пределно лаконична. Снощи, в последната минута на отивания си ден, е била заловена шифрована радиограма, излъчена по шосето между Златните пясъци и Балчик, някъде край Кранево. Още при засичането другарите от пеленгатора, съдейки по мощността на емисията, предположили, че предавателят се захранва от мрежата. Но близо до мястото на пресичането нямало никакви постройки. Очевидно предавателят се е намирал в автомобил и се захранвал от двигателя.

Това беше всичко. Останалото чакаше тях.

На летището имаха време дори да изпият по едно кафе. А във Варна вече ги чакаше кола и те се понесоха към града.

Въведоха го веднага в кабинета на началника на управлението генерал Минев. Там вече чинно седеше млад мъж с очила, който се представи като майор Симов от дешифровъчния отдел. Минев набързо го запозна с материала и от тона му никак не можеше да се разбере обиден ли е, че министерството веднага предава случая на софийска група, или се радва, че „в това горещо време“ се е отървал от една досадна история.

Впрочем, за разказване имаше малко. В 23 часа и 59 минути, точно една минута преди полунощ, седма засечна станция маркирала нелегализирано предаване. Електронната автоматика мигновено сработила и не само записала сигналите, но и насочила търсещите лъчи на подстанциите „Б“ и „В“. Трите лъча се пресекли в квадрат „Ел 17“, където фиксирани неподвижен източник. За там веднага заминали две

оперативни коли. Но когато след петнадесетина минути групите се озовали на мястото на пресичането, нямало никой. Нито кола на самото шосе, нито някаква постройка наблизо. Защото точката се оказала на шосето за Балчик, сред нивите. Очевидно предаването е било излъчено от радиостанция, която е била захранвана от динамото на автомобил.

Докато оперативните групи търсели безуспешно предавателя, записаните сигнали били предадени по кабела на селектора на голямата дешифровъчна машина на министерството в София. Тя поела петцифрените групи на шифрограмата, „дъвкала“ ги няколко часа и при програма 8, алгоритъм ЕФ 3 „изплюла“ дешифрирания текст на английски, които, преведен на български, звучеше така: „... пясъци дванайсет хотел Интернационал о'кей екстериора условията жалки мери и динго през Турция маман.“

Ковачев повъртя листчето с българския текст, което му бе подал Минев, и го остави на бюрото.

– Хм..., динго, не беше ли това някакво австралийско куче?... И накъде „през Турция?“ Това към нас или от нас трябва да означава? Уж дешифрирана, пък нищо не се разбира!

– Така е – каза Минев. – Вероятно освен това е кодирана. Но да чуем съображенията на майор Симов.

– От дешифрирания текст за сега наистина не може нищо да се разбере. При това трябва да имаме пред вид, че началото липсва, разполагаме само с текста от момента, когато магнетофонът се е включил. Работено е с малко ускорение, не повече от двадесет и пет пъти. Но разливането на сигналите до нормалната им скорост, с която е работил радистът, показва, че не е школуван професионалист, вероятно недостатъчно добре обучен любител. Това личи не само от неравномерните интервали между цифрите, но и от грапавия му „почерк“. И е малко муден.

– Но този любител – обади се Ковачев – разполага с приставка за предварително записване на сигналите, която при сеанса на връзката ги излъчва ускорено.

– И което е по-интересно – продължи Симов, – с много мощен предавател. Да, бива си го, може да бъде чул чак в Нова Зеландия.

– Или в Австралия – подметна Минев.

– Радистът е разполагал и с апаратура за шифроване на текста, за превръщане на буквите в цифри, макар и с ограничени програми. А и тя, както и приставката за ускоряване на записа не се продават в „хиляда и една стоки“!

– Искате да кажете, че е дошъл подготвен, въоръжен със специфичните за професията си „средства на производството“? – каза Ковачев. – Та това е естествено.

– Искам да обърна внимание на факта, че „въоръжението“ му е слабичко, с ограничени възможности за шифриране. Затова и тъй лесно го разнищихме.

– Прост шифър, казвате, а?... – забеляза замислен Минев.

– Да, съвсем елементарен.

– Странно, сякаш са искали да облекчат задачата ни по дешифрирането. Тогава едва ли можем да вярваме на съдържанието.

– И да вярваме, и да не вярваме, все толкова ще разберем – каза Ковачев. – Първата ни задача е да открием Маман, да установим кой се крие зад този псевдоним. Ще трябва да се наблюдават колите, които през нощта се застояват на шосето с работещ двигател. Знам, загубена работа, но май нямаме друг изход. Дейнов, ти се заинтересувай от всички гости, пристигнали тия дни в хотел „Интернационал“. А Петев ще организира наблюдението на колите. Може още веднъж да се обадят. Но сам няма да се справи. И за търсенето на колите, пък и въобще ще ни е нужна вашата помощ. Ще трябва да ни дадете някой местен работник.

– Прав сте, аз вече помислих за такъв, но чаках вие да повдигнете въпроса. Да не помислите, че ви се натрапваме. Предлагам капитан Крум Консулов. Макар и тази пролет да ни го преведоха от София, той си е наше момче, варненче. Отлично познава обстановката, много, даже прекалено е инициативен, енергичен за трима, пък и всичко знае...

В тона на Минев, с който той превъзнасяше качествата на Консулов, се чувствуваше някаква едва скривана ирония, но не можеше да се разбере все пак подиграва ли се или просто желае да им го „пробута“. Защото Ковачев, макар и да не го познаваше лично, бе чувал „това-онова“ за капитан Консулов. Но не се издаде, а само запита:

– Че за няколко месеца дали е успял да се опознае достатъчно, да се сработи с тукашните колеги?

– О, вие не го знаете! Сработил се е и още как. Виж, с варненските колеги значително по-малко. Но опитайте. Пък ако не си паснете, винаги можем да го сменим.

Полковник Ковачев обичаше да работи с „мъчни хора“, с „чворове“, знаеше как да трогне деликатните струни на характера им и те винаги му се отплащаха с преданост и всеотдайна работа, на която бяха способни. А понякога дори с приятелство.

В малката служебна стая на управителя на хотел „Интернационал“ Дейнов внимателно прегледа списъка на пристигналите. От първи хотелът бе приемал само чужденци и нито един българин. Но колкото и да се стараеше, нищо не можеше да открие. Тънката нишка, наречена Маман, не водеше наникъде. Това можеше да бъде и мъж, и жена, и млад, и стар. Дори английският, на който бе съставена шифрограмата, не подсказваше категорично, че изпращачът е непременно англичанин (такива имаше доста) или американец (гостите от САЩ бяха значително по-малко). Все пак той си записа акуратно имената на подозрителните, според него, и отиде да поговори с момчето, обслужващо асансьорите. Тези най-дребни бурмички в гигантската машина на „Балкантурист“ обикновено бяха наблюдателни не според ранга си и можеха да бъдат много полезни, ако съумееш да спечелиш доверието или поне симпатиите им.

Здравко се оказа контактно момче и само след няколко минути те беседваха като стари приятели. Дейнов му се представи като летиращ летец от реактивната изстребителна авиация. Но, изглежда, момчето не само не му повярва, но и се досети що за „изстребител“ е. На няколко пъти Дейнов забеляза как подозрителното оглежда, сякаш търси издайническото издуване от пистолета. Слава богу, че не бе го взел. А може и само така да му се бе сторило.

Дали защото се бе досетил и искаше да помогне или от обикновена момчешка бърливост, но Здравко охотно споделяше наблюденията си за гостите на хотела и за някои даваше остроумни характеристики.

– А този лък е едни рядък чешит – посочи той излезлия от асансьора възрастен мъж с подчертано английски от началото на века вид: кариран костюм с таке от същия плат, очила с дебели черни рогови рамки, димяща лула, червенокос, с лунички и надменно важен, като от карикатура на Джон Бул. – Мистър Гълиган е наш гост. Появи се преди няколко дена с жена си. Събира фасове.

– Как така фасове! – учуди се Дейнов.

– Ей така на, фасове. Готов е лира да даде за оригинален фас. Вчера някой изсипа от горните етажи цяла пепелница. Той видял, накара ме да се кача на терасата и да събера всички фасове. Имаше и чужди, и наши, повечето с червило по тях...

– Е и?...

– Нищо. Прибра ги и ми даде пак една лира. Де всички гости да бяха като мистър Гълиган!

Тази нощ по шосето за Балчик патрулираше капитан Консулов. Двамата с шофьора бавно обхождаха своя сектор и мълчаха – нещо съвсем необичайно както за единия, така и за другия. Но нежеланието им да разговарят си имаше своите дълбоки причини. Шофьорът бе закъснял две минути и Консулов му направи такъв скандал, сякаш въобще не се бе явил. Ето защо той бе дълбоко обиден и сърдит. А Консулов не смяташе за възможно да води разговори с подобен „мърляч“.

Шосето бе безлюдно. А колата се движеше бавно не защото пътниците й бяха сърдити, не и защото беше бавноходна, а защото нямаше за къде да бързат.

След като изкачиха поредния баир, зърнаха далеч пред тях, долу в равнината, край шосето, на мястото за паркинг до младата горичка спряла кола със запалени габаритни светлини. Въпреки сръдната им двамата се спогледаха. Когато доближиха колата, тя изключи светлинките си. Шофьорът на оперативната кола внезапно включи дългите светлини, за да освети номера на спрялата кола. Когато я задминаха, забелязаха, че зад волана седи сам мъж и пуши цигара.

Консулов взе слушалката на радиотелефона и предаде:

– Докладва „Рапан втори“. Около двайсет и петия километър, малко преди разклона, стои „Вартбург де лукс“ номер ПеА 37–18 със запалени габаритни светлини.

Шофьорът е сам. Когато го доближихме, угаси светлините.

– Двигателят му работеше ли? – запита дежурният в управлението.

– Не можах да разбера. Но... очаквайте евентуално предаване.

Щом оперативната кола се отдалечи, мъжът във вартбурга се огледа внимателно напред и назад по шосето. То беше абсолютно пусто. Той кимна и до него се изправи снисканата се на съседната седалка руса, с късо подстригана коса жена. И те веднага, без да проронят нито дума, започнаха да се целуват.

14 юли, понеделник

Петев мина с една от колите на окръжното управление да вземе Ковачев от почивната станция.

– Нещо ново? – запита Ковачев, щом седнаха.

– Нищо след снощната напразна аларма на Консулов.

– А от Дейнов?

– Вторачил се е в този Гълиган, целия ден прекара на плажа край него.

Въобразил си е, че това е Маман...

– По ми прилича на Папан. Боя се, че е на погрешна следа. Такъв чешит..., събира фасове...

– Може да се прави на луд?

– Едва ли. Какъв интерес има да привлича вниманието ни с идиотското си хоби!

Щом влезе в кабинета, който му бяха отредили, Ковачев механично се хвана за слушалката да докладва на генерал Марков. Но не започна да набира. Какво ли ново можеше да му съобщи? Каква ли свежа идея щеше да предложи? Всяка нощ две коли патрулираха по шосетата край Златните пясъци, но „те“ можеха да се обаждат повторно след седмици и след месеци, пък и... никога. Или просто в навалищата, денем! А този Гълиган, единственото им „откритие“, по всяка вероятност беше някакъв безобиден особняк. И все пак позвъни.

– Нищо ново, другарю генерал. Главното ни занимание за сега е да се излежаваме на пясъка и да набираме тен.

– Нещо много бързо тръгнахте по отпъкания път на командирования през лятото българин.

– Не е от корист, а заради службата. Просто сме длъжни да бъдем там. Всичките ни обекти по цял ден са на плажа. Няма ли и вие да прескочите насам, хем ще ни посръгате, хем ще ни дадете някое ценно ЦРУ.

– Не искушай меня без нужди. Ако дойде до ЦРУ, няма да пропусна възможността. Хайде, и се обаждайте всяка сутрин.

Генералът едва ли очакваше, че пилето отново ще запишука още тази нощ и ще се наложи да искат неговите ЦРУ (така те дешифрираха посвоему прословутата аббревиатура – ценни ръководни указания).

В обикновената човешка дейност спокойните и тревожните състояния са градуирани и нюансирани през всичките степени от точката на замръзването до точката на кипенето. Не така беше в службата за следене и пеленгуване. В оперативната стая на засечната станция с часове, а често и с дни цареше абсолютно спокойствие. Уредите следяха легализираните предавания, контролираха ги по еталоните им и само меката светлина на екраните и едва доловимите за ухото шумове на релетата подсказваха, че апаратурата, макар и задрямала, върши своята работа. А на хората не им оставаше нищо друго, освен да се любуват на този странен технически пейзаж. Но появеше ли се в етера нерегистриран предавател, в миг, като при експлозия, по звуковия и светлинния алармен сигнал оживяваха и апарати, и хора и с максимална скорост и напрежение започваха да действуват.

Тази нощ точно в 12 часа заработи същият предавател. Но сега не изненада никого. В станцията дебнеха вълната и записваха сигналите от самото начало. А щом двата лъча се пресякоха, дежурният, без да изчака третия, вече съобщаваше в управлението:

– Да, да, това е същата станция. Колите да се движат по посока Кранево. На

тях директно ще им предадем координатите веднага щом ги уточним.

За щастие, оказа се, че едната кола е отвъд, а другата отсам точката на пресичането, все по това шосе, само на няколко километра от мястото. И след секунди и двете коли се носеха с голяма скорост.

В колата, идваща от посока Балчик, седеше Петев и поддържаше постоянна връзка по радиотелефона. Третият лъч на засечната станция вече беше уточнил мястото на предавателя. Съобщиха му точните координати и в този момент сигналите заглъхнаха.

– Натисни педала! – подканяше задъхано той шофьора. – Току-що е престанал да предава. Още малко натисни! Да не го изтървем!

Колата се носеше с бясна скорост и на всеки завой заплашваше да изскочи от шосето. Когато доближиха върха на поредното възвишение, Петев изкомандува:

– Сега намали! Тук трябва да е.

Колата рязко забави скоростта си и щом преваля възвишението, пред нея се откри голям участък от пътя. В далечината се виждаше само една кола, която стоеше неподвижно, със запалени габаритни светлини.

– Това ще да е. Ето, потегля!

– Пред нас в точката на координатите има само един автомобил – обади се по радиотелефона Петев. – Сега тръгва. Ще го подминем.

Малко преди да достигнат чуждата кола, тя направи маневра, пресече шосето, сякаш искаше да им препречи пътя. В светлината на фаровете ясно се виждаше, че шофира сам мъж. Впечатлението, че чуждата кола иска да ги спре, скоро се разсея. Стана ясно, че тя само обръща. Това беше голяма американска кола с австралийски номер, който Петев записа.

– Свирни му нервно. Сякаш бързае и той ни пречи.

Шофьорът изсвири няколко пъти продължително, но мъжът от другата кола само махна приветливо с ръка, като че ли искаше да се извини. След като обърна, той продължи към града. Петев вдигна слушалката на радиотелефона и докладва. А насрещната оперативна кола, вече обърнала, изчака австралийската, даде ѝ да я задмине и на достатъчно близко разстояние започна да я следва.

15 юли, вторник

Рано сутринта в кабинета, отреден за тяхната група, Ковачев събра Петев, Дейнов и Консулов.

– Предавателят се намира в автомобил марка „Плимут“, австралийски номер АУС фау ем 46–57 – започна той. – Водачът му се казва Дейвид Маклорънс, австралийски гражданин, влязъл в страната на 12 юли рано сутринта от Гърция през Кулата, в деня, в който вечерта бе излъчена първата радиограма. В колата е пътувала и Едълайн Мелвил, също австралийска гражданка. Сега и двамата са настанени в хотел „Интернационал“, в две съседни стаи: 1305 и 1307...

– Съвсем сигурно ли е, че това е именно колата? – запита Дейнов.

– Ние пристигнахме на мястото минута след като предаването бе завършено – обади се Петев. – Не срещнахме друга кола. От посока Варна се движеше капитан Консулов. Те също не са срещнали в този район друга кола. По това време тази беше единствената. Пък и... заварихме я да потегля от мястото, указано от координатите. Не, другари, съмнение не може да има.

– А този... Маклорънс – запита Ковачев – какво представлява?

– Тридесет и пет годишен едър, атлетически сложен мъжага с малко флегматичен, бих казал, тъповат вид – обади се за първи път Консулов. Той беше проследил Маклорънс до хотела и бе имал възможност да го огледа, отблизо.

– Това явно е Маман – възкликна ентусиазирано Дейнов.

– Хайде бе! Чак пък явно – усмихна се иронично Консулов. – Та Маман, казвате, а?... Вие, значи, мамите така си ги представлявате. Аз пък се питам защо му е притрябвало на този австралийски коч да идва у нас. Плажове ли си нямат или обслужването на „Балкантурист“ го е съблазнило? И защо чак от Австралия се е помъкнал?

– Сега искам да ви запозная с текста на снощната радиограма – прекъсна го Ковачев. – И тя е на английски. Същият шифър. По тази линия другарите не са имали

никакви проблеми. „Дон Бонифацио старият никой и Коко с железния вълк са вече в хотелите до нас. Чакам паролата маман.“ Е, какво ще кажете?

– Значи още четирима души са се настанили в хотелите около „Интернационал“, общо шест души чакат паролата. Голяма банда! За какво ли са се събрали у нас? И каква ли е паролата им?

Дейнов се беше засилил и сигурно щеше да продължи размишленията си, ако не го бе прекъснал Ковачев:

– Чакайте, чакайте! Отде ги набрахте шест души?

– Ами... този..., Маклорънс и гаджето му от Австралия... двама..., Бонифацио старият, трима, Никой, Коко и Железният вълк... шестима...

– Ама вие и Никой за човек ли го броите! – обади се Консулов.

– И Никой, и Железният вълк, и Коко – това са все псевдоними...

– Достатъчно, Дейнов, разбрах. А вие, Консулов, какво ще кажете?

– Прилича ми на разиграване, другарю полковник. Особено като се има пред вид елементарният им шифър. Звучи някак несериозно, както в „Златният телец“: „Товарете портокалите в бурета. Братя Карамазови.“ И що за дон Бонифацио, звучи ми като дон Базилио.

– А как ви звучи... „чакам паролата“?

– И в това има нещо гнило..., прекалено ясно и категорично е казано.

– Да, но по шифъра – възрази му Ковачев.

– Подозрително прост, дето непременно ще го разберем. Нещо много лесно открихме и колата с предавателя, и кой предава! Не мислите ли? И все пак... това или е някаква идиотщина, пълна глупост, шега на олигофрен, или... нещо много сериозно.

– Доизкажете се.

– Ами..., за да пратят едновременно четири или пет души!

– Сега пък четири-пет. Дейнов одева ги преброи до шест.

– Дон Бонифацио старият несъмнено е адресът. Бонифацио старши, бащата на Бонифацио младши. Това на Запад се практикува. По-загадъчни ми са Коко и Никой, пък и Железният вълк събужда технически асоциации. Може да е някаква инсталация, апаратура, вече настанена от Коко в някоя от хотелските стаи на комплекса.

– Аз ви питам сериозно – каза Ковачев.

– И аз сериозно... Ако приемем, разбира се, че текстът отговаря на истината.

Ако ли не..., отде да знам тогава. Железният вълк може да означава подводница; Никой може да е кодовото название на операцията, а, Коко – датата на извършването ѝ. Хотелите до нас да са съседни държави, а паролата... да е някоя хубавица, която тепърва ще пристигне. И тъй нататък, въпрос само на фантазия.

II. Черният куфар

„Същия ден преди обяд“

След като откриха радиста и дешифрираха радиограмата, отново настъпи пълно затишие и никой не можеше да предскаже докога ще трае това спокойствие. И което беше много по-важно – действително или привидно бе то. Затова, щом свърши сутрешното съвещание, колегите му тръгнаха по своите задачи, а той реши да прескочи до почивната станция на министерството. Дори отиде на плажа. Но не мина и час, и там се появи ъгловатата, фигура на Консулов по бански гащета и с чанта в ръка. Озърташе се, вглеждаше се в голите тела. Сигурно него търсеше. Дали не се бе случило нещо?

– Здравейте! При мене или в обятията на Нептуна?

Ковачев бе вече вкусил от своеобразния маниер на изказване на Консулов и реши да го приветствува в неговия стил.

– Какъв ти Нептун! Квод лицет Йови, нон лицет бови. Това, което е позволено на боговете, не е за простосмъртните, за да не кажа нещо по-точно. – Той явно не разчиташе, че Ковачев ще разбере латинската поговорка, затова я и преведе. – Идвам в жалката роля на пощенски раздавач. Нося ви една картичка.

– Картичка ли? Че от кого? Дайте да я видя.

Консулов извади от чантата и му подаде цветна картичка с изглед от Златните

пясъци. На гърба ѝ беше написано с химикалка:

„Варна, улица «Люляк» № 5. Петър Петков. Драги Пешо, пристигнах за няколко дена в Златните пясъци, хотел «Метропол». Ела да се видим в петък, 19 юли, десет и трийсет часа. Твой приятел Гошо.“

– Е, та?... С какво е забележителна тази картичка?

– Току-що Дейвид Маклорънс я пуснал в пощенската кутия на хотела.

Наблюдаващият го е видял и със съдействието на администраторката я извадил. Друго забележително няма!

– Хм! Интересно. А да не е сбъркал нещо наблюдаващият?

– Не. Точно е видял как я пуска, а освен това тази картичка била единствената в кутията.

– Възможно ли е този Маклорънс да е българин? В Австралия доста измет се е събрала.

– Дори и да е българин, но не от оригиналната „измет“, а от второто издание: може да е син на някой наш емигрант. И то от англосаксонска майка, като се съди по екстериора му.

– Вие сте имали повече време да помислите. Какво е мнението ви за тази картичка? – запита на връщане към станцията Ковачев.

– Тоя, разбира се, не му е никакъв приятел. Съобщава мястото и времето на срещата със свой агент, който може и да не е точно Петър Петков. Първо, Маклорънс не живее в „Метропол“, а в „Интернационал“. Второ, ако му е приятел, ще го посети в дома му. И трето, най-важното, в петък не е деветнайсети, а осемнайсети юли.

Ковачев пресметна наум дните.

– Да, вярно... Ха... Какво може да означава пък това? Да не би случайно да е сбъркал. Осемнайсети..., деветнайсети... Макар че в нашата работа грешките са малко.

– Това вероятно е някаква уговорка, която тепърва ще разберем. А картичката? Какво да правим с нея? Все пак ще трябва да я пуснем, нали?

– Налага се. Иначе има опасност нищо да не се случи. А това ние не бива да допуснем. Но време има. Нормално пощата ще я занесе утре, вероятно следобед. Имаме повече от денонощие. А дотогава трябва да мислим!

Ковачев се облече набързо и щом седнаха в колата, взе от Консулов картичката и отново я загледа вторачено. И колкото повече я гледаше, толкова повече се убеждаваше, че тази картичка, попаднала случайно в ръцете им, на вид толкова безобидна, крие някаква голяма тайна. Не само че беше условен знак за уреждане на среща, а и нещо много повече, което той не съумява да види.

– Мислите ли, другарю полковник? – обади се Консулов, сякаш бе уловил телепатично състоянието му.

– Мисля, мисля, какво по-добро да правя?

– Че мислете тогава на глас. Може и аз да помогна.

– Очертават се две версии. Или този Дейвид Маклорънс е българин и тогава няма нищо чудно, че той, подписвайки се като Гошо (а може и наистина да е Гошо или поне така да е познат на Пешо), изпраща картичката, която сам е написал тук, у нас. По-интересна, по-перспективна, разбира се, е версията, че той не е българин, и следователно не може сам да я напише. Тогава логически следва, че са му я дали „там“ готова, написана, и неговата задача е само да я пусне и да се срещне с Пешо или в петък, 18-и или на 19-и, в събота, пред хотел „Метропол“.

– С него или с някой друг, който е познат на Пешо като Гошо. Защото възниква законният въпрос, как Пешо ще познае Маклорънс, който току-що е пристигнал чак от Австралия.

– Знаете ли, докато ви слушах, хрумна ми едно съображение в полза на версията, че картичката е била писана „там“.

– Представете си, и на мене ми хрумна нещо в тази насока – усмихна се Консулов.

– Казвайте първо вашето хрумване, да видим дали не е същото.

– Защо срещата е пред хотел „Метропол“, а не пред „Интернационал“, където е отседнал Маклорънс и където би било естествено да се видят пред или още по-добре вътре, в хола, в стаята му, като приятели? Не означава ли това, че картичката е била написана преди Маклорънс да се настани в хотел „Интернационал“ от човек, който познава, който е живял в хотел „Метропол“. Това ли беше вашето хрумване?

– Не. Предположението ви може и да е вярно. То е твърде логично и правдоподобно, но съществува вероятност „Метропол“ да е посочен „за конспиративност“ било за да не видят познати срещата, било защото „Метропол“ означава някаква условност.

– Не е изключено. Давайте тогава вашето!

– Представете си, че някой ви е възложил, когато пристигнете на Златните пясъци, да изпратите картичка с такова съдържание. Независимо от това, дали сте българин или само ще препишете дадения ви текст с български букви. Какво ще направите?

– Ще купя картичка, ще ѝ залепя марка от една стотинка, ще напиша условията на текст и ще я пусна в пощенската кутия – отговори, без да се замисля Консулов, като го гледаше с нескриван интерес.

– Те това исках да чуя! Преди всичко ще купите картичката! Кое и ви поръчвам да направите. Сега аз ще сляза и ще продължа с автобуса за окръжното управление, а вие ще се върнете с колата и единствената ви задача е да купите още една такава картичка и да ми я донесете. Но внимавайте, не някаква друга, а точно такава. Започнете от будките около хотел „Интернационал“, след това навсякъде из комплекса, в „Дружба“, ако трябва и в града, по централните улици, но на всяка цена намерете и ми донесете още една такава картичка.

– Ама защо ви е? Да не сте решили...

– Нищо не съм решил. Изпълнете задачата и след това ще говорим... в управлението... – каза Ковачев, слизайки от колата.

В кабинета го чакаше Петев. Той позвънил в почивната станция, но след като Ковачев бе вече излязъл.

– Е, казвайте, има ли нещо ново около вашия Дейвид?

– Защо пък да е мой! Не е ли общ?

– Вие го открихте. Казвайте какво прави, усещам, че неслучайно сте ме търсили.

– Така нареченият „мой Дейвид“ се чувства отлично и се държи много добре. След картичката той лично с нищо не се е проявявал. Само дето се появи един, който усилено го търси.

– Как така търси?

– Ами ходи от хотел в хотел и търси някой си Мортимър Харисън и като му отговорят, че няма такъв, пита и за Дейвид Маклорънс.

– Българин?

– Не, ирландец. Лари О'Конър, от Съединените щати. Пристигнал е вчера със самолета от Париж, отседнал е в хотел „Лебед“. Откакто го засякохме, вместо да се наслаждава на плажа, все с това се занимава: ходи, разпитва, оглежда...

– Е, и намерил ли го е?

– Слава богу, хотелите са много, още не е дошъл до „Интернационал“. Вие как мислите, да го намери ли?

– Разбира се. Защо ще му пречим на човека. Изобщо не му се бъркайте, само го наблюдавайте.

Консулов се появи следобед уморен, гладен и явно зъл. Само дето не се уточни така изобщо на света ли го е яд, по-точно на Ковачев ли, или съвсем конкретно на картичката.

– Няма и няма – резюмира той. – Нито една, за лек, дето се казва, няма никъде. Нагледах се до повръщане на цветни картички, но такава не намерих. За всеки случай бях и в управлението на книгоразпространение, и в репето. Там ми обясниха, че миналото лято са пуснали една такава партида, но повече не са ги произвеждали. Пък и марката е ланшна. Тази серия бързо се е изчерпала още в средата на миналата година.

– Ето, както видяхте, моята идея се оказа по-плодоносна, с по-убедителни резултати. Сега можем вече със сигурност да твърдим, че Маклорънс е донесъл картичката, купена миналата година тук, но написана „там“.

Консулов остави картичката на бюрото и се отпусна малко театрално на стола. Ковачев я взе и отново се загледа внимателно в нея.

Дълго мълча и гледа. Консулов на два пъти се канеше да го запита нова загадка ли разкрива, но се сдържа. Накрая Ковачев се усмихна леко и каза:

– Не обичам, когато „той“ не уважава. Тогава и аз губя уважение към него.

– Кой е този мистериозен „той“, другарю полковник, и с какво си е позволил да се провини пред вас, та е загубил доверието ви?

– Не доверието, не! Аз съм като старите кръчмари. Едно време в механите и в бакалниците имаше нацвъкани от мухите надписи „Уважение всекиму, кредит никому!“. Та и аз, доверие никому, но да го уважавам съм готов. Опасно е да загубиш уважение към него. За нула време можеш да се провалиш. Стига, разбира се, оня сам да не си погуби уважението!

– Но кой е все пак този загадъчен „той“?

– Как кой? Онзи, който е изпратил Маклорънс, който е наредил да купят, да надпишат и да пуснат тази картичка. Някой тамошен полковник или, да не се лаская, може би само майор.

– Че с какво е заслужил „той“ гнева ви?

– Погледнете тази картичка. Гребенчета на морски вълни, лошо боядисана пластмасова палма, зарита с тенекиената си саксия, но ръбът ѝ се вижда, вятърът е отвял пясъка. И горката нещастна камила, окичена „по ориенталски“ според вижданията и етнографската култура на някой търгаш от „Балкантурист“. И кацнал върху нея този самодоволен и розов глупак, увит в чаршаф от инвентара на хотела. Пък и размахва копие, сякаш ей сега ще прободне нубийския лъв. И вижте останките от рижавия му перчем, ухиленото му луничаво лице, изразяващо и презрение „към туземците“, и задоволството на глупака, разказал тъп виц. „Вижте ме из дива България, която разиграва фалшивата си екзотика, докато аз прекарвам дните си почти безплатно!“

– И с какво този бакалин от Дюселдорф ви ядоса?

– Нека бакалинът да остане на съвестта на производителите на картичката. Сбъркал е оня, дето е купил една от тези фрапантни, може би, според него, ефектни, значи, и запомнящи се картички, вместо да избере някоя съвсем обикновена, скромна, безлична. Като имам пред вид кои идват от Запада и какви картички те харесват и изпращат, трябвало е да избере такава, която няма скоро да се свърши. Особено след като ще я изпращат след година време. Ама на, „той“ не е допускал, че аз ще се сетя! За глупак, е, хайде, за недосетлив ме е помислил. А това не е хубаво. За него не говори хубаво!

– Теоретически сте прав, но само толкова. Това няма никакво практическо значение. Ако не бяхме видели как Маклорънс пуска картичката, нямаше да има никакво значение колко шарена е тя. „Той“ явно на това е и разчитал. А след като видяхме, и фасадата на хотел „Мимоза“ да бе отпечатана, все тая.

– Не е все това. Ако беше хотел „Мимоза“, ние нямаше да знаем, че картичката е била купена миналата година, че е надписана там, че Маклорънс не е българин и най-важното, че „той“ ме мисли за глупак. А аз много обичам „той“ да ме смята за глупак.

Картичката изпратиха по реда и още на другия ден раздавачът я пусна в кутията на Петков. А адресатът се оказа реален. На улица „Люляк“ № 5 наистина живееше Петър Господинов Петков, наричан не само в картичката, но и от познатите си Пешо. Той беше 28-годишен, живееше отдавна на този адрес и работеше като шофьор на такси. И то от три години. А не специално по този повод. В биографията му нямаше никакви „особености“, освен че като матрос на търговски кораб е бил уличен в някаква валутна афера при пренасянето на „марфата“, за което е бил дисциплинарно уволнен от търговския флот. И още една смущаваща особеност – наскоро се бе оженил за една служителка от Военноморския флот, която работеше във финансовия отдел на едно от подразделенията.

Да се следи шофьор на такси е особено трудно – цял ден препуска из улиците на града, извозва десетки хора по всички посоки, върви разбери с кого се среща, какво разговаря! Но към големите неудобства задачата предлага и някои малки предимства – всеки момент можеш да влезеш в колата, да му поръчаш къде да те кара, да разговаряш с него, да го наблюдаваш. А ако е нужно, не е проблем и да поставиш на някое незабележимо място микрофонче с предавател. Възможности, от които тези, които го

следяха, не пропуснаха да се възползват.

18 юли, петък

Точно в девет часа Ковачев събра двете групи за последно уточняване на задачите им. Накрая той обобщи:

– Макар и осемнайсети, днес все пак е петък, първата възможност за среща, и ние няма да я пропуснем. Номерът на колата на Петков е Вн 13-30, сива волга.

– Вие убеден ли сте все пак, че десет и тридесет е часът на срещата им, а не нещо друго? – запита Петев.

– Аз лично съм убеден, но дори и да не бях, налага се да проверим най-вероятната възможност. И така, ако няма повече въпроси, всички по местата си.

Петев се настани до шофьора на оперативната кола. От мястото, където бяха застанали сред останалите паркирали коли, добре се наблюдаваше входът на хотел „Метропол“. По това време почти всички посетители бяха на плажа, любуваха се на знойното слънце и на тихото море и само съвсем рядко някой влизаше или излизаше от хотела. В 10 часа и 27 минути се появи Маклорънс – атлетически сложен, вече леко загорял, в елегантен светлосин костюм и шарена риза с отворена яка. Пушеше цигара, а в лявата си ръка държеше средно голям черен куфар. Застана встрани от входа и зачака – също като пътник, който очаква автомобила да го отведе до летището.

Петев веднага се обади по радиотелефона:

– Докладва втори. Излезе и чака пред хотела. Носи череп куфар.

– Скоро ще пристигне и другият. Току-що мина спирка „Журналист“ – отговори му Ковачев.

В 10 и 31 пред хотел „Метропол“ застана сиво такси с номер Вн 13-30. Без да гаси двигателя, шофьорът изскочи и пое куфара, а докато Маклорънс се настаняваше на задната седалка, постави куфара в багажника. И веднага, без да проронят нито дума, без шофьорът да запита „накъде“, а пътникът да му отговори, таксито пое плавно към града. На известно разстояние след тях тръгна и колата, в която беше Петев. Пресичайки една от алеите, те минаха край автомобил с трима мъже. До шофьора седеше Консулов. Петев леко му кимна и взе слушалката на радиотелефона.

Дори по широкото еднопосочно платно на шосето за Варна, сега почти празно, таксито не увеличи скоростта си. Личеше, че не бързат. Наложил се колата на Консулов да го задмине, след това го задмина и колата на Петев и да го следи остана третата оперативна кола – по-очукан сивкав запорожец, в който се возеха три млади безгрижни момичета. На запорожеца всичко му бе оригинално, освен мощният двигател и радиопредавателят.

Едно от момичетата взе слушалката на радиотелефона и се обади на Ковачев:

– Карат много бавно, дали няма да е добре и ние да ги задминем?

– Не. На запорожеца му се полага да кара и бавно. Но какво става с тях, нищо не се чува?

– Всеки седи на мястото си.

– Да не би да е повреден микрофонът? Не съм чул гласовете им.

– Съвсем не, другарю полковник, отлично работи. Нали чувате през цялото време музиката. Шофьорът просто е пуснал радиото и... мълчат.

Все така без да бърза, таксито влезе в града и след малко застана пред входа на гарата. Петков пъргаво изскочи, отвори багажника и подаде куфара на Маклорънс, който му пхна в ръката една десетолевка. Пешо се поклонил угоднически, Маклорънс му махна приветливо и те така и без да си кажат нито дума, се разделиха.

Маклорънс се повъртя десетина минути из гарата, като разглеждаше разписанията на влаковете и на параходите на БМФ, след това се полюбува на окачените от „Балкантурист“ рекламни плакати, дълго разглежда бюфета, но явно нищо не си хареса, защото внезапно се вля в тълпата от току-що пристигналия влак и с нея излезе пред входа на гарата. Почака доста, докато намери свободно такси. Този път волгата беше оранжева, от софийските СА 81 19. Шофьорът, както бързата проверка установи, беше Иван Петров Биволарски, от командированите. Той го отведе обратно пред хотел „Интернационал“ и го остави там, като получи своята петолевка. Всичко се повтори в обратен ред, с тази разлика, че Маклорънс сложи този път куфара на задната седалка

до себе си.

Скоро след като австралиеца се прибра в стаята си в кабинета на Ковачев дойдоха Петев и Консулов. Интересни бяха реакциите им – Консулов беше възбуден, готов да споделя мислите си, да спори, дори да се кара. А Петев млъкнаше гузно и имаше вид едва ли не на виновен, задето „неговият Дейвид“ с нищо не се бе издал и ги бе „измамил“. Смутен беше и Ковачев, колкото и да се стараеше да не се издаде.

– Е, момчета, не провесвайте носове! Можеше да бъде и по-лошо, ако Маклорънс беше пунал картичката преди радиосеанса, преди да бяхме започнали да се интересуваме от него.

– Уви – обади се Консулов, – и специалната, написана „там“ картичка, и черният куфар, дето го разхождаха до гарата и назад, и излизането половин час порано, и изчакването в хола на „Метропол“, за да се качи не от своя хотел, всичко това не е някакъв оперетен водевил я! Та шофьорът знаеше, без да му кажат, къде да кара. Всичко е било уговорено. А ние, след като наблюдавахме, така да се каже, и „отвътре“, и отвън спектакъла, сега не можем да отговорим на простия въпрос, какво се случи пред очите ни.

– Да, събитията протекоха сякаш съвсем гладко – каза спокойно Ковачев. – Но само на пръв поглед. Я ми кажете сега какво все пак ви направи впечатление в тази история, какво не се вписва в нормалния ход, в идиличната картина на едно обикновено повикване на такси от чужденец, за да го закара някъде в града? Да поприказваме на тази тема, а? Може и да измислим нещо!

– Преди всичко начинът на повикването – обади се с пресъхнало гърло Петев. – Чужденците обикновено поръчват чрез администратора или ловят случайно свободни такситата.

– За повикването с картичката е ясно – прекъсна го Ковачев. – Друго, друго?...

– Другото, което се хвърля в очи, е „сбърканата дата“ – поде Консулов. – Съвсем не ми се вярва да е грешка. Това може да се тълкува като „18 юли, петък, или ако не успееш, то следващия ден, 19 юли, събота“ или пък е условна грешка, доказваща автентичността на повикването.

– Друго?...

– Другото, разбира се – каза Петев, – е фактът, че без Маклорънс да му е нареждал, той го откара на гарата. В картичката не го пишеше, а в колата, нали слушахме, те не размениха нито дума. Дори до виждане не си казаха. Значи, за Пешо картичката е означавала: яви се с колата и откарай лицето на гарата! И нищо повече!

– Само че кое лице? – запита Консулов.

– Как кое, този, който ще чака там с черния куфар в ръка.

– Аха, значи, черният куфар е израел ролята на опознавателен знак. А защо е било необходимо именно Пешо да откара Маклорънс на гарата, а не някой друг? Защо тъкмо Пешо? Защо точно на гарата? Нима тези моменти са без значение! Нима всичко това е разиграно само и само, за да може там Маклорънс да се поема четвърт час и да се върне с друго такси обратно! За това ли? – шепнешком каза Ковачев и не можеше да разбере колегите си ли пита или само мислеше на глас.

А докато те умуваха безплодно и се мъчеха да разберат целта на тази на вид безсмислена среща, загадката бе вече решена. След като направи още няколко курса из града, шофьорът на таксито Петков сложи на предното стъкло табелката „за гараж“ и се отби за малко в къщата си. Там той остави един черен куфар, абсолютно еднакъв на вид с този който Маклорънс върна в хотела, само че явно много по-тежък. В къщата на улица „Люляк“ № 5 се забави около пет минути, след което откара таксито в гаража и го предаде на колегата си от втора смяна.

Всичко това Ковачев узна едва надвечер, когато бригадата за проследяване на Петков му връчи рапорта си.

III. Катастрофата

—Същия ден, преди полунощ—

Ковачев беше от хората, който всяка нощ непременно сънуват, и то по няколко пъти. Сънища, които се помнеха, сънища с ярко изявен сюжет. Нещо повече, почти

всяка нощ, обикновено около един часа след полунощ, сънуваше и по един кошмар. Не от тези, от които човек се събужда, облян в студена пот или треперещ от ужас, а както той ги наричаше, миникосмари. Или че кара автомобил и шосето става все по-стръмно надолу, невероятно стръмно, а той не може да спре и малко преди колата да се сгромоляса в пропастта, се събужда. Или че се намира в някой огромен град, слабо познат, като Париж или нов район на любимата му Москва, а той се е загубил, не може да намери пътя, а самолетът му вече излита. Или че му предстои да се явява на матура, а бъкел не знае, абсолютно е неподготвен и само секунди преди да се събуди от преживявания страх, с облекчение осъзнава, че отдавна е с висше образование и гимназиална диплома вече просто не му е нужна. На младини подробно бе изучавал Зигмунд Фройд и оттогава му остана привичката, веднага щом се събуди, да си прави блиц-самоанализ на съня. С което „декапсулираше“ измъчващата го идея и бързо-бързо заспиваше блажено.

Сега той стоеше на края на малък дървен, издаден във водата пристан, а жена му с двете деца се носеше в малка лодка без весла далеч в засмукващото ги море и му викаше „Асене, Асене!“. А вълните биеха пристана, люлееха го застрашително, дъските му хлопаха, чукаха. А той, сякаш прикован към тях, не можеше да отлепи крак, да им се притече на помощ. Дъските продължаваха да чукат, жена му продължаваше да вика „Асене, Асене!“.

Ковачев се събуди и за миг не можа да осъзнае, че се намира в хотелската стая. Първата му реакция беше радостна – щастлив бе, че го освободиха от кошмара на безпомощността да се притече на помощ на близките си. Едва след това се ядоса, че са го събудили. Запали настолната лампа и видя с облекчение, че е само 11.30 часът. Телефонът отново иззвъня. Обаждаше се дежурният от окръжното управление и му предаде да чака пред хотела. Тръгнала кола да го вземе.

Само след няколко минути Ковачев пушеше цигара пред входа на хотела. Нощта бе хладна, откъм морето подухваше ветрец и той с удоволствие закопча шлифера си, който предвидливо бе взел. Какво ли се бе случили? Какво бе предизвикало тази среднощна тревога?

Не успя да довърши цигарата си и една черна волга се закова пред него. Седна на мястото до шофьора и колата веднага потегли със същата скорост. Отзад седеше Петев.

– Преди малко ми съобщиха, че Маклорънс е загинал при автомобилна катастрофа по шосето за Балчик. Колата му е изскочила от шосето и се е сгромолясала някъде близо до пионерския лагер.

– Кой се обади?

– Оперативният работник от наблюдението.

– Сам ли е бил в колата? Има ли други пострадали?

– Нищо повече не знам.

Шофьорът препускаше с такава скорост, че Ковачев си помисли дали няма опасност и те да последват Маклорънс. Все още от време на време насреща им профучаваха коли, които се завръщаха в Златните пясъци или във Варна. По начина по който вземаха завоите и не гасяха дългите светлини, можеше да се предположи, че повечето от шофьорите биха предпочели тази нощ да не срещат органите на КАТ.

На един от завоите, на който гумите отново изпищяха зловещо, се появи за миг следващата криза на шосето и там някой размахваше светлинка. Шофьорът намали скоростта. Зад следващия завой се мярна силуетът на едър мъж, който държеше електрическо фенерче, а малко встрани стояха наредени една до друга колата на КАТ, санитарната линейка и тъмна волга. Колата спря, Ковачев изскочи и веднага бе заслепен. Но само за миг. Мъжът наведе надолу лъча и се представи:

– Бай Драган, пазачът на пионерския лагер. Вие сигурно сте от милицията. Другите са вече долу. Вървете след мене, знам как да минем между камънака.

При строежа на шосето тук бяха разсекли скалистия хълм и излишните камъни ги бяха нахвърляли по ската. Пътека нямаше и в нощта, на светлините на фенерчетата, макар и водени от бай Драган, те с голяма мъка успяха да излязат на тревистата поляна, на която се бе проснал плимутът.

Насъбралите се мъже му се представиха: лекарят на курортната поликлиника доктор Миладинов, който бе констатирал смъртта, капитан Савов от КАТ с двама експерти, вече огледали, фотографирали и екипирали местопроизшествието, и

оперативният работник от наблюдението. Те всички си бяха вече свършили работата и сега чакаха нарежданията на „началството от София“.

Ковачев дръпна встрани оперативния работник.

– Точно как стана, не видяхме. Следвахме го на 300–400 метра. А той се преби тъкмо на завоя, дето няма такава видимост. Някакъв трясък чухме, ама в момента не му обърнахме внимание. Едва след като излязохме на откритото и видяхме, че го няма, решихме да се върнем. Бяхме отминали почти километър. Открихме го по светлините долу и по... изкъртения парапет.

След това запита кой бе съобщил за злополуката. Оказа се, че пръв все пак бе позвънил в милицията не оперативният работник, а пазачът на пионерския лагер. Сега той чакаше своя ред и смутен от гледката, и горд от ролята си на бдителен помощник. Подире му неотлъчно като сянка го следваше дребничък стар мъж.

– Ето кои е видял злополуката – представи го капитан Савов.

– А бе то..., никой не я е видял, другарю капитан.

– Е, поне я чухте де.

– Чухме. Тъкмо седим с Томата в кухнята и го кандърдисвам за един последен белот, нещо изскърца. Издрънча, па като удари..., и още веднъж.

– В колко стана катастрофата?

– То..., другарю капитан, не се сетихме да погледнем часовника. Ама беше минало бая време от вечерната проверка. Преваляше вече единайсет...

– А вие, докторе, не погледнахте ли часовника, като ви повикаха? – запита Ковачев.

– Погледнах. Беше единайсет и седем минути, когато ми позвъниха.

– А сега извадете трупа. Преди да го отнесете в моргата, бих желал да го поогледам.

Колата, след като се бе премятала по ската, се бе изправила отново на колелата си. Но почти всичките ѝ стъкла бяха изпочупени, калниците разкъсани, вратите смачкани. С лост бяха отворили вратата до шофьора. Оттам сега извадиха трупа на Маклорънс. Макар и окървавено, лицето му бе запазило хладната си англосаксонска красота. Изглежда, смъртоносният удар бе дошъл от волана в гръдния кош, в сърцето.

От десния външен джоб Ковачев извади паспорта. Пъхнати между страниците му, имаше пари. Той ги преброи: на едно място девет банкноти от по сто долара, ана друго – сто и двайсет лева в банкноти от по десет и пет лева. Разлисти целия паспорт. От първата страница, осветена от фенерчето, му се усмихваше мъртвият Дейвид Маклорънс. А под лявата му мишница измъкна от елегантна калъфка голям блестящ пистолет. Разглежда го. Беше някакъв непознат американски модел, вероятно калибър 33 или по-едър. Сети се нещо и пъхна пистолета обратно на мястото му.

– Капитан Савов, заснемете, ако обичате, трупа с пистолета и как аз го изваждам.

Веднага прожекторчето освети мястото и кинокамерата забръмча.

След като обискира най-внимателно трупа, Ковачев нареди да го отнесат в моргата и да го аутопсират. И се пъхна в колата да я поогледа отвътре, да прерови джобовите на вратите, чекмеджетата на таблото.

– Хайдее, още един!

– Какво намерихте? – запита го доктор Миладинов, който надничаше зад гърба му. Откакто намериха пистолета, неговият интерес бе значително нараснал.

– Това, докторе, не е по вашата част – каза Ковачев, като се измъкна от колата. В ръцете си държеше втори пистолет, този път с много дълга и по-тънка цев, която завършваше със заглушител.

Настаниха трупа в носилка. Сега предстоеше той да бъде пренесен горе, но не през камънаците. Бай Драган се нае да ги преведе, макар и заобиколно, но по проходима пътечка.

– А вие отворете багажника и изобщо прегледайте внимателно цялата кола! – нареди Ковачев. – Ние с капитан Савов ще се качим на шосето, хем ще помогнем при пренасянето.

Щом докторът отнесе трупа с линейката, Ковачев взе фенерчето от Савов и започна да оглежда внимателно асфалтовата настилка на шосето. Какво очакваше да намери там?

Оперативният работник от наблюдението му разказа, че към 19.30 часа Маклорънс и Едълайн Мелвил потеглили с колата за Балчик. Пътували сравнително бавно, като за разходка, и никъде не се спирали, с никого не се срещали. В Балчик се настанили на една маса на терасата на ресторанта. Току-що се било свечерило. Недалеч от тях седнал и оперативният работник да изпие една студена бира и да се подкрепи с порция кебапчета.

След половин час, през което време Маклорънс (за голям ужас на оперативния работник, също шофьор любител) успял да се справи с две стограмови водки без мезета и дори без салата, на масата им седнали възрастен, около 55-60-годишен мъж, нисък на ръст, с гола глава, обрамчена от бели къдрици, и голям закривен нос и някаква около 30-годишна дама – фрапантна брюнетка, прекалено силно гримирана, с шарени в розово и синьо на фигурки копиринени панталони. Те седнали като при познати на масата, поръчали си вечеря и веднага започнали да разговарят оживено.

Този спокоен момент оперативният работник избрал, за да телеграфира от стаята на управителя на заведението и да „поиска подкрепление“ за проследяването на новите двама. Но кои са те, той така и не бе успял да узнае, макар че колегите му скоро се появили в ресторанта.

Към десет и половина Едълайн Мелвил заплатила консумацията и на четиримата и се разотиили. Но старят мъж и двете жени седнали в една друга кола, шофирана от фрапантната брюнетка, и потеглили веднага. А Маклорънс си допил водката (може би са се нещо разсърдили на него) и потеглил около петнайсет минути по-късно. Изобщо, докато тримата пиели само бяло вино, Маклорънс успял да се налее с пет стограмови водки и въпреки това седнал зад волана и потеглил. И може би единственото, с което се издал, че питието му не е било газирана вода, било, че като седнал, ненужно форсирал няколко пъти двигателя, сякаш се любувал на мощността му, палил и гасил дългите светлини и се понесъл с такава скорост, че оперативната кола едва успявала да го следи.

Както се полага при всяко транспортно произшествие, капитан Савов започна да измерва следата, оставена по асфалта от гумите, след като Маклорънс бе натиснал спирачките. Да, той не бе излетял безгрижен като ангелче „при ангелчетата“ и макар и здравата пийнал, бе сторил онова, което е зависело от него, за да се спаси.

Докато осветяваше с фенерчето пътя и помагаше на капитан Савов при измерванията, Ковачев не можеше да освободи мислите си от един въпрос: това обикновена катастрофа на пиян шофьор ли е или нещо друго? И какво „друго“? Всичко говореше в полза на обикновения вариант – и водките, и поведението му преди тръгване, и бясното препускане по завоите, на един от които и бе намерил смъртта си. Но се чуваха и някои други гласове. Защо Мелвил се е върнала с другите, след като те са „двойка“ и са пътували заедно до Балчик? Това, че го бе изоставила да пътува сам, случайност ли е, резултат на някакво скарване помежду им ли е или нещо друго?... И защо катастрофата бе станала тъкмо на най-опасното място по целия път – на най-острия завой, над най-дълбоката пропаст? Втора случайност?... Тук една катастрофа несъмнено би била най-резултатна, най-смъртоносна! Но защо тъкмо тук той е загубил управлението на колата си?

Като стигнаха до началото на спирачната следа, Савов взе да записва измерванията в тефтерчето си. А Ковачев продължи да осветява най-внимателно всяка педя от предполагаемия път на колата. Нещо привлече вниманието му по асфалта. Наведе се и дълго се визира в кръга, осветяван от фенерчето.

– Другарю капитан, я вижте това тук!

Савов също се наведе, взря се внимателно и поклати удивено глава.

– Ще трябва да снемете акуратно асфалтовата покривка и да я дадете за експертиза – каза Ковачев. – Ще можете ли?

– Колко му е, другарю полковник – отвърна му весело, бодро Савов, сякаш не минаваше полунощ.

19 юли, събота

Тази нощ полковник Ковачев успя да си легне рано призори. И макар да беше прочут с това, че „щом помирише възглавницата“, и веднага заспива, още дълго не

мога да се успокои. Измъчвах го въпросите, които бе породила тази катастрофа, а гледките от аутопсията на трупа, на която бе присъствувал, не му даваше да се успокои. И когато в предразсветната дрезгавина най-сетне сънят го унесе, не можа да си отспи, „колкото поеме“. Събудиха го и го повикаха да се яви в окръжното управление. Висок гост ги бе зачел. Щом узнал за катастрофата („все пак труп е това!“), генерал Марков взел първия самолет за Варна и скоро той вече го тупаше с мечешката си лапа по рамото.

– И аз реших да се възползвам от съботата и неделята. Хем да ви зарадвам, хем да се надишам на морски въздух. И ето че цъфнах! Е, казвай, с какво ще ме зарадвате?

– Ако едно убийство може да ви зарадва, има с какво.

– Значи, все пак убийство!

– Да, това не е случайна катастрофа. – Разправяй тогава...

– На двадесет и осмия километър по шосето за Балчик има един много остър завой, може да се каже, най-опасното място по целия път. Завоят е изненадващ, почти под прав ъгъл, и завършва с камениста пропаст, дълбока около двацет метра. Мястото е толкова подходящо за тежка катастрофа, че дори е чак подозрително...

– Добре избрано, казвате...

– Отлично. Но това, разбира се, не е единственото ми основание. Изчисленията показваха, че колата се е движила с около шестдесет мили в час...

– Откога стана циганин, откога ти почерня... Няма седмица, откак се занимавате с тия англо-френци, и виждам, вече сте минали на мили!

– Какво да се прави, другарю генерал, работим по метода на вживяването. Та това прави около трийсет метра в секундата. С капитан Савов тръгнахме назад по спирачната следа да търсим причината за катастрофата.

– Вече ми съобщиха по телефона, че се е скъсала щангата на кормилната система.

– Точно така. Въпросът е, защо се е скъсала на това най-подходящо място. Приехме, че половин секунда е времето за реакция на Маклорънс, явно опитен, макар и пийнал шофьор, и на петнадесетина метра от началото на спирачната следа огледахме асфалта.

– Е, и?...

– Към щангата е имало прилепена магнитна радиоуправляема мина.

Тук генерал Марков изсвири учуден.

– Парчетата й намерихме забити в асфалта на четиринайсет и половина метра от началото на спирачната следа. После ги открихме и по долната страна на двигателя. Мината е била магнитна, защото нямаше следи от механично закрепване. А че е била радиоуправляема, личи не само от някои парчета на радиодетайли, но и от точността, с която е улучено мястото на катастрофата.

– Значи, този, който я е поставил и взривил, е бил някъде наблизо, наблюдавал е преминаването на автомобила.

– Несъмнено. И още нещо, не по-малко важно. Той е притежавал, носел е със себе си магнитната радиоуправляема мина, машинка, която дори в „хиляда и една стоки“ във Варна не можеш да си купиш!

– Така, така... – почеса се по върха на носа Марков. – Радиомината е безспорно доказателство, че убийството е замислено и даже решено още там..., където се продават такива машинки.

– Освен ако си я носят ей така, за всеки случай, ако притрябва, както Маклорънс е носел двата си пистолета.

– Само че тогава това трябва да е една много добре запасена компания.

– Намерихме и предавателя – продължи Ковачев. – Зад обикновения приемник, в арматурното табло. Настроен е на същата вълна. Един клавиш го задействува, друг включва честотата за приемане. Сега я знаем. Прослушва се непрестанно.

– Надявам се, не само вълната за приемане, но и за предаване.

– Нима се съмнявате, че това е предавателят, засечен от нас!

– Щом вие го казвате, мога ли да се съмнявам. Но позволи на грешния си началник да продължи да любопитствува. Защо на този австралийски красавец му е притрябвало да дойде да умре чак в България, кой е свършил тази работа тъй елегантно и... защо, защо?

– Да, тъкмо стана дума. Експертизата установи, че паспортът му не е негов, снимката е залепена допълнително. Ловко, но все пак, познава се. Паспортът наистина е австралийски, визите показват пътуване от Австралия. Но след като не е негов, това е ново основание да допуснем, че убитият е българин.

– Сега пък и вие. След като тъй убедително доказахте, че картичката е купена миналата година.

– Едното не изключва другото. Картичката може и да е ланшна, като условен знак с пейзажа си, а да е написана сега, от него. И шофьорът да го познава като Гошо.

– Нее... познавам аз нашенците. Я го вижте... – Марков разлисти делото, което бе взел от управлението, и намери снимката на Маклорънс. – Този с конската мутра не е българин, не е наша кръв. Никак не ми прилича.

– Или... полубългарин, от майка англосаксонка.

– Може, но какъв смисъл има да гадаем. Мене много повече ме интересува кой и защо го е убил, с каква задача е дошъл този тип с два пистолета у нас. Не един, а два! За да убива ли са му притрябвали, за да се отбранява ли, но явно е имал голяма нужда от тях.

– И пистолетите, и радиопредавателят, и шифровъчният апарат с приставката за ускорено предаване... Та и още нещо. Вие знаете, в паспорта му намерих деветстотин долара и стотина лева. А той е носил отделно и достатъчно чекове. Защо са му били нужни тогава долларите в банкноти? За спекула ли? Или за нещо друго?... Допускам долларите да са били хиляда, а липсващата стотачка да се е превърнала в левчета.

– Даа, бива си го този... Маман. Добре се е бил запасил с всичко, макар че „оня“, дето се е запасил с магнитната радиомина, все пак му е видял сметката! Маман... Не събужда ли някакви асоциации този негов псевдоним?

– Маман значи майка, другарю генерал, а тоя никак не прилича да е на някого майка.

– Хайде сега и вие. Добре де, какво прави тогава онази, дето прилича, Мелвил?

– Никаква реакция от нейна страна, досега не се е поинтересувала, сякаш не знае...

– Или пък именно защото знае!

– Уж му е любовница, пък...

– Или той на нея любовник.

– Не е ли все едно?

– Време е да сте го разбрали, Ковачев. Когато тя е над четиридесетте, а той е по-млад от нея, има разлика.

– Може и да има, но няма да правим сега от това сексуална дискусия я.

Същественото е, че по време на катастрофата тя е била вече в стаята си. А знаете ли с кого се е прибрала снощи Мелвил?

– В управлението Петев ми докладва, че с някакъв възрастен мъж. Дъщеря му шофирала. С тях вечеряли в Балчик – каза Марков.

– Именно. Бил търговски представител на американска фирма в Цариград. А знаете ли как се казва това мило семейство?

– Отде мога да знам, след като го усуквате, вместо да ми кажете. Да не е... Рокфелер или Джон Пирпон Морган?

– Не, казва се само Джеремайя Ноумен, а дъщеря му Мишел Ноумен.

– Е, и какво от това?

– Ами това, че... Ноумен по английски значи... никой!

– Никой! Значи..., това е господин Никой!

– Очевидно. Старият господин Никой с Коко, както се бе изразил Маман в една телеграма. А нашите просто са превели фамилното име.

– Браво, това се казва преводачи!

– Същественото в случая е, че старият Никой и Коко, имам пред вид бай Джеремайя с дъщеричката си, са пристигнали тъкмо в понеделник, 14 юли, когато е била излъчена втората радиograma.

– Те, разбира се, също имат алиби?

– Проявяват удивителна досетливост!

Ковачев си позволяваше понякога подобни волности, той знаеше каква „душа човек“ е генералът спрямо хората, които обичаше, и макар и рядко, ползуваше се от

това.

– По времето на катастрофата тъкмо са влизали в стаята на хотела си, след като са оставили Мелвил.

– А онзи, Лари О'Конър?

– Седял в нощния бар на хотел „Интернационал“ и пиел коняк уж „Поморие“.

– Тогава остават двамата Гълиган...

– И вие ли, другарю генерал! Уви, ще ви разочаровам. От девет часа тази забележителна двойка е сънувала сънища на праведници. Как мистър Гълиган намира оригинални фасове, а съпругата му му помага.

Генералът изглежда навъсено Ковачев.

– Имам чувството, че нещо не доизказвате, че не ми докладвате, а изпитвате досетливостта на началника си. Но хайде, от мене да мине! Щом всички тия са аут, остава Пешо шофьорчето. Не е ли била мината в черния куфар?

– В кой от двата?

И като направи малка пауза, но генералът не се възползува от нея, Ковачев продължи:

– Версията, че Маклорънс сам е предал мината, с която Пешо го е пратил на оня свят, ми се струва, меко казано, пресилена. Но работата е там, че и Пешо има алиби. От осем и половина той е бил на гуляй с жена си у един приятел и се е прибрал порядъчно пийнал късно след полунощ.

– Хм... Значи всички имат алиби за момента на катастрофата. Ще излезе, че само аз нямам! Как пък един не се случи без алиби! И какъв извод трябва да направим?... Може би, че това не е убийство, че Маклорънс е държал магнитната мина залепена за щангата на автомобила си за украшение! И че тя се е взривила на най-подходящото място сама. Или дядо боже я е взривил! Така ли?

– Така излиза. Ако, разбира се, не допуснем, че има още някой „друг“, за когото ние дори не подозираме.

IV. Маман

Дали тази нощ Едълайн Мелвил спа, кога се събуди, направи ли своята сутрешна гимнастика, не се знае. Първите признаци на живот тя даде към осем часа, когато се обади по телефона в стаята на Маклорънс. След като никой не ѝ отговори, отиде и дълго чука на вратата на съседната стая. Дойде камериерката, отключи ѝ и тя, като огледа стаята и като се убеди не само че любовникът ѝ го няма, но и че не се е прибирал тази нощ, явно разтревожена, се прибра в стаята си. Излезе след не повече от пет минути, явно набързо приготвила се, не дотам нарисувана и издокарана, и веднага слезе при администраторката да пита не са ли виждали Маклорънс. Но тя не знаеше нищо, и наистина не знаеше. Можаше само да ѝ съобщи, че ключът виси от вчерашното табло. Това вече видимо развълнува Мелвил. Приседна на най-близкото кресло и запуши нервно. Беше така развълнувана, насаме с мислите си, че наблюдаващият си позволи да я доближи и да се вгледа в лицето ѝ. Стори му се, кой знае защо, че не ревност я измъчва, не тревога за съдбата на приятеля ѝ, а някакъв див, животински страх за самата нея.

След като изпуши и угаси в пепелника цигарата си, видимо поуспокоена, отиде и помоли администраторката да запитва в болницата или в полицията (тя така каза) не се е ли случило нещо с нейния приятел Дейвид Маклорънс. И отново седна в креслото да пуши.

Минаха десетина минути, докато администраторката успя да узнае от курортната поликлиника какво се бе случило. Силно смутена, администраторката я повика и докато ѝ разказваше какво бе узнала, стана права. А тя бе узнала, че снощи към полунощ на един опасен завой Маклорънс е загубил управлението на колата си и е паднал в пропастта, като се е убил. В кръвта му намерили много алкохол. А колата му е тежко повредена.

Мелвил изслуша съобщението със сухи очи, пропусна да каже дори „тенк ю“, излезе бързо и започна да се разхожда нервно напред-назад пред входа на хотела. Седна на една от близките пейки, запали цигара, след две-три всмуквания я захвърли и отново закрачи пред фасадата на хотела. След това сякаш си изясни нещо или взе

някакво решение и бързо се запъти към пощата. Там попълни една бланка, подаде я, заплати и излезе. След малко зад преградата влезе наблюдаващият, поговори със служителката и преписа текста на телеграмата.

Марков и Ковачев бяха току-що излезли да се поразходят из парка на станцията, или, както генералът се бе изразил, „да видят свят и светът да види що е звяр“, когато ги догони почти тичешком, възбуден Петев:

– Другарю генерал, разбрах кой е Маман!

– Казвайте!

– Тази..., Мелвил. Преди малко подаде телеграма до Ню Йорк. Подписала се е „Маман“. На английски е...

И той подаде на Ковачев листчето, на което с печатна латински букви оперативният работник бе написал:

– Ню Йорк, Бронкс, Уестчестър авеню 181, ап. 73, Джо Формика – зачете Ковачев. – Морти загина катастрофа колата по-бързо чакам Маман.

– Хм... Морти... – прошепна едва чуто Марков. – Мортимър... Как се казваше оня, дето ирландецът ходеше да го търси по хотелите?

– Мортимър Харисън.

– Така, така... Умрял е Дейвид Маклорънс по паспорт...

– По фалшив паспорт, другарю генерал!

– Така, така, а тя съобщава, че е загинал Морти. О'Конър търси Мортимър Харисън или... в краен случай Дейвид Маклорънс, който трябва да е едно и също лице. И след като намери Маклорънс, престана да търси Харисън. Май че е ясно, нали?

– А тя е Маман! – настояваше на своето Петев.

Ковачев поклати скептично глава.

– Вие не бъдете толкова сигурен. Може да подава телеграмата от чуждо име, както правеше Маклорънс. Макар че вероятно е тя. – Той се замисли за кратко време.

– Джо... Формика... Формика нали значеше на латински мравка? Джо Мравката!

– Може би така се казва онзи, Бонифацио.

– Оставете ги вие тия псевдоними. Кой знае какъв полковник Лоурънс се крие зад дон Бонифацио, а Мравката може да е и някой генерал.

Петев машинално погледна към Марков.

– Хайде и вие сега... – усмихна се Марков. – Но един извод можем категорично да направим: че те сега нямат друг предавател и са принудени да използват официалния телеграф.

– Значи... – Петев почеса брадичката си, – Мелвил няма участие в убийството.

– Вие пък... – махна с ръка Марков. – Може да съобщава, че възложената им задача е успешно изпълнена. А това, което ми прави най-силно впечатление в тази телеграма, е, че е подписана също като шифрованите с „Маман“. Така не се прави, не е професионално. Нима те не допускат, че може да сме ги засекли, да сме разшифровали текста. Защо не го допускат въпреки елементарния шифър, с който си служат?

– А какво ли означават думите в края „по-бързо, чакам“? – намеси се Ковачев.

– Закъде се е разбързала. И то след катастрофата. И какво ли чака?

– Или... кого? А какво стана със самата телеграма? Изпратиха ли я?

– Говорих с началника – каза Петев. – Казах му да я задържи малко.

– Добре сте се сетили. Като я получат там, ще знаят...

– Че Маклорънс, че Морти е... морто. И че предавателят не действа вече, че е разкрит. И няма да изпращат повече телеграми. И то тъкмо сега, като узнахме и шифъра, и дължината на вълната на приемането. Може би дори това да е смисълът на съобщението. Забележете... – Ковачев взе листчето с текста. – „Морти загина катастрофа колата“ може да се разбере и като „Морти загина стоп, катастрофа колата“, тоест предавателя.

– И все пак какво да предам на началника на пощата? Той не може дълго да задържа телеграмата.

Марков запали нова цигара, дръпна няколко пъти нервно.

– Да, наистина... А жалко! Смущава ме, че времето минава, а ние все още не знаем целта на идването им тук.

– Да се надяваме, че скоро ще си покажат рогата!
– Ей че го рекохте и вие, Петев! „Да се надяваме“. Нали вече веднъж ги показаха и един труп хвърлиха в пропастта. Следващия път може и да е нещо по-лошо!

19 юли, събота. Вечерта

Семейство Гълиган, както се полага на достопочтени англичани, седнаха точно в осем на запазената им маса. Няколко минути след тях, още не бяха си направили поръчката, в салона влезе Лари О'Конър. Огледа се, сякаш търсеше някого, и макар да имаше достатъчно свободни маси, приближи към семейство Гълиган, поведе кратък разговор с тях, представи им се като някакъв непознат и явно поканен, седна на, тяхната маса. Разприказваха се.

Недалеч от тях сам на маса седеше Петев. Цените тук не бяха като за командировъчните му, а и не беше удобно обедите и вечерите си да представя като служебни разходи. Затова остана на една бира. Сервитьорът го изгледа подозрително недоволен, но не каза нищо. По едно време се появи Дейнов. Седна на масата на Петев.

– Здравейте!

– Бъдете здрав! Видяхте ли ги, седят и си приказват.

– Приказват и си похапват. Сега ще дойде и Мелвил. Проверих, О'Конър е пристигнал със самолета направо от Франкфурт.

– Нещо повече за него?

– Нищо. Паспортът му е издаден в Ню Йорк.

Сред масите се появи Мелвил. Заглежда се и като зърна двамата Гълиган, махна им приветливо, а те ентусиазирано я закахиха. Още неседнала, и ѝ представиха О'Конър. Веднага започнаха оживен разговор.

– Събраха се – каза Петев. – Този О'Конър търсеше Харисън-Маклорънс, пък намери гаджето му.

– Де да му беше само гадже! Не мислите ли, че е необходимо да я повикаме и да си поприказваме за туй-онуй...

– За какво туй-онуй?

– Ами за... – замисли се Дейнов – за това, че нейният приятел, с когото тя е пристигнала в една кола, е убит.

– При автомобилна катастрофа!

– А тя си ходи, сякаш нищо не се е случило.

– Вие какво сте очаквали, да върже черно ли? Нали направи запитване чрез хотела. Там ѝ обясниха. След обяда я отведоха и в моргата. Дори заплака. Но какво да се прави, злополука, такива работи се случват дори в Австралия.

– Ами двата пистолета, радиопредавателя?

– Ще ни каже, че нищо не знае. Вие да не мислите, че само на вас ви се иска да поприказвате с нея. Но не забравяйте, че това е... Маман. Я погледнете!

О'Конър бе поканил Мелвил и двамата весело танцуваха.

20 юли, неделя

Странна двойка представляваха Ноумен. Той несъмнено бе евреин. Това личеше и по луничавото му лице, и по големия закривен нос, и по косата, носеща останките на рижави къдрици. А ако пуснеше една патриаршеска брада и облечеше съответното расо, направо рисувай от него равин. А дъщеря му приличаше по-скоро на испанка или сицилианка и в краен случай на французойка. Появяваше се екстравагантно облечена, много силно, вулгарно гримирана и почти винаги сама. С баща си заедно ходиха само тогава, до Балчик. Рядко шофираше и много ходеше пеш из комплекса. Като че ли търсеше да срещне някого. Трудно беше да се нарече красива жена, макар че правеше впечатление на мъжете. Само очите ѝ, като се вгледаш в тях, говореха за някаква душевна опустошеност и навяваха страх.

След като се наобядва този път в един далечен ресторант, Мишел Ноумен тръгна отново да се разхожда. Но това не беше спокойната следобедна разходка, облекчаваща

храносмилането, а някакъв неистов, уморителен крос, чиято цел сякаш беше да изразходва калориите, натрупани от обяда. Не за първи път Мишел изморяваше по този начин оперативните работници от бригадата за проследяване.

Този път поредното ѝ хрумване я отведе на пристана. В ранния следобеден час летиращите все още спяха и гостите бяха по-малко от лодкарите, предлагащи „лодка за разходка“.

Мишел внимателно огледа всички лодки и главно лодкарите им и спря вниманието си на малка лодка с надпис „Гларус“. В нея седеше изпъчен в позата на културист млад чернокош лодкар. Щом той улови погледа ѝ, Мишел му се усмихна кокетливо. Като видя интереса ѝ, той стана, дръзко се ухили, дори ѝ намигна и започна да прави жестове с полупоклони, с които, според неговите представи, венецианските гондолиери канят младите шведски синьорини в лодката си.

– Хайде, фройлайн, малко на разходка. Шпацирен гевезен... променад. При Чиба пълно обслужване.

Без повече да се колебае, Мишел скочи в лодката, а Чиба я прихвана през кръста и я притисна повече, отколкото е необходимо, за да ѝ помогне. Но и двамата се засмяха доволни, предволни. Без да се бави, Чиба запали и бързо се отдалечи от брега.

21 юли, понеделник. Сутринта

Генерал Марков събра в управлението групата, както той се изрази, „на прощален разговор“ – смяташе със следващия самолет да се върне в София. Освен Ковачев, Петев и Дейнов тук беше и Консулов като енергичен и равностоен участник в общата работа.

– Е, думайте, какво ново при нашите хора? – запита Марков.

– Дъщерята се разкарва почти цял час с лодката – отговори му Петев.

– Лодкарят?

– Христо Спиров Диамандиев, известен сред местните гларуси като Чиба. Изгонен преди година от бемефето за валутни спекулации. Сега е свободен рибар, а през лятото лодкар, който предлага на клиентките си „пълно обслужване“... Срещат се за първи път.

– Кои страни е посещавал при плаванията, някои интересни подробности?

– Колегите от Варна се занимават с биографията му и със самия него.

– А в лодката?

– Нищо особено не е забелязано – заключи Петев.

– Вие как мислите, полковник – обърна се генералът към Ковачев, – случайно ли Мишел Ноумен попадна на Чиба или е имало нещо... предварително уговорено?

– Не мога да кажа нищо определено. Както знаете от доклада, баща ѝ проследи Мелвил и през цялото време, докато тя беше с О'Конър в сладкарницата, ги наблюдаваше. Следи ги почти два часа, докато те се разделиха. И веднага отиде в стаята на жената. Стоя там около петнайсет минути.

– С О'Конър да се е срещал?

– Не. Освен дето ухажва усилено Мелвил, за О'Конър нищо друго интересно.

Скита сякаш безцелно, излежава се на плажа...

– По моя линия го видях само когато беше с Мелвил – взе думата Дейнов, – но в стаята ѝ още не е влизал. Или поне не сме го усетили. Нали казахте да не държим човек в коридора. Вчера имаше много посещения тази Мелвил: и двамата Гълиган, и Ноумен, дъщеря му също е ходила към този етаж, но Лари О'Конър май още не е правил посещение.

– А тя да е била при него? – запита Марков.

– Едва ли. Макар че... през нощта..., не знам – каза Дейнов.

– Странно..., колко хора са се събрали... – Марков започна да брои на пръсти.

Една..., три..., пет..., като броим и Железния вълк...

– Ако той е човек. А по едно време бяха дори шест – обади се Ковачев.

– Да, с убития. Събрали са се толкова хора, а нищо не правят – каза Марков. – Ако прибавим и Гълиганите, стават осем. Макар че тях едва ли ще ги броим.

– Как така нищо! – учуди се Петев. – Един убит, две шифровани телеграми...

– Вие убийството не го бройте, то си е някаква тяхна, вътрешна работа. Едва ли цялата компания се е домъкнала у нас, за да убие Морти. А радиogramите? Разшифровахме ги и какво ни дадоха?

– Да, мина седмица, откакто са пристигнали първите – каза Ковачев. – А това не са агенти, които се внедряват за дълго. Още десетина, най-много петнайсет дена и хайде..., ще си заминат. Кой за Англия, кой за Щатите, кой за по-далеч. А ние все още дори и не подозираме защо са тук.

– То ако е за подозиране, аз имам нещо наум, ама... – Генералът изглежда всички присъстващи изпитателно. – Но преди да ви кажа, ще ви попитам: четете ли редовно вестниците?

Никои не се обади.

– По красноречивото ви мълчание познавам, че не ги четете. А както беше казал един любимец на полковник Ковачев, тези, които не четат вестници, трябва да бъдат убивани!

– Морално, другарю генерал – не се стърпя Консулов. – Остап Бендер е казал, че трябва да бъдат убивани морално.

– Кандисвам и на морално, все е нещо. Та ако четяхте вестници, щяхте да знаете, че вчера през Босфора са влезли в Черно море два ракетоносни крайцера от Шести американски флот.

– Вие мислите, че има връзка?

– Не ме прекъсвайте, Петев!

– Виноват, другарю генерал.

– А ако си вземете добра бележка от думите ми и започнете занапред да четете редовно вестниците, след два дена ще узнаете, че във Варна ще пристигнат на приятелско посещение кораби от съветския военен черноморски флот. А сега да помислим какво би било, ако цялата тази многолюдна компания се е събрала тук...

В този момент извън телефонът и Марков взе слушалката.

– Слушам... Да, аз съм... Така..., така... Разбрано. Вие чакайте там, не предприемайте нищо. Сега ще дойде полковник Ковачев. Край.

Генералът постави слушалката замислен, огледа всички присъстващи и каза:

– Обади се наблюдаващият Мелвил. Вече е десет, а тя още не е излязла от стаята си. О'Конър я е търсил два пъти по телефона, никой не се е обадил. Ключът от стаята ѝ не е предаден, горе е. Идете вие, полковник Ковачев, да видите какво означава това. А... заминаването ми за сега се отлага...

Ковачев взе със себе си капитан Консулов. Последните дни бе имал възможност по-често да работи с него и това му доставяше все по-голямо удоволствие. Не само защото беше изключително енергичен (направо неуморим), инициативен (понякога повече, отколкото е нужно), маниакално пунктуален – не до минута, а до секунда със своя електронен часовник „Булетроник“. Тези качества в такава или по-скромна степен се срещаха у мнозина, бяха характерни за оперативните работници от тяхното управление. Без да ги притежават, те не можеха да бъдат приети там или ако все пак се случеше, оставаха не за дълго. Но това, което го отличаваше от останалите, дори от безупречния във всяко отношение майор Петев, да не говорим за добродушния и малко наивен капитан Дейнов (чиято наивност понякога намирисваше направо на глупост), бе, че Консулов беше остроумен, често злоезичен и далеч не винаги почтителен и възпитан. Присъщата му рязкост на езика сигурно му бе създавала много врагове или поне недоброжелатели. Но полковник Ковачев, макар и сам със сдържан език (или именно поради това), ценеше чуждото остроумие и се забавляваше с оригиналните изказвания на Консулов.

За всеки случай се отбиха в курортната поликлиника и взеха със себе си доктор Миладинов. В хотела те мернаха наблюдаващия, но той се направи, че не ги вижда, и след като поговориха с администраторката и я взеха със себе си, изкачиха се с асансьора на тринайсетия етаж. Застанаха пред стая № 1305. В коридора по това време нямаше гости, само в другия му край се навъртаха две чистачки. Консулов почука, после по-силно, накрая заблъска с юмруци вратата.

– Стига, Консулов, ще счупите вратата!

– Дали пък не е...

– Вземете ключа от чистачката – обърна се Ковачев към администраторката.

Тя взе ключа, като им направи знак да останат там, и го предаде на Ковачев. Той го пъхна бавно и внимателно в бравата. Ключът свободно превъртя и отключи. Но преди да влезе, Ковачев спря с жест останалите:

– Вие почакайте тук!

И като докосна съвсем леко края на дръжката с обвитата си в носна кърпа ръка, влезе в стаята и притвори вратата след себе си. Не мина и минута, и излезе, застана гърбом към вратата, сякаш пазеше някой да не се промъкне вътре, и каза на администраторката:

– Чистачките да си гледат работата. А вие слезте долу и... все едно, че нищо не се е случило.

– Как така нищо! Ама все пак случило ли се е нещо?

– Именно нищо! После ще говорим. А вие, докторе и Консулов, елате с мене.

И тримата влязоха, като заключиха вратата след себе си.

Огледът продължи повече от два часа. Първо доктор Миладинов взе трупа за аутопсия, след това пристигна генерал Марков с Дейнов и чак след като всичко бе описано, огледано и фотографирано, Консулов заедно с експертите отиде да състави протокола. В стаята останаха Марков, Ковачев и Дейнов.

Генералът се разположи в едно от креслата и загледа разхвърляното легло пред себе си. На него намериха Мелвил заспала, за да не се събуди никога вече. Из стаята, по стола, на масата имаше части от тоалета ѝ. Върху шкафчето до леглото ѝ сега нямаше нищо. Експертите бяха прибрали спринцовката и ампулата, с която Мелвил се бе инжектирала.

– Картината сякаш е ясна, а?... Била си е поредната инжекция морфин, сърцето не е издържало и... инфаркт. Изводът?... Ако не искаш на четиридесет и две години да умреш от инфаркт, не злоупотребявай с морфина! – Марков се заоглежда, потърси с поглед къде да изтърси пепелта от цигарата. – Тия пък прибраха пепелницата. Дейнов, да предложите нещо?

– Аз ли? Ами... мене тая работа ми се вижда съмнителна. Първо приятелят ѝ уж катастрофира, сега тя... уж инфаркт...

– Не, Дейнов, питам какво ще предложите по въпроса за пепелника. И донесете един!

– Слушам, другарю генерал.

И Дейнов изскочи пъргаво из стаята.

– И вие ли, полковник, сте на мнението на Дейнов, че тук има нещо гнило?

– Както знаете, ключът от стаята, онзи, дето се предава на администрацията, беше пъхнат отвътре в ключалката, поставен вертикално и леко измъкнат. Когато отворих, не усетих съпротивата на избутван ключ.

– Сигурен ли сте?

– Другарю генерал! Специално внимавах при отключването.

– Даа... От това може да се направят доста изводи.

– Аз правя само един. Някой е бил в стаята след настъпването на смъртта, изтеглил е ключа така, че да не пречи, и е заключил отвън със своя ключ.

Влезе Дейнов и постави един пепелник на масата. Марков изтърси пепелта, която бе набрал в шепата си.

– Благодаря, Дейнов. Чакай, чакай... След настъпването на смъртта, казвате. Е да, преди нея той няма как да изпълни тази хватка, разбира се. И няма защо... Ами... че това може да е убиецът!

– Вероятно..., ако е убита! А може и да е случаен, в смисъл просто гост, който е присъствувал на инфаркта, уплашил се е и...

– И има ключ от стаята! – прекъсна го Марков. – Вие проверихте ли, да не би нещо чистачките?

– Не, чистачките не са се опитвали да отключват вратата. Това е... Хикс, който е притежавал ключ, бил е в стаята след момента на смъртта и... вероятно има нещо общо с настъпването ѝ.

– С инфаркта?

– На криминалистиката са познати прекалено много средства за предизвикване на

инфаркти, другарю генерал, включително и чрез инжекции.

– Добре, ще видим какво ще ни даде аутопсията. А кой може да е бил този Хикс?

– Лари О'Конър е бил при нея. Той я е придружавал след вечерята. Влезли са към 21.30 часа, но още преди полунощ е излязъл. Бил е при нея не повече от два часа.

– А смъртта е настъпила по-късно, към един след полунощ.

– Не само това. Мелвил се е обаждала по телефона скоро след полунощ, поръчала е да я събудят в осем часа. По този повод администраторката вдигна алармата. Така че, когато той е излязъл, тя е била още жива.

– Могъл е да се върне обаче.

– То се знае. Изобщо, странен е този О'Конър. Щом прояви към някого интерес, и хоп, скоро се появява смъртта. При Маклорънс беше така, сега с Мелвил. Но това още не означава, че той е убиецът.

– Не, но някаква връзка трябва да има. Може би някои друг ги убива именно защото О'Конър установява връзки с тях.

– Странно наистина. Някой друг, казвате. Че кой може да е той? Някой между познатите й.

– Или между непознатите на нас...

– Когато тя е приела около полунощ в стаята си...

– Или сам си е отключил.

– Добре де! – подвикна сърдито Марков. – Или..., или... Да помислим първо за познатите. Онзи, господин Никой, и дъщеричката му Мишел, които я докараха от Балчик...

– Или чудатото семейство Гълиган. Но те не живеят в същия хотел.

– Оня, дете се прави на луд ли?... А може и да е Железният вълк. Ако, разбира се, съществува такъв.

Иззвъня телефонът. Обади се администраторката. Съобщи, че е дошъл О'Конър и търси Мелвил. Питаше какво да му каже.

– Да се качи горе, разбира се.

И като положи слушалката на телефона, Марков каза на Ковачев:

– Долу е Лари О'Конър. Търси Мелвил.

– Интересно! Търси я значи... Какво трябва да означава това?

– Нищо толкова интересно не виждам. Когато един престъпник постъпва правилно, склонен съм да мисля само..., че той е просто умен.

– Вие ще разговаряте с него, нали знаете английски. Аз ще остана... Ние сме от българската милиция, тоест, пардон, от полицията. А вие, Дейнов, влезте в банята. Трима ще сме много! Ще чакате там..., докато ви повикам. И да не пушите!

– Разбрано, другарю генерал.

И Дейнов се скри в банята.

В този момент се почука на вратата. Ковачев скочи и отвори. О'Конър, като го видя, стъписано се дръпна назад, погледна номера на стаята и след това учудено Ковачев.

– Извинете господине, но аз търся мисис Мелвил.

– Заповядайте, влезте!

След известно колебание О'Конър все пак влезе. Ковачев затвори след него вратата и му посочи креслото. О'Конър огледа стаята, кимна си с Марков, но не седна.

– Какво означава това? Къде е мисис Мелвил?

– Госпожа Мелвил снощи се е почувствувала зле. Сега е в болницата.

– Как така зле! Кажете, за бога, какво й е? Аз бях снощи при нея. Нищо й нямаше.

– Очевидно състоянието й се е влошило след вашето излизане.

– Къде мога да я видя..., да говоря с нея? А вие кои сте, защо сте в стаята й? Преди да му отговори, Ковачев го изгледа внимателно, продължително.

– Ние сме от българската милиция.

– И какво търсите тук? Да не се е случило нещо... по-лошо с нея?

– Какво по-лошо може да й се случи? А вас ще помоля да ни разкажете къде сте били снощи, от осем часа до сутринта?

– В коя болница се намира мисис Мелвил?

– Бихте ли ни казали...
– Не, не бих! Господа!
О'Конър се поклони леко и излезе.
– Не биваше да го питате тъй фронтално – каза Марков, щом останаха сами. – Не е свикнал!
– Не виждам защо да не го питам къде е бил снощи!
– Нали видяхте, не пожела да отговори.
– И това е отговор.
– Защо го излъгахте, защо не му казахте, че Мелвил е умряла?
– Съвсем не съм го излъгал. Казах му, че е в болницата, без да уточнявам в коя част на болницата точно се намира и... даже му казах, че няма какво по-лошо да й се случи. Какво повече може да очаква човек, който не желае да разговаря с нас?
– Хайде, хайде, без извъртания. А ние трябва да решим какво ще казваме на останалите за случилото се.
– Убеден съм, че Хикс вече си е свършил работата тук и повече няма да идва в стаята. Но все пак трябва да сме готови.
Ковачев подвикна към банята.
– Ей, Дейнов, излезте!

V. Умрелият изпраща писмо

Откакто шофьорът Петков се раздели с Дейвид Маклорънс на Варненската гара, наблюдаващите следяха с ненамаляващо внимание всяка негова крачка. При това не бива да се забравя, че той „крачеше“ с таксито си и незабележимото му проследяване струваше извънредно много усилия. И за съжаление този денонощен труд не даваше никакви плодове. Шофьорът или пренебрегваше безспирно – препълненият с курортисти град се нуждаеше от услугите му, а той преизпълняваше плана си, – или когато беше свободен, се излежаваше в къщи, обикаляше магазините с две мрежи в ръце или ходеше по гости с жена си.

Наблюдението беше тъй безрезултатно, че категорично навеждаше на мисълта да го изоставят като безперспективен обект. Ако не беше черният куфар!

След смъртта на Маклорънс при обиска на стаята му те намериха единия черен куфар. Но той беше празен. Или – ако трябва да сме съвсем точни – там имаше само един рапан. От ония, излъсканите, полираните, дето ги продават по сергиите за сувенири. Така ли го беше получил от Петков или там е имало още нещо, което Маклорънс е извадил? Кой беше поставил рапана в куфара и защо? В стаята му не можеха да намерят нищо компрометиращо. Изглежда, и той като древните философи на Елада е носил всичко със себе си – двата пистолета и предавателя с принадлежностите за шифриране – в колата.

Обсъждана беше и версията, че предаденият от Маклорънс черен куфар е бил просто някакъв обикновен подарък от приятели на Пешо в чужбина – от истинския Гошо. Но тя бе отхвърлена, както се казва, с възмущение. За куфар с обикновени вещи не се изпращат картички с условно съдържание и главно, не се прави размяна на еднакви куфари, които да прикриват предаване го. Тук несъмнено се криеше нещо. Съдържанието на черния куфар сигурно беше „необикновено“ и това поддържаше буден интереса на контраразузнаването въпреки видимо спокойния, нормален живот и работа на Петков, въпреки липсата на каквито и да е съмнителни улики в поведението му. Неприемливо бе и предложението да се претърси негласно къщата и да се прегледа съдържанието на куфара. Там винаги имаше много хора и това не би могло да остане незабелязано. И да извикат Петков на разпит, дори на „обикновен приятелски разговор“, не биваше. Оставаше единствената възможност – негласно наблюдение, колкото и да бе трудно. И то продължаваше. Макар и с минимален резултат. В понеделника, в който откриха трупа на Мелвил, Петков застана с таксито си пред входа на хотел „Интернационал“ точно в 12.30 часа и стоя там точно петнайсет минути. Празен. През това време отказа на неколцина клиенти. В 12.45, явно времето на изчакваната среща бе минало, той великодушно се съгласи да качи клиенти и замина за града. Сигурно бе чакал Маклорънс. Какво ли щеше да се случи на тази им среща, ако тя се бе състояла?

22 юли, вторник

Днес курсовете, които правеше Петков, бяха почти изключително между летището и курортните комплекси – най-масовите в този сезон на пристигащи и заминаващи курортисти и най-изгодни за изпълнението на плана.

Към дванайсет докара двама мъже до Международния дом на журналистите и продължи празен към комплекса. Настаня се отново пред хотел „Интернационал“ и зачака като вчера. Така, без да взема клиенти, чака от 12.20 до 12.45. Изпуши няколко цигари, излиза извън колата, оглежда се.

Срещата му и този път не можа да се състои. Като мина 12.45 (явно уговорката бе да чака само 15 минути), натовари някакво българско семейство – мъж, жена и две малки деца – с три куфара, които едва побра в багажника, и ги отведе на гарата. След като се разплатиха, Петков слезе от колата и отиде, та се нареди на малката опашка, която се бе образувала пред будката. Зад него застана единият оперативен работник от наблюдението. Като му дойде редът Петков поиска марки за Америка. Залепи ги на един продълговат синкав плик, който измъкна от джоба на самото си, и го пусна в пощенската кутия на гарата. А оперативният работник си купи едно списание и седна в колата да го чете. Клиенти за таксито се появиха веднага и Петков потегли. А след него и оперативната кола. Наблюдаващият престана да прелиства списанието, взе слушалката на радиотелефона и предаде:

– Докладва албатрос седем. Току-що купи марки за Америка и пусна писмо, дълго, синьо, в пощенска кутия номер 243 в салона на гарата.

– Разбрано – отговори му гласът по радиото. – Веднага ще помолим прокурора за разрешение и щом го получим, ще потърсим писмото.

Марков и Ковачев седяха в стаята и чакаха нетърпеливо. Най-после се почука и влезе оперативният работник от проследяването Стоянов:

– Разрешете да остана, другарю генерал.

– Давайте, давайте! – махна нервно с ръка Марков.

Стоянов му подаде син плик и лист от същата хартия и още два бели листа, написани на пишеща машина.

– Ето, това са писмото и преводът му.

Марков ги пое, сложи очилата и зачете на глас:

– Уилям Монтег, Източна номер седем улица, 89 Ню Йорк, Ню Йорк У Ес А. Такаа. А сега да видим какво пише:

„Драги Бил, пиша ти от другия край на света, от някаква си България, където ни пратиха. Но когато получиш писмото ми, мене вече няма ме има. Помолих един от тукашните типове, с когото се наложи случайно да контактувам да го пусне, ако се случи нещо с мене. А щом си го получил, значи се е случило. А макар че тогава за мене вече няма да има никакво значение, нищо няма да има вече значение, все пак ми се ще да понасоля задника на оня мръсник Бонифацио. Това ще направиш ти, като мои приятел, ако още не си забравил годините на съвместната ни служба. Моля те! Моля те! Няма да ти струва нищо. Обади се на инспектора Бидли (от автомат, анонимно или иди при него като колега – това оставям ти да решиш) и му кажи, че техният човек пред киното го пречука онуй копеле Джузепе Макарончето. По заповед на Бонифацио. Да питат Майк Дългия или Джо Гарднър, те ще си кажат, ако ги попритиснат. Така му кажи. И го поздрави от мене, от оня свят, ако още ме помпи. И още нещо му кажи, най-важното! Кажи го на Бидли, много ще го зарадваш. Диамантите, представи си, са тук, с нас. Това също е работа на Бонифацио. Хич да не ги дирят там, те са тук, защото тукашните фантета хабер си нямат от тая работа и няма никаква опасност. Всичките са тук. У Маман, пък аз я охранявам. Затова се боя да не се случи нещо с мене. Затова, и защото случайно зная някои работи, които съвсем не е трябвало да ги зная. Пък и старият еврейин е тук, заедно с онова мръсно копеле Коко. Това е, драги Бил. Винаги съм вярвал, че си мой човек, сигурен съм, че и сега ще изпълниш последната молба на твоя приятел и бивш колега... Морти. Пък и имаш интерес да съобщиш. Ако не се сещаш какъв, прочети вестниците оттогава и ще разбереш. Твой

приятел Морти. Пост скрипту. Довиждане в някой от казаните с врящ катран. М.“

Генералът замълча, погледът му зашари по писмото, сякаш проверяваше всичко правилно ли е прочел, и каза:

– Е, полковник, как ви се струва?

– Даа, бива си го писъмцето. Я дайте и аз да го прочета. Оригиналът!

Марков му го подаде и Ковачев зачете внимателно.

Генералът размени няколко думи със Стоянов, похвали го за извършеното и го освободи.

Ковачев прочете два пъти писмото, но и като го остави на масата, не каза нищо. Така под впечатлението на прочетеното и двамата помълчаха, макар че главите им бяха пълни с всякакви мисли и предположения. Но всеки чакаше другия да започне. Марков пръв не се сдържа:

– Казвайте, казвайте какво мислите!

– Не знам защо, но този Морти ми стана нещо симпатичен.

– Чак пък симпатичен! С двата пистолета! Вие кажете за писмото!

– И него си го бива. Поражда мисли и теми за разговори чак до вечерта. Но несъмнено най-силно впечатление ми направи онзи пасаж.

Ковачев взе писмото и отново прочете на глас пасаж за диамантите.

Марков пое превода на писмото, също го прочете и подхвана:

– И което е също работа на Бонифацио, на същия онзи Бонифацио, до когото Маман изпращаше шифровани радиограми и чийто задник се опитва да насоли Морти. Да, диаманти... Звучи като в приказките от хиляда и една нощ. Само че какви са тия диаманти? И къде са? Били у Маман. А защо не ги намерихме?

– Знаете ли, другарю генерал, като препрочитам писмото, у мене възникват разни странни, бих казал, еретични хрумвания...

– Кажете, кажете! Бих желал да ги чуя, дали не съвпадат с моите, които и аз не смея да изкажа.

– Получава се впечатлението, че дошлите тук, или във всеки случай поне Морти и Маман, са от групата на Бонифацио.

– И че той ги е изпратил тук с някакви си диаманти!

– Които по всяка вероятност не си наследство от леля му. А инспекторът Бидли е явно от другата партия. От неговата служба очевидно е и приятелчето Бил. А по всяка вероятност и нашият Морти е работил по-рано при тях... „Ако още не си забравил годините на съвместната ни служба...“

– Може би става дума за войниклък, за отбиване на военна служба... – подхвърли Марков.

– Може. И не това е важното. Морти, усещайки, че има опасност да бъде убит от хората на Бонифацио, за да му „насоли задника“, издава на полицията къде се намират диамантите.

– Така мисля и аз. Само че не забравям и един друг пасаж: „Тукашните фантета хабер си нямат от тая работа и няма никаква опасност.“ Тук Морти добре ни е характеризирал!

– Не съм съгласен, че чак хабер си нямаме.

– Вие май вече забравихте, че ние нищо не знаехме за никакви диаманти. Хайде, като знаете толкова, кажете къде са диамантите!

Ковачев загледа генерала, а в очите му святкаха весели огънчета.

– Значи, вие искате от мене, за да опровергая Морти, да ви кажа къде са диамантите.

– Ни повече, ни по-малко.

– Щом така поставяте въпроса, на чест, добре, ще ви кажа, няма да крия. Но преди това искам да споделя с вас нещо, което ми се хвърли в очи по време на обиска.

– Казвайте!

– Това е едно такова наблюдение, малко особено, деликатно...

Ковачев извади от досието един плик със снимки на Едълайн Мелвил и ги разположи артистично на масата. Повечето бяха в цял ръст – как тя сама или с Маклорънс се разхожда из курорта, как седят в сладкарница, как бе намерена мъртва в леглото си и последната – трупът ѝ на дисекционната маса в моргата.

– Вижте я. Не ви ли прави нещо впечатление?

Марков загледа продължително фотографиите, както в скрита картинка се търси грешката. Но само каза:

– Хубава мадама... беше.

– Как мислите, защо Хикс е влязъл в стаята на Мелвил?

– Нали се разбрахме, за да я убие.

– Въпросът ми е само за това ли?

– Разбира се, че това може и да не е била единствената му цел. Може и да е взел нещо. А сега, след писмото, вие мислите, че това са диамантите.

– Очевидно това е. Нали Морти изрично казва, че диамантите са у Маман, а той я охранява. С двата пистолета. Ние въпреки най-подробния обиск не намерихме никакви диаманти. Значи Хикс ги е взел. Но те не са били разпилени, в нещо са били скрити.

– Явно сте измислили нещо, а продължавате да късате нервите ми!

– Вие разгледахте ли трупа?

– Ами... разглеждах го.

– Но не и в моргата, нали. Маман е имала съвсем скромен бюст. А вижте другите снимки. Всяка гърла от порнографско списание би и завидяла!

– Така..., така... – каза замислен Марков. – Вярно бе! Това се прави на Запад. Пък, отде да знам, сигурно и у нас... Чакайте! Значи, за нас, профаните, тя е била просто пишно надарена от природата. А всички ония, които са я познавали от по-рано, са могли да забележат внезапното нарастване на гърдите ѝ. И да си правят съответни изводи от това.

– Това са могли да открият и ония, които са имали възможност освен на улицата да я опознаят и в леглото.

– Намеквате за Лари?

Да, той, разбира се, имаше пред вид О'Конър като човек, който „се навърта“ около Мелвил и вероятно е получил вече възможност да сравнява показния с натуралния ѝ бюст. А щом с пристигането си се насочи към тази двойка, която носи диамантите на Бонифацио, сигурно е достатъчно осведомен и е направил съответните изводи, а може би и действия. Всичко това беше и логично, и твърде правдоподобно. Въпросът е не бяха ли диамантите твърде наивно скрити в променливата геометрия на бюста на Мелвил, така, че всеки средно интелигентен и досетлив човек бързо да разбере „где зарита сабака“, както обичаше да се изразява генералът. А това накратко означаваше: каквото скривалището, такъв и шифърът – за лесно разкриване. А какво можеше да означава това? Те ли трябваше лесно да ги разкрият? Но защо? Или някой друг... Кой? И пак защо?

Ковачев не се реши да сподели мислите си с генерала. В тази постановка имаше нещо оперетно, както и във всички тези Морти, Коковци, Макарончета, в цялата тази компания на дон Бонифацио. Оперетно, ако не броим труповете. Затова се задоволи да каже:

– И за Лари, и за всички, които са констатирали разликата в параметрите на бюста ѝ. Но ако сега, след писмото, можем да приемем почти за безспорно установено, че в страната са били докарани някакви диаманти...

– Стоп! – извика Марков. – Да не би диамантите да са в черния куфар на Пешо шофьорчето, а Маман да е продължавала да разхожда големия си бюст за камуфлаж. А някой да я е убил, без да знае за това?

– Смисъл не виждам, но и това би могло да се очаква – продължи Ковачев. – Диамантите са за мене още митична величина, а труповете са съвсем реални. Ако вече можем да предполагаме защо е убита Мелвил, за нас като криминалисти по-важно е да открием кой е убиецът. Вие знаете, при аутопсията се установи, че смъртта е настъпила от коронастен, вещество, което има забележителното качество при инжектиране да предизвиква смъртоносен инфаркт. А сръзаната ампула, която намерихме до леглото, е от морфин. И в самата спринцовка има остатък не от коронастен, а пак от морфин.

– Но тя е била морфинистка. В куфара ѝ намерихме доста ампули от морфин, а и по лявата ѝ ръка имаше бодове.

– Но и експертизата е категорична. В организма ѝ не е бил вкарван морфин поне последните 24 часа. Починала е от инфаркт, предизвикан от коронастен.

– Ясно, ясно, знам всичко това. Убиецът или сам я е инжектирал с коронастен,

или ловко е подменил ампулата, та тя сама да си вкара отровата, и след смъртта ѝ е промил тубата, срязал е една ампула с морфин от куфара и е оставил от нея следи в спринцовката. Това вече е за нас: морфинистка, която си бие поредната инжекция, но този път сърцето ѝ не издържа и тя умира. След като взема това, което му е нужно, оставя ключа полупъхнат отвътре и заключва със своя ключ.

– Даа... – каза замислен Ковачев. – Все същото подценяване... Въобще по всичко личи, че там ни имат за балами. И Бонифацио, та дори и Морти... „Тукашните фантета“, та това сме ние с вас, другарю генерал, „хабер си нямат от тая работа“.

– Това, че ни подценяват, лично на мене ми харесва. Но не бива да забравяме, че Морти всъщност е прав. Както сме я подкарали, и аз не виждам никаква опасност за тях.

– А не допускате ли това с диамантите да е някаква диверсия от тяхна страна, ход за заблуждаване спрямо нас?

– Не, не допускам. Преди смъртта си човек не е склонен към диверсии пък и... излиза, че те са разчитали да засечем писмото им, че този път ни смятат за свръхдосетливи. Не, твърде сложно е, за да е и правдоподобно.

– И все пак... той, Морти, не бе говорил с шофьора на таксито. Тогава те не си казаха нито дума, пък и след това не са се срещали. Как му е обяснил тогава кога да пусне след смъртта му писмото? И как Петков с узнал за смъртта? Означава ли това, че между него и тия има някакъв друг канал?... „И старият евреин е тук.“ В телеграмата се казваше „старият Никой“. Дали това непременно е Ноумен?

– Той е, няма кой да е друг. Написано е на носа му! Ами „онова копеле Коко“?

– Другарю генерал! Какво става с вас? Откога минахте на този жаргон?

– Цитирам само писмото. Кой е този Коко? Дали не е той пък Железният вълк? Как мислиш, възможно ли е железен вълк да е и... Коко?

– Защо пък не... в страната на неограничените възможности! Макар че Коко това несъмнено е пражкорът в тия среди на Мишел Ноумен.

– Как може за жена да се казва „онова копеле“?

– На английски е „дет бастърд Коко“ – форма, еднакво употребима и за мъж, и за жена. Не е като на български „онзи, онази, онова“. И името на Коко върви след това на „стария евреин“, както на Мишел след Ноумен. А какво ще кажете, не трябва ли все пак да пуснем писмото?

– Вие какво, да не искате да услужим на колегата Бидли? Той нещо на нас да е услужвал? Когато свършим, може и да го пратим. А сега то е писмено доказателство към делото. Диамантите, диамантите трябва да намерим. Един сутиен диаманти са това, не е шега работа!

– И то голям сутиен – засмя се Ковачев. – Ама..., вие значи повярвахте!

– В какво да съм повярвал?

– В това, че диамантите са причината тази прекрасна компания да ни споходи, а не нещо друго, много по-сериозно, нещо, свързано с шифрограми и военни кораби...

– Аз по рождение в нищо не вярвам, дори и в диамантени истории. А вие вместо да се задявате със стария началник, я по-добре ми кажете какво даде графологическата експертиза, какво казват дактилоскопите?

– Картичката, пусната до Петков от Морти, и това писмо са писани от различни хора. Ако приемем, че писмото го е писал Морти...

– Защо пък да не приемем?

– И аз като вас, другарю генерал, не приемам нищо на вяра.

– Нямаме ли друг текст, писан достоверно от него?

– Не. Но писмото сигурно го е писал все пак той. По листа и по плика има негови отпечатъци, както и по картичката. Пък и съдържанието на писмото е толкова характерно...

– Значи, все пак се потвърждава версията, че някои му е написал оная картичка на български и му я дал само да я пусне. Кой може да е това?

– Ама и вие задавате едни въпроси! Може пък да е „онова мръсно копеле Коко“.

23 юли, сряда

Дните на семейство Гълиган минаваха като по разписание: точно в осем часа

закусваха в ресторанта на хотела, точно в девет вече се печаха на плажа, точно в дванайсет си тръгваха и точно в един сядаха на масата да обядват. Пак точно в два си лягаха и поспиваха, както се полага на двама англичани на тяхната възраст, дошли на курорт край Черно море. Те така пунктуално изпълняваха програмата си, че никога не се появяваха преди пет, когато пиеха в близката сладкарница своя чай. Така че у всички наблюдаващи възникваше игривата мисъл да напишат доклада си с индиго – да е готов и за следващия ден.

Но ето че внезапно те за първи път нарушиха железния ход на разписанието си. Вместо да отидат на плажа, те се качиха на тринайсетия етаж на хотел „Интернационал“, намериха етажната камериерка и започнаха с жестове и думи да я убеждават. И тук главното действащо лице беше мистър Гълиган. Заведоха я пред стая 1305 и със знаци започнаха да ѝ обясняват, че искат да влязат вътре. Камериерката упорито отказваше да отключи вратата, като към енергичните си жестове прибави няколко пъти, сякаш те разбираха български:

– Не може! Не разбирате ли! Не бива! Забранено е да се влиза в чужди стаи!

Тогави мистър Гълиган ѝ подаде банкнота. Камериерката възмутено я отблъсна. Подаде ѝ втора. Тя пак отказа да я вземе, опита да си отиде. Но Гълиган я задържа с ръка и ѝ подаде трета банкнота. Чак тогава тя се съгласи. Отключи им вратата и тримата влязоха вътре.

Веднага щом се озоваха в стаята на Мелвил мистър Гълиган започна внимателно да оглежда обстановката, без обаче да докосва нито един предмет. През това време камериерката го наблюдаваше, а мисис Гълиган правеше безрезултатно какви ли не опити да отвлече вниманието и. Мистър Гълиган продължаваше да наднича навсякъде, все без да се докосва до предметите. Извади една голяма лупа и заоглежда с нея. С една дума, старият англичанин изцяло изигра мизансцена „Шерлок Холмс прави оглед на местопрестъплението“. Но пепелницата привлече с особена сила вниманието му. В нея имаше три угарки. След старателното им проучване с лупата той грижливо прибра в едни плик пепелта, а в друг – трите угарки. Това бяха единствените предмети, до които се докосна, които си позволи да вземе. Те явно му бяха достатъчни. След това и тримата излязоха от стаята, а камериерката я заключи.

Веднага щом научи за тази акция на семейство Гълиган генерал Марков събра групата и ги запозна с доклада на камериерката.

– Добре все пак, че поставихме оперативен работник на етаж. Виолета Радева, от варненското управление. Като камериерка – заключи той. – Само че не бива да се ловим на евтините му номера, дето се прави на смахнат или, по-точно, на Шерлок Холмс. Поведението му може да е планомерен камуфлаж. Забележете как те, невинната стара двойка, са непрестанно, както сега обичат да казват журналистите, съпричастни в тази история. Разглежда всичко с лупа, прибира фасове, а може целта на посещението му да е била съвсем друга. Например да провери дали определен знак е на мястото си. Или кой знае какво. Този тип все по-малко ми харесва, прекалено дрзко се вре там, дето не му е мястото.

След кратка пауза се обади Ковачев:

– Бих желал да споделя нещо с вас, нещо, което ми се хвърли в очи, макар че... може и да не означава нищо...

– Казвайте, слушае ви.

– Мелвил не се е докосвала до сапунчетата, които оставя в банята „Балкантурист“. Ползувала е свой, „Нина Ричи“.

– Одобрявам. И аз не бих ги използвал, ако имах от прочутите „Нина Ричи“.

– Един калъп, наченат над ваната, и още пет в куфара ѝ, запас, предостатъчен за двадесетина дена, нали!

– Е, та?...

– Съгласете се, че шест големи калъпа са напълно достатъчни дори за дама, която се къпе по два-три пъти на ден и в чиято баня има и пет-шест вида шампоани.

– Добре, съгласен съм. Казвайте по-нататък?

– А в куфара и има още една обемиста кутия с шест големи калъпа сапун „Рексона“. Питам се за какво ѝ са толкова сапуни, и то от две различни марки, с различен аромат?

– Изследвахте ли ги?

– Естествено. Нищо. Нито едните, нито другите. Дори на рентген ги гледаха, с ултразвук ги просветяваха. Най-обикновени сапуни, макар и от най-скъпите.

– Опаковките им?

– Също. Нито шифър, нито тайнопис.

– Е, дявол я знае, може да е била някаква маниачка на сапун.

– Може, макар че едва ли на две марки. За колекция са малко, за любим сапун – много.

– Разрешете да доложам, другарю генерал – обади се Консулов, – какво става по фронта на господин Никой. Старият Ноумен е ходил на гости на Гълиганите и е останал там повече от час. А дъщеричката му се е прибрала рано в хотела си и не е излизала цялата нощ. Но май че е имала любовно посещение. Има подозрение, че някакъв млад мъж е влязъл в стаята ѝ късно през нощта и... досега не е излязъл, искам да кажа, момчетата не са забелязали кога е излязъл.

– Да не е още там?

– Не. В стаята вече няма никой.

– Тогава... значи са го изтървали.

– Така излиза. Но те твърдят, че това било невъзможно.

– Хм, невъзможно... А старият?

– Излязъл е от хотела след полунощ, към един часа, и веднага се е прибрал в стаята си. Носел е чанта. Впрочем, той със същата чанта е отишъл при Гълиган.

– Нещо повече за този мъж, който е посетил дъщерята? – запита Марков. – За изчезналия? Да не е Чибя?

– Не, не е Чибя. Този бил по-дребен, по-слабичък. Момчетата не са го виждали по-рано.

– Другарю полковник, как мислите – обърна се генералът към Ковачев, – Ноумен и Гълиган от една компания ли са?

– Ако можех да отговоря на въпроса ви, другарю генерал, щях да ви кажа и кой е убиецът.

VI. А-34

Все същия ден

При едно от поредните си пътувания до гарата Петков си купи билет първа класа за влака до София и съответно място в спалния вагон. Как успя сред върховата курортна навалица да се сдобие с тези тъй дефицитни места, си остана негова тайна. А щом сдаде колата на колегата си от следващата смяна, той се прибра у дома си и никъде повече не излиза.

Време имаше достатъчно да се подготвят и наблюдаващите да си осигурят удобно пътуване до София. Консулов не без основание си издействува и той да го придружи. А Марков се качи на последния самолет за София. Уж бе решил да прекара във Варна само „уикенда“, а остана непредвидено още три дена. Сега той не само се завръщаше на местоработата си, но и щеше да се разпорежи достойно да посрещнат Петков и да се погрижат, както трябва за него.

За съжаление не можаха да узнаят кой ще пътува в същото купе с Петков. Това вероятно беше някой случаен пътник. Но като се има пред вид колко удобно за „срещи насаме“ е едно първокласно спално купе, все пак беше жалко. Особено когато Петков половин час преди тръгването на влака излезе от къщата си с черния куфар в ръка. А в другата носеше една издута ученическа чанта. Дали нямаше намерение пак да разменя куфари? Или просто ще го остави на човека от купето? Или пък ще му предаде само съдържанието, а куфара ще запази за следващата операция? Така или иначе, дошло бе времето черният куфар отново да се появи на сцената.

Досега наблюдението над Петков (въпреки че работеше като шофьор на такси и бе вечно в движение) очевидно минаваше успешно и незабелязано. Неговото поведение с нищо не бе подсказало той да подозира, че е под наблюдение. За тази му самоувереност и небрежност сигурно не беше без значение, че месеци (а може би и години) преди това той не е бил наблюдаван и отдавна се бе самоуспокоил на тази

тема. Изводът, който Консулов направи за негова сметка, след като го „настани в спалното купе“, беше: щом веднъж си се хванал на хорото, никога не се самоуспокоявай, дори и след като се убедиш, че си в безопасност – винаги някой някога може да те оцети!

Нощта мина съвсем спокойно, поне що се отнася до купе № 1, в което пътуваха Петков и непознатият мъж, явно българин. Затова пък в купе № 3 на няколко пъти се чуваха не само възбудени гласове и викове, но прозвучаваха и плесници. Там някакво младо семейство уточняваше впечатленията си от курортните флиртове. Но колчем шафнерът се появеше, за да въдвори тишина, скандалът стихваше.

24 юли, четвъртък

Влакът пристигна рано сутринта. Голямата част от пътниците се втурнаха към трамвайните и автобусните спирки, доста оптимисти се наредиха и на опашката за таксите, а неколцина щастливци бидоха посрещнати е леки коли от близки и роднини. Спътникът от купе № 1 с обемистата чанта се отби до дома си, където вероятно пи само едно кафе и смени чантите, защото скоро излезе и потъна в Съдебната палата. Без всякакви усилия стана ясно, че това е един от видните софийски адвокати, който след варненските си подвизи по едно голямо наказателно дело бързаше да успокои с присъствието си клиентите по чакащите го бракоразводни дела.

Бавно, сякаш без желание или като човек, който не си е доспал, един от последните от вагона слезе и Петков, пак с черния куфар в една ръка и чантата в другата. Без да се колебае, той се запъти към багажното отделение на гарата. Поогледа доста внимателно касетките и уверено избра една свободна. Положи в нея куфара, набра шифровата комбинация, пусна монетата и затвори вратичката, като се ослуша да чуе изщракването на автомата. След това отиде в бюфета и си поръча две големи баници и купа кисело мляко. Разположи се сам на една маса и заяде с апетит.

Консулов, който тази нощ изпуши почти кутия, бе не по-малко гладен. Но той остана край багажното отделение. Какво трябваше да направи? Разбираше, че сега на него се бе паднало да решава. Но какво?

В службата им е така – могат да минат дни, седмици, понякога месеци, да не споменаваме за години. И нищо! Скука до затъпяване, нервите ти да са яки. И се ядосваш на бездействието си и на безполезността си. И изведнъж, именно изведнъж и най-неочаквано, въпреки дългото чакане, като мълния блясва „случаят“. За секунди ти си длъжен да решиш, да действуваш. И ако не съумееш да уловиш мига, да намериш правилното решение, после ще има да съжаляваш за пропуснатия шанс, да слушаш упреците на началството и на колегите. И то в най-добрия случай, защото... „после“ може и да няма! Изпуснатите секунди може да ти струват живота!

Оставянето на куфара в багажната касетка на гарата несъмнено беше многозначителен факт. Петков не бе го носил от Варна в София, за да постои в касетката и да го върне обратно. С него щеше да се случи нещо. И то сега, може би след секунди! Консулов беше достатъчно опитен и предпазлив и наблюдаваше отдалеч събитията. Той не можа да види номера на касетката (да не говорим за поставянето на шифровата комбинация от вътрешната страна на вратичката!), но точно запомни мястото. Едва по-късно, когато си позволи да запита нещо служителя от багажното отделение, видя, че това е касетка № А-34.

Най-вероятно беше по някое време (след минути, часове или дни) да се появи някой със същия такъв черен куфар, който знае или тепърва ще узнае от Петков шифъра и ще смени куфарите. С една дума, ще се повтори варненската история, но този път не в такси, а на гарата.

Втори вариант (кой знае защо, той изглеждаше на Консулов по-малко вероятен) допускаше непознатият да се появи без втори черен куфар и само да вземе оставения. Сам или... заедно с Петков.

Можеше, разбира се, и Петков да се появи по някое време съвсем сам и да си вземе куфара. Но в този случай не беше ясно защо е необходимо да го оставя в касетката?

А какви възможности имаше Консулов?

В този момент се появи единият от варненските наблюдаващи. Сменил го бе

софийският му колега. Слава богу, станаха двама. И възможностите им сякаш се удвоиха. Но това не помогна на Консулов да реши какво трябва да предприеме. Пък и не си позволяваше да позвъни на генерал Марков. „Сам се натисна да идваш в София, а сега не знаеш какво да предприемеш!“ Виж, ако сега в София беше полковник Ковачев, на него може би щеше да позвъни.

Едната, най-простата и най-безотговорна позиция беше да изчака – все някой някога ще дойде и ще прибере куфара. Задачата на момчетата беше да наблюдават. И нека си наблюдават. А ти?

Куфарът сега беше „в ръцете им“. Те можеха с разрешението на прокурора и със съдействието на гаровото началство да отворят касетката и да се запознаят със съдържанието на куфара. Но...

Ако в този момент се появише Петков?... Е, играта щеше да свърши, щеше да последва разпитът. Пък и това можеше да се избегне лесно. Та нали го следяха, можеше да бъдат предупредени за идването му. Много по-опасно беше, ако внезапно се появише „другият“, неизвестният, и ги завареше как прибират „неговия“ куфар. Тогава той щеше да се скрие и те просто нямаше да узнаят дали въобще съществува този „друг“, за когото е бил предназначен черният куфар. Да, те можеха сега да пропуснат изключителната възможност да се запознаят със съдържанието на куфара или пък да провалят случая.

Е, ако не се решаваше да пита, то да докладва поне беше длъжен. И позвъни на генерала. Марков, макар и толкова рано, бе вече в кабинета си. След като изслуша мълчаливо Консулов, той, без да се замисля много, отсече:

– Нищо да не предприемате! Само ще наблюдавате. Но най-зорко! Съдържанието не ме интересува чак толкова. Виждали сме какви ли не пратки. Важното е кой ще го вземе. И щом бригадата се попълни, вие сте свободен. И след известно колебание добави: – За днес.

След като изяде и трошичките на баницата, Петков излезе пред гарата, извади цигара, но не я запали, а я скри обратно в пакетчето и се качи в трамвая. Слезе на халите, отиде в градската агенция на „Балкан“. Опита се, но не успя да си купи билет за самолета за Варна. За днес всичко беше разпродадено. А тук връзки явно липсваха. Но без да се отчайва, той се качи на автобус № 284 и скоро се озова на аерогарата. Там обиколи няколко гишета, влиза нахално в канцеларии, нещо, изглежда, послъга, но скоро държеше билета в ръка. Там, където не достигнаха връзките, явно сработи късметът на Петков. Така той успя да купи мястото, освободило се от някой неявил се пътник, и скоро се носеше във въздуха. Единственият му подвиг в София остана, че тъй качествено се справи с двете банички. И че остави на гарата черния куфар.

Ако за Петков днес беше щастлив ден, не би могло да се каже същото и за Консулов. Не повече от пет минути след като той предаде на оперативния работник „обекта“ и замина за дома си да се обръсне и да се изкъпе, в салона на багажното отделение се появи среден на ръст и на възраст невзрачен мъж, който се огледа бегло, без да се хвърля в очи, но достатъчно внимателно. Наоколо нямаше никой. Изобщо тези автоматични багажни касетки не вдъхваха особено доверие на хората. Бай Ганьо не бе доверил дисагите си на професор Иречек, та правнук му на някакъв си тенекиен сандък ли, дето кой знае как се отваря, ще се довери?! Затова повечето стояха празни и салончето пред тях пустееше.

След като непознатият се увери, че всичко е о кей, набра уверено цифровата комбинация, отвори касетката и взе без особени емоции куфара. Не се оглеждаше, но можеше да се забележи, че „държи под контрол“ обстановката край себе си. На паркинга край гарата отключи едно тъмносиньо жигули номер АГ 03 72, сложи на задната седалка куфара и потегли. И то направо в къщи, явно не влизаше в намеренията му да се разхожда из града. Така бе установено, че той живее в квартал „Лозенец“, на улица „Бреза“ № 9. Това беше малка къщичка на един етаж с таван, стара, прастара, оставена на доизживяване сред малко буренясало дворче, оградено от двете страни с висока дървена ограда. Другите две страни образуваха калканите на

високи кооперации. След, това не бе трудно да се установи, че човекът, който прибра куфара, се нарича Георги Михайлов Петров и че живее в къщичката сам със съпругата си Ева.

VII. Флирт в самотната лодка

24 юли, четвъртък. Надвечер

Край дървеното мостче на плажа надвечер обикновено е оживено. Летуващите използват последните възможности за този ден да се повозят по гладкото стихнало море и свободни лодки мъчно се намират. Този път имаше само две, а няколко двойки курортисти се разхождаха по пристана и все още не можеха да решат въпроса, дали да се повозят или да направят своя „променаду цу фус“. Сега и лодкарите кротуваха равнодушни – дали защото бяха просто уморени или и на тях им бе омръзнало това разхождане край плажа с чужденци, които не знаят и две думи български? В едната от лодките седеше Чиба и пушеше. Той зърна нещо по кея и за миг се оживи. Идваше Мишел Ноумен и кокетливо му махаше. Чиба скочи, покани я видимо зарадван, подаде й ръка, като не пропусна да я попрехване през кръста, докато я настаняваше. Но когато посегна да запали мотора, Мишел хвана ръката му и му посочи веслата. Чиба послушно седна насреща й, грабна веслата и започна енергично да гребе.

Лодката с Чиба и Мишел Ноумен скоро се отдалечи. Поради здрача и разстоянието не се виждаше съвсем ясно какво става там, но личеше, че двамата флиртуват. Мишел искаше тя да поеме веслата, Чиба я дразнеше, като не й ги даваше, и току я поопипваше. И двамата усилено жестикулираха. Мишел бръкна в чантата си и подаде нещо на Чиба, изглежда, пари.

Бинокълът, с който оперативният работник наблюдаваше сцената, беше само шесткратен и поради здрачаването не се виждаха подробности. Вторият наблюдаващ се обади по радиотелефона и доложи за обстановката. И двамата се бяха скрили в едни храсталаци сред дюните в края на плажа.

Веслата сега бяха отпуснати във водата, а Чиба и Мишел седяха един до друг прегърнати. Изведнъж стана нещо. Чиба блъсна грубо Мишел. Тя посегна сякаш да го удари, но Чиба даде силен тласък с веслата, лодката се дръпна напред, Мишел политна и се отпусна на задната седалка. Чиба бързо обърна лодката към брега и започна да гребе с все сила, сякаш се спасяваше от нещо преследващо го. Гребейки все така енергично, той стигна пристана. Още лодката не бе съвсем спряла и от нея изскочи Мишел. Спря за миг, изглежда продължително лодкаря и си отиде.

По същото това време, когато флиртът в лодката кой знае защо прекъсна тъй внезапно, на не повече от километър се разигра една друга драма с много по-голямо значение за изясняването на случая. И ако събитията в лодката се бяха развили не според желанията на Чиба, то те все пак му предлагаха и едно предимство – абсолютно алиби.

Стаята на семейство Гълиган се намираше на партерния етаж на един от малките хотели, разположени сред гората. Когато излизаха, те акуратно заключваха вратата и предаваха ключа на администраторката. Но редовно забравяха дори да притворят вратата към терасата. И сега, докато почтените курортисти се разхождаха из алеите на комплекса, водени от слабата надежда да си възстановят апетита за вечерята, някакъв мъж се бе вмъкнал в стаята на семейство Гълиган. И тук благодарение на здрача (а гостът кой знае защо не бе запалил лампата) не беше ясно нито кой е влязъл, нито какво прави там. Дали само оглеждаше обстановката или просто се „мотаеше“, но надникна в гардероба, после под креватите. По всичко личеше, че търси нещо.

По едно време се зачу някакъв подозрителен шум откъм терасата. Мъжът се послуша и бързо се скри зад една завеса. През отворената врата на терасата влезе крадешком този път Лари О'Конър. Щом се озова в стаята, спря, затаи дъх, започна да се оглежда и да се ослушва дали вътре има някой. След като се увери, че е сам, започна по-свободно да изследва помещението. Отваря и затваря чекмеджетата на

малкото бюро, прегледа внимателно двата куфара. Като свърши с тях, премина към гардероба. Отвори го и започна да претърсва дрехите в него. В един момент той съзря (бяха вече запалили лампите из алеите и светлината им, макар и далечна, достигаше до стаята) носовите на чифт мъжки обувки да се подават иззад завесата. „Това просто обувки, оставени тук ли са, или има някой в тях?“ Инстинктивно той посегна да дръпне завесата. Но това беше последната му мисъл. Още миг, и той щеше да види кой го е изпреварил в стаята, но не успя – страхотен удар по главата с някакъв твърд предмет го просна безжизнен на пода. В съзнанието му блесна синьо-бяла светкавица и настъпи мрак. Мъжът излезе иззад завесата, прекрачи го, без да се интересува от състоянието му – уверен в удара си, безразличен жив ли е, – и през терасата си отиде тъй незабелязан, както и бе влязъл.

Не минаха и десетина минути и от същата алея се появиха двамата Гълиган. Но не влязоха през вратата на терасата, а през входа на хотела. Взеха ключа и се понесоха все така подръка из коридора. След по-малко от минута мистър Гълиган тичаше към администраторката и викаше уплашен:

– Мис! Мис! Елате! В стаята намерихме труп! Убит е мистър О’Конър!
Подир него дотича и мисис Гълиган.

VIII. „Това е убиецът!“

25 юли, петък

Не прекалено рано (за да е все още възпитано), но не и вече късно (когато е отишъл на плажа) Ковачев изпрати с една кола Петев, за да покани най-учтиво мистър Гълиган на конфиденциален разговор. Създалата се обстановка благоприятствуваше една непринудена беседа, която, без да се смята за разпит, можеше да позволи на Ковачев да се запознае лично с едно от действащите лица, и да изясни някои въпроси. Така поне се надяваше. Пък и предлагаше възможност да поупражни своя английски и да го сравни с лондонския на мистър Гълиган.

Петев въведе Гълиган и си излезе.

– Заповядайте, господин Гълиган – посрещна Ковачев госта си до вратата и му предложи едно от креслата. – Седнете.

– Добър ден, сър – усмихна се Гълиган и се настани удобно, като за дълъг и приятелски разговор.

– Поканих ви да ни посетите, за да изясним с ваша помощ някои въпроси.

– Много се радвам. И аз исках да се срещна с представители на българската полиция, но все ме възпираше моята съпруга.

„Ето една жена със здрав разум“ – помисли Ковачев, но каза:

– Така ли. Интересно. Надявам се, ще ми кажете защо сте искали да се срещнете с нас..., след като изясним обстоятелствата около снощния инцидент във вашата стая.

– С най-голямо удоволствие. Бяхме със съпругата ми на разходка и като се прибрахме, аз бях още в коридора, заключвах вратата, изплашеният вик на моя съпруга ме накара да изтичам. На пода лежеше мистър О’Конър, адвокат от Ню Йорк, с когото покойната мисис Мелвил ни запозна неотдавна. След като се убедихме, че е ударен в главата, и двамата изтичахме до администраторката и уведомихме властите за произшествието.

– Посещавал ли ви е друг път О’Конър?

– Да, един или два пъти.

– А за днес бяхте ли се уговорили, очаквахте ли го?

– Не. Но после узнах от администраторката, че ни е търсил, докато сме били на разходка.

– Друг някой да ви е търсил или да сте имали уговорена среща за това време?

– Но моля ви се, как е възможно! Ако бяхме се уговорили, нямаше да излезем да се разхождаме. А дали ни е търсил?... Не ми предадоха.

– Справедливо. Как тогава си обяснявате присъствието на О’Конър във вашата стая?

– Ами... влязъл е през вратата на терасата. Това никак не е трудно..., ние сме на партера...

– И все пак странно..., неканен..., през терасата..., дори за един не дотам добре възпитан американец, не мислите ли? Ще се съгласите, обстоятелството, че живееете на партера, не е достатъчно, за да оправдае постъпката на О'Конър. А какво ще кажете за другия?

– Кой друг?

– Вие да не мислите, че О'Конър сам се е ударил по главата?

– Е..., това едва ли. Не. Не мисля.

– Да, малко вероятно е сам човек така качествено да се удари по главата.

Тогава?

– Тогава... другият може да е влязъл също през терасата.

– Може, това чертае само едната алтернатива!

– Или през вратата на стаята добави някак машинално Гълиган.

– Преди или след влизането на О'Конър?

– Какво искате да кажете, господине?

– Само изброявам алтернативите. Не ми се вярва да сте влезли заедно.

– Това не. Мога да ви уверя, че го заварих в стаята.

– И какво му казахте, като го заварихте?

– Как си позволявате, господине! Какво може да каже човек на един убит?

– Вие сигурен ли сте, че О'Конър е убит?

– Но той лежеше безжизнен. Нима не е умрял?

– Да се върнем на въпроса ми. Как си обяснявате присъствието на О'Конър във вашата стая, влизането му през терасата във ваше отсъствие?

– Ами... сигурно е искал да ни почака...

– Така ли? На тъмно! У нас поне не е прието да се влиза неканен в чужда стая..., освен сред някои определени среди. Нима О'Конър, този адвокат от Ню Йорк, е принадлежал към тия среди?

– Не, не допускам. Впрочем, кой знае, та ние се познаваме толкова отскоро. Пък и янки е...

– Значи, все пак допускате. Кажете тогава с каква цел е влязъл той във ваше отсъствие?

– Не знам, ей богу..., не знам. Пък и... питайте него, ако е жив, искам да кажа. Не знам нито защо може да е влизал, нито кой го е ударил.

– Не мислите ли, че този, който го е ударил, е влязъл в стаята ви със същата цел?

– Каква цел?

– Това вече очаквам вие да ми кажете. С каква цел може някой злонамерено да влезе в чужд дом?

– За да вземе нещо..., за да провери нещо... или за да остави нещо.

– Ето, виждате ли. И какво установихте?

– Нищо не е вземано, нищо не е оставяно... и не мога да си представя какво го е интересувало.

– „Ги“, мистър Гълиган, „ги“, а не „го“ е интересувало. Значи, извършената от вас щателна проверка не даде никакви резултати. Така нали? Сиреч онова нещо, за което двамата са влизали, те не са успели да го вземат..., защото може би не са успели да го намерят.

– Прав сте, така излиза. Макар че не мога да си представя какво може да е това нещо. Тези господа вероятно се заблуждават, че нещото се намира у нас.

– Да се заблуждава единият, разбирам, но и двамата... Не ви ли се струва малко вероятно? Не, те сигурно неслучайно са се решили на това все пак рисковано начинание. Значи, вие твърдите, че у вас няма нищо такова, което би привлякло вниманието на „тези двама господа“?

– Не съм в състояние да предположа какво може да е то. Та ние не притежаваме, пък и не носим със себе си никакви особени ценности.

– А защо мислите, че и двамата влезли са мъже?

– Аз... кога съм казал такова нещо?

– Вие споменахте „тези господа“.

– Странно. Единият е О'Конър. А другият... Макар че едва ли една жена може да нанесе такъв удар.

– Има всякакви жени, мистър Гълиган. Но да оставим това. Щом вие не

притежавате особени ценности, „онези господа“ може би са търсили някоя... чужда ценност?

– Чужда! Чия... чужда?

– Очаквам това вие да ми кажете. Ех, мистър Гълиган, не ви ли се струва, че вие по-често ми задавате въпроси, отколкото отговаряте на моите. Съмнявам се дали в Скотланд Ярд са толкова толерантни, но ние не сме Скотланд Ярд и аз мога да ви подсказва някои алтернативи...

– Слушам ви с най-голям интерес, сър...

– На мисис Мелвил например. Не ви ли е предала тя нещо преди смъртта си?

– Какво говорите. Не, разбира се.

– А вие да сте взели нещо от нейната стая след смъртта ѝ?

Гълиган рязко се изправи, поморавял от възмущение.

– Господине! Вие ме обиждате! Аз не мога да позволя това!

– Седнете, мистър Гълиган, седнете. Съвсем не искам да ви обидя. Просто изброявам различните възможности... Но вие няма да отречете, надявам се, че сте влизали тайно в стаята на мисис Мелвил след смъртта ѝ.

– Влизах. Но не тайно! И не за да крада!

– А с каква цел?

Гълиган, който беше послушно седнал, сега видимо се смути, поколеба се.

– Знаете ли..., малко ми е неудобно, но все пак ще ви кажа, като на колега...

– Да, слушам ви.

– Вие, изглежда, не ме разбрахте. Казах, като на колега!

– Значи ли това, че вие принадлежите към Скотланд Ярд.

– Боже опази! Аз съм детектив любител, своего рода колега, колега аматьор, но детектив по призвание.

– Сега разбрах. Радвам се, колега. И какво ще ми кажете?

– Мисис Мелвил е била убита!

– Тя умря от инфаркт.

– Тя беше убита. Така, както и нейният приятел Дейвид Маклорънс.

– Той загина при автомобилна катастрофа. Втората по разпространеност смърт след инфаркта... В Щатите и в Западна Европа във всеки случай.

– Да, разбирам ви, дори ви съчувствувам. Вие като представител на българската полиция сте длъжен да пазите репутацията на вашите курорти. Тук няма акули, тук няма никакви опасности, човек може спокойно да прекара почивката си. Нали всички хотели и ресторанти у вас се държавни!

– Това няма нищо общо с тези случаи. Да не искате да кажете, че ние сме в състояние да прикрием две убийства заради доброто име на курортите си? Но вие все пак не отговорихте на въпроса ми. С каква цел сте влизали в стаята на мисис Мелвил?

– За да установя кой я е убил.

– И какво, открихте ли убиеца?

– Това вече е ваша задача. Но нещичко забелязах...

– Слушам ви с най-голям интерес. Всяка помощ, дори и от един колега аматьор, е добре дошла за нас.

– Това ме ласкае. И така, убиецът не е българин, той е някой от гостите ви, чужденец. Освен това той е нервен, властен, бих казал, сатрап. Може би дори грубиян. Въобще... крайно неприятен човек. Но глупав. Това е добре, че е глупав. Ще ви улесни при разкриването на престъплението.

Ковачев го заслуша с неподправен интерес. Само как уверено описваше убиеца! Кого ли имаше пред вид? Вживял се напълно в ролята на доброжелателен колега, той го запита:

– А бихте ли ни казали нещо за външния му вид, нещо, по което той може да бъде разпознат?

– Разбира се – отвърна без колебание Гълиган. И той се бе не по-слабо вживял в ролята на Шерлок Холмс. – Не е млад. Във всеки случай над четиридесетте. Вероятно дребен на ръст. Слаб. Търсете го между ниските, съсухрените мъже с жълтеникав, болезнен цвят на лицето, които пушат скъпи английски цигари...

Дали Гълиган не намекваше за стария Ноумен, ако това толкова точно описание можеше да се нарече намек? Тази възможност заслужаваше веднага да бъде проверена.

– Хм... Поразително! А вие познавате ли такъв човек?

– Разбира се, не. Иначе направо бих назовал името му.
Гледай ти! Наистина не знае, не се сеща или не иска да спомене името му?
– А бихте ли ни казали как този дребен и глупав грубиян е убил мисис Мелвил?
– Това не знам.
– А защо я е убил?
– Също не знам.
– Та вие, колега, не знаете най-важното!
– При едно убийство най-важното винаги е самият убиец. Запомнете това от мене! Заловете го по моето описание и той ще ви разкаже останалото.
– Съгласих се с вас. Остава само да ми кажете как сте съставили този тъй пълен словесен портрет на убиеца.
– Всъщност...
Гълиган за малко се замисли, сякаш се колебаеше.
– Не би трябвало да ви казвам, това е моя лична професионална тайна... Но на вас като на колега и преди всичко в интереса на правдата и истината... Пък и... симпатичен сте ми!
– Сърдечно благодаря за добрите чувства и намерения!
Гълиган извади с тайнствен вид един плик от джоба на самото си и го полюля пред очите на Ковачев, както се размахва мишка, хваната за опашката, пред очите на някой котарак.
– Ето! Ето къде е истинският портрет на убиеца! Погледнете го! Дайте лист, дайте един чист бял лист!
Ковачев извади от бюрото лист хартия и го положи на масата. Той вече се беше сетил какъв „портрет“ ще му покажат. А Гълиган с жест на фокусник изсипа съдържанието на плика – три угарки от цигари без филтър и малко пепел.
– Хм..., значи това е портретът на убиеца, а?..
– Има два вида прояви на човека – започна наставнически Гълиган. – Такива, които той постоянно контролира, направлява с ума си, като говоренето например, и такива, които поради своята малозначителност убягват от вниманието му. Най-характерната и най-разпространената сред неконтролираните прояви несъмнено е пушенето. Затова аз съм се специализирал тъкмо в изследване на останките от пушенето, пепелта и преди всичко угарките, фасовете. Дори събирам материал за малка монография: „Въведение към фасологията“. С помощта на тази най-нова, всъщност създадена от мене, научна дисциплина аз успях да пресъздам не само физическия, но и моралния облик на убиеца. Тези три фаса намерих в стаята на мисис Мелвил. Затова влизах...
Ковачев разглежда внимателно фасовете. Това бяха угарки от цигари „Арда“ второ качество, пакетчета, без филтър. То си пишеше.
– Добре, но как познахте, че убиецът е чужденец? Цигарите са български.
– Колко сте наивен! – засмя се самодоволно Гълиган. – О, не мислете, че той е чак толкова глупав. Той е предвидил вашето умозаключение. Български цигари, значи, българин! И то от най-евтините, даже без филтър. Кой ще се маскира с български цигари? Само чужденец. Но не е само това. Изпушил е за кратко време три цигари, и то в такава обстановка, в която не бих го съветвал да пуши. Значи това е стар, закоравял пушач.
– А моралният му лик?
– Разгледайте по-внимателно фасовете и ще престанете да се подсмивате. Там всичко е написано. По начина, по грубия безапелационен начин, по който са смакани фасовете, ясно личи, че това е един властен и безцеремонен човек.
– Вие кавахте и че е нисък.
– Само ниските на ръст мъже са такива безцеремонни властници и сатрапи.
– Добре, нисък. А защо глупав?
– Защото само един глупак може да разчита на това да се прикрие, като отведнъж смени цигарите. Български, значи, българин. Нима не е глупаво?
– Наистина! Глупаво е, разбира се. Особено за човек, който пуши скъпи английски цигари.
– Да, английски – отговори с достойнство Гълиган, – и то от най-скъпите. Само на такъв пушач, и то глупав, може да дойде идеята да се маскира, като премине от английски към български цигари, и то от най-евтините, към антипода!

Ех, защо го нямаше сега тук Марков, ей че смях щеше да падне! Щяха да запомнят за цял живот това описание. Той ще му го разкаже, разбира се, ще му даде и превода от магнетофонния запис. Но друго, съвсем друго беше генералът сам да го преживее „на живо“. А сега май беше дошло времето да се сложи край на водевила, пък и да даде един малък урок на този доморасъл Шерлок Холмс.

— Знаете ли, мистър Гълиган, вашата искреност, това, че споделихте с колегата си една ваша лична професионална тайна, ме задължава да ви отвърна със същото, с искреност и аз да споделя една своя служебна тайна. Ето защо съм решил да ви кажа, че аз познавам човека, който е изпушил тези цигари в стаята на мисис Мелвил. Нещо повече, аз присъствувах, аз бях там, когато той ги пушеше!

Гълиган го беше зяпнал със сякаш неподправено изумление. Само дали не се преструваше?

— Само че трябва да ви разочаровам, той е висок, доста пълен, флегматичен тип. И уви, българин. При това е незлобив човек, нещо повече, голям добряк. И съвсем не е амбициозен.

— Ама... вие сигурен ли сте? Да не ми се нещо подигравате?

— Как да не съм сигурен. Та това е моят началник, с когото работим вече петнадесет години.

Сега, докато беше зяпнал от изумление, бе времето да изпроводи този „колега“. Но дали така „просто“ или май следваше да му даде и един малък урок, поне да го постресне, ако не го уплаши, да охлади мераците му да си пъха британския детективски нос там, където не му е мястото.

— А сега драги колега, съм длъжен да ви информирам, че хобито, с което се занимавате, не е съвсем безопасно, не е лишено от своите рискове. У нас поне!

— Какво имате пред вид?

— Имам пред вид това, че освен за разясненията, по който говорихме досега, ние ви повикахме, за да ви съобщим, че за престъплението, което сте извършили в нашата страна, ще следва да отговаряте пред съда.

— Кой? Аз! — извика Гълиган. — За какво престъпление?

— Ами... например... на първо време за даване на подкуп на българското длъжностно лице — продължи все в същия официален тон Ковачев, — камериерката, с цел то да наруши служебните си задължения и да ви пусне в чужда стая.

— Как смеете да ме заплашвате! — развика се още по-възбудено Гълиган. — Ще се оплача на консула на нейно величество!

Време беше да го изпроводи. Само скандал му липсваше с този смешен маниак. Позвъни на старшината. Минута време двамата изправени се гледаха право в очите. Гълиган с поглед на изпепеляващо презрение, сякаш канонерките на нейно величество вече бяха застанали на рейд във Варненския залив, а Ковачев — с най-обикновено човешко любопитство.

Когато старшината влезе и застана до вратата, готов да изпълни нарежданията, той му каза:

— Изпроводете господина до изхода на управлението. И после добави на английски:

— А на вас, колега, един съвет: детективствувайте там, на вашия остров, а тук... печете се на слънце, разхождайте се, яжте грозде... И предайте моите почитания на домашния си доктор Уотсън, на уважаемата ви съпруга...

IX. Лари О'Конър

Същия ден

Да, забавен чешит. Въпросът беше само доколко е наистина безобиден глупак и доколко се прави на такъв. И дали зад фасадата на смешните му мании не се крие все пак нещо много по-сериозно. Та неслучайно двама души са рискували да проникнат в стаята му! Защо? Какво са търсили там? Единият си остана неизвестен. Но другият след силния удар по главата бе откаран в болницата с комоцио. За щастие, оказа се, че няма дори спукване на черепа, и той можеше да бъде изписан вече като здрав. Ковачев използва обстоятелството, че лекото му главоболие не бе преминало напълно,

и задържа още няколко часа О'Конър на легло. Сега изпрати Дейнов да го доведе за един разговор. А то можеше пак да откаже да дава показания. Нека се надяваме, че ударът е посмекчил характера му.

След като формално установи самоличността и адреса му в Ню Йорк, Ковачев започна разпита:

– Разрешете ми да се възползувам от обстоятелството, че сте юрист, за да пристъпя направо към същината на нашия разговор. Затова ще ви помоля да ми обясните какво сте търсили в стаята на семейство Гълиган в тяхно отсъствие. Уверен съм, че и по вашите закони нарушаването на неприкосновеността на жилището се наказва тъй строго, както и по нашия наказателен кодекс. Ето защо се надявам, няма да кажете, че сте влезли, за да ги почакате, докато се върнат.

– Вие сте удивително досетлив – усмихна се О'Конър, – тъкмо това мислех да ви кажа.

– А вие като американски адвокат би трябвало да сте не по-малко досетлив и сам да дойдете до извода, че аз няма да ви повярвам.

– Съжалявам, но с нищо не мога да ви помогна.

– На мене няма какво да помагате. Въпросът е за вашата глава. Следващия удар тя може и да не издържи!

– Ирландска е, дебела.

– Забелязвам.

– Професията ви задължава да сте наблюдателен.

– Слушайте, мистър О'Конър, събрали сме се не да остроумничим, а да изясним вашата роля в една поредица от престъпления.

– Какви престъпления?

– Щом проявите към някого интерес, и той, който знае защо, умира. Както е тръгнало, можем да очакваме скоростижната смърт и на господин Гълиган.

– Не ви разбирам.

А не беше ли време за една малка „златарска проба“? Така за себе си Ковачев наричаше онези междинни експерименти в разпитите или въобще във взаимоотношенията му със заподозрените, които като потърквания върху „златарски камък“ и поливането му след това с „киселина“ показваха не само колко „злато“, колко истина съдържат думите, но и въобще колко струва човекът, с когото контактува.

– Имам една приятна новина за вас. Снощи в курорта е пристигнал вашият познат, когото вие така усилено търсехте, Мортимър Харисън от Съединените щати.

– Значи... – О'Конър го изглежда изпитателно – вие сте ме следили?

– Ето тук се заблуждавате, ако мислите, че ние следим всеки наш гост. За това нямаме нито нужда, нито желание, нито пък, защо да не си призная, необходимите сили. Но след като сам се навряхте в очите ни с така да се каже нездравия си интерес към покойния Дейвид Маклорънс и към покойната Едълайн Мелвил, две лица, които бяха привлекли вниманието ни. Но да се върнем към Морти. Той сигурно е ваш приятел, може би дори колега, макар и да не знам в каква ваша дейност. Отседнал е също в хотел „Интернационал“.

Ковачев замълча за кратко. Но О'Конър продължи да го гледа внимателно, без да пророни нито дума.

– Виждам, че не сте настроен приказливо. Вие сте само един курортист, дошъл у нас, за да си почине, да се попече на слънце, който няма нищо общо с редицата престъпления, извършени случайно около него, спрямо хора, към които той проявява жив интерес. Дори не е чувал за Бонифацио. Но готов съм все пак да се обзаложа на един долар срещу един цент, че след като излезете оттук, няма да отидете в хотел „Интернационал“ да потърсите своя познат Мортимър Харисън и да се хвърлите в прегръдките му. Защото знаете, че той и Дейвид Маклорънс са едно и също лице..., вече мъртво лице...

– Вие какво... – каза след кратка пауза О'Конър, – подканяте ме към игра с открити карти?

– Ако сте способен на такава.

– А защо мислите, че тъкмо аз съм способен? Може би... интуиция, шесто чувство?

– Просто опитвам. Или сте способен, или не. Нима няма да е интересно поне да разберем?

– Ами ако ви излъжа?

- Нищо. Ще го преживеем. Няма да ни е за първи път.
- Това е добре. У нас не е прието полицаите да се осланят на интуицията си.
- У нас също не е прието. Макар че и съвсем без интуиция не може.
- Този път вие улучихте. Аз съм готов да ви кажа истината, но... при едно

условие.

- Какво е то? Кажете го!
- Е, не избързвайте. Условието, противно на практиката, ще поставя на края.
- Не рискувате ли?

– Нали играем честна игра. Пък и... – О'Конър се усмихна дружелюбно и пипна главата си – без риск не може. И не си въобразявайте, че сте ме трогнали. Животът ме е научил да не се трогвам от полицаи, били те дори комунистически! Главата..., на ударената ми глава трябва да благодарите... Колкото и да е дебела, вие сте прав, следващия път може и да не издържи. А аз много държа на главата си, едничка ми е. Мисля, че ще разберете чувствата ми...

– Напълно, бъдете спокоен. А вашите, ирландските глави апропо наистина ли са толкова яки?

– Така разправят. Лично аз за първи път я пробвам. Но уверен съм, че ако бях видял кой е там, в стаята, черепът ми, въпреки че е реномирана марка, едва ли щеше да издържи. И така, можем да започнем нашия мъжки разговор. Как предпочитате, да отговарям на вашите въпроси или сам да разкажа, каквото зная?

– Разбира се, да разкажете вие. Това ще бъде едно удоволствие за мене. Пък ако стане нужда, добър е господ и време имаме, после ще ви питам и аз.

– Съгласен. Да започнем тогава с целта на моето пристигане тук. Не е за да се къпя в морето ви. И нека това не ви обижда. А за да получа сто хиляди долара. Не се плашете, не от вас, а от дирекцията на Националния музей. Вие вече се досещате за какво?

Но по лицето на Ковачев той веднага прочете, че полковникът и хабер си няма за какво може Националният музей да изплати на един адвокат сто хиляди долара.

– Как!? Нима вашите вестници не са писали!?

– Приемете, че не са писали. Разказвайте така, сякаш аз нищо не знам.

– Но за това всички знаят! Впрочем добре. Преди две седмици, на десети, около полунощ от Националния музей във Вашингтон беше ограбена колекцията най-ценни диаманти. Един от охраната на музея бе убит и един от нападателите остана да лежи на тротоара. Ужасен скандал! Не само защото колекцията се оценява на няколко десетки милиона долара, но и защото с този дързък грабеж нацията се почувствува ограбена с нещо уникално, бе посегнато върху честта ѝ. Обявена бе награда от десет хиляди долара за всеки, който даде някакво полезно сведение следа, и сто хиляди долара за онзи, който посочи къде са диамантите.

– И вие знаете? – запита го Ковачев.

– Знам. Те са тук, у вас. Донесли са ги Едълайн Мелвил и Дейвид Маклорънс, тоест Маман и Морти. Вероятно ще питате как съм узнал. То е малко сложно и необикновено. Накратко, каза ми един мой клиент. По-точно, получих от него писмо. Получих го след смъртта му! Той е, който остана да лежи на тротоара пред музея. Какво да се прави. Аз съм начинаещ адвокат, никой от концерните още не ме е поканил за главен юрисконсулт. Като няма акули, работя с дребните рибки, които невинаги имат долари да си заплатят. Ей така, за пълбисити! Такъв беше и този случай. Бях му помогнал да се откачи веднъж. И той за благодарност ми съобщи, но така че да издаде тайната на гангстерите само когато вече няма да е между тях. В писмото пишеше, че диамантите ще бъдат скрити за известно време в морския курорт „Златните пясъци“ на България, че ще ги носят Мортимър Харисън, който в Атина за маскиране на следите ще вземе паспорта на друг гангстер, на Дейвид Маклорънс, пристигащ от Австралия, заедно с колата му, че с него ще бъде и Маман, бившата любовница на шефа. Това е. И аз реших да си опитам късмета. Събрах всичките пари, които имах, и ви дойдох на гости. Сто хиляди долара са това!

– Защо не съобщихте сведенията, с които разполагате, на полицията?

– Защото, доколкото разбирам от смятане, сто е повече от десет. Защото тогава можеше да разчитам в най-добър случай на десет хиляди долара.

– И какво предприехте, за да получите цялата награда?

– Първо трябваше да намеря Морти, той беше нишката. Диамантите вероятно бяха

у Маман, но я охраняваше Морти. А без сигурен тил не смеех да действам. Започнах да го търся по хотелите. А Морти взе, че катастрофира.

– Защо тогава не известихте полицията?

– Вас?

– Ами... ако не нас, то посолството си.

– Предпочитах да действам по-сигурно. Тя беше останала сама.

– Сама?

– Така мислех.

– Е, и какво предприехте тогава?

– Какво може да предприеме един мъж към една по-застаряваща красавица?

Започнах да я ухажвам и тя... въпреки съмненията ми... подаде...

– А резултатът?

– Нима не се досещате! Аз бях в стаята й...

– Малко преди да умре! И аз бях в стаята й... на другия ден сутринта. И там, мога да ви уверя, вече нямаше никакви диаманти.

– Някой ги е взел.

– Така излиза. Но кой?

– Може би... аз? – усмихна се О'Конър. – Само че защо тогава е трябвало да влизам в стаята на Гълиган?

– Ами... за камуфлаж например.

– И ударът по главата ли е за камуфлаж? Пък и как ще обясните това, че след като диамантите са вече в куфара ми, а вие нищо не подозирате, аз съм дошъл да ви разказвам за тях?

– Да, наистина, защо ни го разказвате?

– Защото сте ми симпатичен.

– И вие сте ми не по-малко симпатичен, но това не е достатъчно основание.

– Ей богу, прав сте.

– Тогава?

– От страх. След смъртта на Маман разбрах, че тя не е сама тук, че има и други бандити, че сам няма да мога да се справя. Затова реших да ви разкрия всичко, което знам, и да помоля за вашето съдействие. Ето, сега е моментът да ви поставя моето условие.

– Слушам ви.

– Свършете си вашата работа, заловете престъпниците, но направете така, че аз да получа наградата. Ей богу, заслужил съм я. И със сведенията, които давам, и с риска, който нося. Обещавате, нали?

– Какво да ви обещаю. Та това не ни засяга. Мога само да ви уверя, че ние не сме претенденти за наградата. Мене ме интересуват само престъпленията, извършени в нашата страна. И трябва да ви кажа, че колкото и да сте ми симпатичен, щяхме да сте ми още по-симпатичен, ако не бяхте посещавали стаята на Едълайн Мелвил през нощта, когато тя е умряла.

– Нима след всичко, което ви разказах, вие още ме подозирате?

– Видите ли, и аз знам малко да смятам. На колко казахте са оценени диамантите?

– На не по-малко от двайсет милиона долара. Защо питате?

– Защото това е точно двеста пъти повече от сто хиляди?!

– Аха... А кой ме удари тогава по главата?

– Това вие ще кажете.

– Пак повтарям: слава богу, че не успях да го видя. Но не забравяйте, че Маман не е била всъщност сама. Тук бяха и двамата Гълиган, в чиято стая...

– Вие все още не сте ми казали какво търсихте в стаята им?

– Как какво, диамантите, разбира се!

– И... намерихте ли ги?

– Намерих... – О'Конър отново попипа главата си – ей това!

– Да не би да намекувате, че го дължите на мистър Гълиган?

– А на кого друго? Кой беше постоянно с Маман! Усетил ме е старият разбойник, че влизам, скрил се е и...

– Любезни мистър О'Конър, трябва да ви съобща, че по времето, когато вие сте търсвали из стаята на Гълиган, те двамата ядяха сладолед в млечния бар.

Х. Другарят Петров

24 юли, четвъртък

От гарата Консулов се прибра направо в ергенската си стая. Старият мърморко, хазяинът му, още не бе се събудил и скочи изплашен, като чу шум в апартаментчето. Но щом го видя, легна отново – щеше да спи сигурно до обяд, така той пестеше закуската, пък и практикуваше собствената си теория, че за старите хора най-полезното времепрекарване било спането. Отношенията помежду им бяха, както се казва, повече от хладни. Или изобщо не си говореха, или старецът нещо беше вечно недоволен от него, а Консулов в отговор му подвикваше недостатъчно почтително за напредналата му възраст. И въпреки това хазяинът скрито му се радваше – та това беше единственият човек, който влизаше в апартамента. И сега, макар че не му каза дори „добро утро“, очите му светнаха – сигурно през месеците, докато Консулов беше във Варна, не малко се е измъчвал от своята идея фикс, че ще получи мозъчен удар и никой няма да има в апартамента дори да повика бързата помощ, че ще си умре така самотен.

Във влака, на гарата Консулов беше гладен и недоспал. И мечтаеше как ще закуси с една купа горещо мляко и две кифли в кварталната бозаджийница и след това ще си отспи до насита. Така беше, докато очакваше, че целият му ден ще е зает с това шофьорче. Но сега, като остана свободен, преминаха му и сънливостта, и гладът. Подреди произоставената си стая, изчисти прахоляците с прахосмукачката. През това време бойлерът се бе сгрял (хазяинът го включваше веднъж в седмицата) и той се изкъпа с такова настървение, сякаш от лани не се бе мил. След това излезе да се поразходи по улиците и из парка.

Какво ли щеше да се случи, като се яви утре при генерала? Или щяха да го върнат във Варна (най-вероятното), или щяха да го оставят в старата му служба (най-неприятното), или да му възложат (тъкмо е тук) да се занимава с „неговия човек“, с шофьорчето и черния му куфар. Искаше му се да продължи да работи с тази знаменита двойка Марков – Ковачев. Не че беше поклонник на знаменитостите. Те по-скоро го настройваха критично или поне скептично. Но за Марков бе слушал легенди и макар че не се кланяше на легендарни личности (той изобщо не се кланяше!), все пак му бе любопитно да види какво е оцеляло след 35 години от някогашните идеали. Защото вървеше мълва, че при Марков те са се запазили непокътнати – не само идеалите, но и куражът да се бори за тях.

С Ковачев положението беше много по-ясно и по-просто. Това беше един високо културен, образован и интелигентен човек – три качества, които Консулов не притежаваше в достатъчна степен, но които ценеше над всичко. Той не понасяше да се подчинява на хора, за които не беше убеден, че го превъзхождат, особено с интелектуалните си качества. И не се примиряваше с това, че обикновено, поне според него, началствата му бяха именно такива, както казваше той – недостига на мозъчни гънки компенсираха с повече звезди. Това му създаваше много неприятности в службата. Но той нито се плашеше от тях – беше им свикнал, – нито ги отбягваше. Но някъде в дъното на съзнанието си бе притаил надеждата, че ще се падне и на него да работи с началство по негов вкус. Май че този път бе сполучил.

Затова, щом като се наобядва солидно след разходката дойде и апетитът, – отби се в министерството. Секретарката му каза, че генерал Марков обядва в столовата, но скоро ще си дойде. И наистина след няколко минути се появи маститата му фигура с голямата глава и рошава, вече побеляла коса, с тежкото дишане на човек, страдащ или от сърце, или от емфизем, а най-вероятно и от двете. Но който въпреки всичко продължава да пуши, и то без да се ограничава.

Щом го зърна, Марков му се усмихна, викна му „Влизай, юначе!“ и без да го изчака, сам влезе в кабинета си.

Веднага затвори двойната врата зад себе си, Консулов зина да доложи, но Марков го спря.

– Чакайте, чакайте! Щом сте дошли толкова рано, ще трябва да присъствувате на церемонията по варенето на кафето. Ограничил съм се, пия само по две, сутрин и

следобед, при започване на работата. При моето кръвно и те ми са много, но затова пък си ги правя сам. Ако ще е наслада, да е от собствените ми ръце.

С обиграни, ловки движения Марков напълни кафеварката, добре я натъпка, наля й вода и я включи да заври. След това запали, седна на канапето до Консулов, тупна го по коляното и каза:

– Вие трябваше да се явите чак утре сутринта. Какво сте се разбързали? Да не сте се скарали нещо с жената?

– Не съм женен, другарю генерал. Ей така, доскуча ми да чакам до утре сутринта и се явих. Може нещо да притрябвам.

– Ергенче, а. Като мене, значи. Разбирам ви. Само че вие имате още време, а моето мина...

– Време имам, желание нямам.

– Хм. И за какво сте дошъл?

– Да получа нарежданията ви, някаква задача.

– Затрябвали са ви моите нареждания, колкото на куче велосипед. Вие какво, при мене ли искате да останете?

– Тъй вярно, другарю генерал.

– Дали не търсите началник добряк, а? Доколкото знам, такава слава ми се носи.

– Справедлив началник търся, а не добряк.

– Справедлив. Много ви се е приискало. И аз, откакто съм се пръкнал, все справедливост търся, но повече бой съм получавал. То търсенето на тая дефицитна стока е свързано с много неприятности, слушайте мене.

През това време кафето бе станало. Марков го разля в две чаени чаши.

– Не се правя на кафански интелектуалец – каза генералът, – но захарта наистина разваля вкуса му.

– И аз съм на същото мнение – добави Консулов.

– Вие нещо да не ми се подмазвате? На погрешен път сте, ако има такова нещо. Не ги обичам аз тия работи.

– Ако знаехте колко аз не ги обичам, сигурно нямаше да ме вземете.

– Я не ставайте дързък!

И след няколко апетитни сръбвания добави:

– Хайде, нали обичам рисковете, нека опитаме. Без туй Минев се отърва от вас, защо да не се възползуваме от случая. Пък като свършим тая история, ще решим за по-нататък.

– За начало шофьорчето ли ще ми възложите? – запита Консулов.

– Ха, късно живеете, капитане. Пешо замина със самолета в 10 и 15 за Варна. Сега трябва да се излежава у дома си.

– А куфарът?

– Никакво внимание на куфара от негова страна. Явно задачата му е била само да го остави. Половин час след като той напусна гарата се появи един тип. Отиде направо към касетка А-34 и без да се замисли, набра шифъра и взе куфара. Те това е!

Консулов не бе очаквал именно такава и толкова бърза развръзка. Макар че не изключваше и подобен вариант.

– Но откъде е знаел този, новият, коя е касетката, какъв е шифърът. Петков с никого не се среща, с никого не говори. Как е успял да му съобщи?

– Възможности разни. Но не това сега е същественият. Важното е, че знаем у кого е сега куфарът.

– Узнахте?!

– А вие как мислите. Другарят Петров взе куфара, Георги Михайлов Петров. Живее на улица „Бреза“ номер 9. Това е една уличка в Лозенец. И къщичката му е малка, едноетажна, с таван. В нея живее сам с жена си Евлампия Благовестова с девича фамилия Босилкова, но повече известна в махалата като кака Ева. Има и лека кола, едно тъмносиньо жигули, с което се появи на гарата, софийски номер АГ 03 72. А номерът на телефона му е 61-13-11. И работи в едно, знам го... и съм патил от него, но чакай пак да надзърна – Марков разтвори тънката папка на бюрото си. – Да, в Гъдъ Къ БУМКъПъ, нещо, което даже нашите от техническия отдел не могат да разшифроват. В клоната им „Фина механика“, в цеха за поправка на научна апаратура. И не ме питайте повече за него. Това е, друго не зная. То, другото де, ще бъде вашата

задача. Свържете се с другарите от наблюдението, но не им се месете в работата. Общо за техните и вашите резултати ще ми докладвате всеки ден.

Консулов бе поласкан не само че за сега остава да работи в управлението на генерал Марков, но и че му нареди лично той да му докладва ежедневно. Затова реши да му покаже на какво е способен.

Макар че генералът някак с лека ръка отложи за по-добри времена разкриването на загатката, как Петров е узнал за операцията „Черен куфар“, че той ще бъде оставен на гарата, кога, в коя касетка, с кой шифър, Консулов не можеше да освободи съзнанието си от станалия натрапчив въпрос. А от опит знаеше, че започне ли да го измъчва някаква мисъл, не бива да я отхвърля, а трябва да се пребори с нея. Така и сега на път за „Фина механика“ той анализираше всичките възможности.

Едно знаеше твърдо, видял го бе с очите си – от момента, когато Петков излезе от дома си, докато Петров е взел куфара, той не е имал възможност да му съобщи необходимите сведения. Съществуваше някаква съвсем невероятна възможност Петков да е заръчал на адвоката, с когото спа в купето, да се обади от дома си по телефона на Петров. Но да се действа чрез трето лице (явно случаен пътник) беше глупаво, рисковано, ненужно усложняваше нещата. Пък и Петров трябва да е чакал на някакъв телефон до гарата. Иначе от Лозенец той не би успял тъй бързо да се появи. Не, тази възможност трябваше решително да бъде отхвърлена!

Оставаше единственият вариант – те да са се свързали по някакъв начин по-рано, още преди Петков да си купи билет за влака. При автоматичното набиране между двата града това не представляваше никакъв проблем. Когато е решил, че може „да прескочи“ до София и да предаде куфара, който бе получил от чужденеца... Но не, да се върнем още по-назад. Когато е получил картичката, Петков по някакъв начин е знаел, че ще получи черен куфар..., такъв като този, който притежава в къщи. Чрез негласна размяна... Това той е знаел по неизвестен нам начин. И така, да се върнем на по-близките събития. Щом се е снабдил с билет за влака, той е уведомил Петров кога ще пътува, кога ще пристигне и с какъв шифър ще заключи касетката. Момент..., и в коя касетка ще остави куфара! А как е могъл той във Варна да знае, че касетка А-34 ще бъде празна? Разбира се, възможен е и друг вариант – Петров причаква Петков, наблюдава го на гарата и вижда в коя касетка той поставя куфара. Да, това би било една възможност, но нали Консулов лично присъства и видя с очите си, че когато Петков поставяше куфара, в салончето пред касетките нямаше никой, дори служителят от багажното отделение беше мръднал нанякъде.

И, разбира се, оставаше най-естественият въпрос – защо е било необходимо Петков да остави куфара в багажната касетка? Не е ли било по-просто Петров да го посрещне, да си кажат едно „Как си? Какво ново край морето?“, „Нищо забележително. Като всяко лято. Леля Цонка ти праща този куфар да го предадеш на сина й Минчо...“. И всеки по живо, по здраво да поеме своя път. Да, по този начин предаването е могло да стане най-естествено. Въпросът е, защо не е станало така? А отговорът можеше да бъде само един: Петков и Петров не се познават лично. И още по-точно, не бива да се познават!

В службата за личен състав на клона „Фина механика“ той представи служебното си удостоверение и без да се уточнява, поиска да направи „някои справки“ из делата на служителите. И тъй като помоли за „дискретност и спокойни условия за работа“, миловидната завеждаща, при която често влизаха и излизаха хора, го пусна в хранилището. Там той бързо намери (делата бяха акуратно подредени на рафтовете по личните имена) досието на Георги Михайлов Петров и си преписа всичко, което му бе необходимо, а не заслужаваше да се префотографира. Впрочем, то не беше много. Освен автобиографията и молбата за назначаване и характеристиката от предишната месторабота във Видин делото му беше пълно със заявления за отпуски и много заповеди за всевъзможни похвали и награди. Наградите бяха скромни, по 20 и по 30 лева, но не минаваше година без една или две.

Консулов все още не бе виждал в натура Петров и сега можеше да му се полюбува на снимката, залепена на служебния формуляр. Сериозен, приветлив, умен, би могло да се каже и благороден човек го гледаше от фотографията. Със скромно сведен поглед на човек, крайно благовъзпитан, готов да послужи не само на всеки непознат, но и на

мравката път да стори. А автобиографията му беше съвсем обикновена. Роден в Провадия на 4 март 1930 г. от баща занаятчия (дърводелец) и майка домакиня. Имал брат и сестра, и двамата починали като малки. Родителите му също умрели. Първо се учил в родния си град, след това завършил техникума в Русе. Щом изкарал войниклъка, започнал да работи като електротехник в Лом, преместил се във Видин. Там се оженил за Пенка Сербезова, продавачка в колониал. Деца нямали. През 1972 г. жена му умира от рак на черния дроб. Много тежко посрещнал смъртта ѝ. Мислил дори за самоубийство. Така поне той пишеше в автобиографията си. И решил да напусне и дом, и град, всичко, което му напомняло за любимата съпруга. И без това останал съвсем сам. Продад всичко, което притежавал, и заминал за София. През това време се специализирал по фина механика, станал отличен, високо ценен майстор.

В София благодарение на отличната (би могло да се каже възторжена) атестация от видинското предприятие и главно защото специалистите по ремонт на научна апаратура (колкото сложна, толкова и разнообразна, нестандартна) са дефицитни, бил веднага назначен. И не сбъркали, попаднали, както се казва, на изключителна комбинация на златни ръце с умна глава. Цехът, който преди него много бил затруднен с ремонта на научната апаратура (а за изпълнението на плана той е особено изгоден!), сега си отдъхнал. Нямало уред, който да му се опре. И завалели повишения, премиални, награди. Редовно го избирали за член на ръководството на профдружеството – ту касиер, ту по културно-масовата работа. Макар и безпартиен, смятали да го предлагат за председател на профдружеството.

Тези подробности Консулов узна по-късно, вече от партийния секретар на клона. Опитът го беше научил да не се доверява сляпо на никого, та бил той и секретар на първична партийна организация. И те са хора, всякакви се случват – и кариеристи, и бърборковци. Едва ли можеше да се изведе правилото „каквато партийната организация, такъв и секретарят ѝ“, но предпазливостта винаги бе уместна. За камуфлаж Консулов бе прегледал още няколко дела и основната тежест на разговора им мина „на празен ход“, около лицата, които не го интересуваха. И едва когато секретарят спечели доверието му той се реши да подхвърли и за Петров. Секретарят беше от старата гвардия, от активните борци, и сигурно разбираше от фина механика много по-малко, отколкото от човешки характери. Един такъв навъсен, неприветлив, пестелив на думи. Можеше да му се вярва, че с никого няма да сподели съдържанието на разговора им.

– Това е най-добрият специалист и най-добрият човек в нашето предприятие – каза в заключение секретарят и добави: – И то по всички параметри.

Не по-малко склопен да го хвали бе и милиционерският квартален отговорник. Той възхваляваше и тихия му нрав, и необикновената му отзивчивост и доброта, и че едва ли не единствен той дава безропотно и винаги нощните наряди по охраната. Като слушаше хвалебствията на капитана, Консулов имаше чувството, че са му дали да изяде буркан, пълен с конфитюр.

За жена му отзивите не бяха чак толкова суперлативни. Според кварталния отговорник, тя била много свита и мълчалива жена, гледала накриво хората, чуждеела се от съседките и особено след смъртта на първия си съпруг почти престанала да разговаря с всички. И на отечественофронтовските събрания не ходела, за разлика от Петров. Но главно, което очевидно настройваше капитана против така Ева, беше нейната религиозност – била фанатична протестантка от сектата на адвентистите, от тия, дето очаквали второто пришествие на Христос и страшния съд. Редовно посещавала всяка събота църквата на „Седмия ден“. Рязката промяна, според сведенията на кварталния отговорник (почерпени от най-осведомените съседки!), у така Ева настъпила след трагичната смърт на първия ѝ съпруг – алкохолик, когото трамваят прегазил на улица „Граф Игнатиев“ в пияно състояние. Същите съседки разправяли, че след като се омъжила повторно за другаря Петров, Ева малко се поочовечила, но останала все така навъсена и неразговорлива.

Неколкодневното наблюдение вече показва удивителния ред в живота на тази позастаряваща съпружеска двойка. Сутрин той излизаше в седем и половина. От 8.00 до 16.30 беше неотлъчно на работа. През това време жена му или готвеше, или кой знае с какво се занимаваше, но никога не излизаше извън къщата им. Някои покупки правеше той сутрин, преди да отиде на работа, или тя, след като той се върнеше. Вечер гледаха телевизия. И така всеки работен ден. В събота тя ходеше най-редовно на църквата си, а той седеше в къщи или се занимаваше с малката, по удивително добре

подредена и поддържана градина. Колата ползуваше понякога сам, в неделя излизаше да се разходи извън града.

Щом започна наблюдението на Петров, веднага бе получено и разрешение за прослушване на телефона му. Но и то не даде никакви резултати. Нито Петров, а още по-малко жена му звъняха някому. На тях също никой не звънеше, освен когато се случеше някой да сгреша. Непонятно беше защо при това положение поддържаха телефонния си пост? Той, впрочем, беше „наследство“, останало от първия съпруг, и досега в указателя се водеше на неговото име.

XI. Диамантите

25 юли, петък

Генерал Марков пристигна в почивната станция малко преди вечеря. На летището го посрещна Ковачев. Но нито в колата, нито докато вечеряха отвориша дума за работата. Едва на раздяла Марков въведе полковника в така наречения генералски апартамент, който му бяха отредили в почивната станция. И там му предаде един пакет.

– Това са вестниците. В тях е описано най-подробно цялото нападение. То всичко си го имало у нас, ама де да знае човек, че трябвало да четем и тяхната преса. Взех ги преди тръгване от БТА, но можах да разгледам само фотографиите. Прочетете ги и елате утре сутринта да си поприказваме. Хайде, лека ви нощ.

26 юли, събота

Да си поприказват можаха едва след закуската, и то не веднага, а когато всички летуващи слязоха на плажа. Това, че беше събота, не играеше никаква роля в живота на станцията. Седнаха на една пейка под сянката на дебел орех. Марков запуши с наслада и рече:

– Е, прочетохте ли ги?

– Прочетох, другарю генерал. Вие сигурно сте се запознали с превода на показанията на О'Конър. Те се потвърждават напълно от всички вестници. На 10 юли малко след 22.00 часа в Американския естествено-исторически музей, до самия Централен парк, е задействувала алармената инсталация. Веднага след това започнала престрелка. Убити са един полицаи и един от бандитите. Открадната била колекцията от диаманти в минералогичния отдел на стойност почти 18 милиона долара. Вестниците са пълни с хипотези за авторите на този сензационен грабеж, с упреци към управата на музея за лошата охрана. Ето – Ковачев посочи вестниците, които бе взел със себе си – фотографиите на двата трупа, на самите диаманти, точното им описание с карати и в долари. Правилно ни е информирал и за наградите: по десет хиляди долара за всяко полезно, навеждащо сведение и сто хиляди за онзи, който каже къде са скрити диамантите, който помогнете да бъдат върнати на музея. Всичко е точно така, както ни го описа О'Конър. Ако желаете, мога да ви предам повече подробности.

– Не е нужно. А вие какво сте ми захвалил тоя ваш О'Конър, че ни разправил това, което го пише въз вестниците. Голямо чудо! За диамантите ние вече знаехме от писмото на Морти.

– Не си кривете душата, другарю генерал, нищо не знаехме. А Лари ни отвори очите.

– Брей да му се не види, отворил ни очите. А къде са диамантите, не ни каза, нали!

– Че защо трябва да знае?

– Говорите за него, сякаш наистина сте му повярвали. Не забравяйте, че той може да е убиецът на Мелвил.

– Убиецът е взел диамантите. А ако Лари ги беше взел, нямаше защо да ходи у Гълиган да ги търси, а щеше веднага да офейка. Не, диамантите не са у Лари. Много по-вероятно е те да са в черния куфар...

Марков седеше замислен, пушеше и не отговори, сякаш не бе го чул. Като изчака

малко, Ковачев повтори:

– Не допускате ли, че диамантите, които и Лари, и ние, пък и някои други търсят, са вече на сигурно място в София?

– Ами! – сепна се Марков. – Вие, значи, се отказвате от версията си за сутиена.

– Не се отказвам. Но може все пак големият сутиен да е служил единствено за увеличаване на сексапила на Маман.

– А защо тогава не го намерихме в стаята ѝ? Защо неизвестният го е откраднал?

– Наистина защо? Но да не изпускаме и възможността диамантите да са скрити в черния куфар и да са пренесени вече в София.

– Не, черният куфар е ария от друга опера. Пък и логиката. Пешо шофьорчето и Петров са жокери от друга колода карти. Иначе се получава абсурд: че и двамата са завербувани не от друг, а от вашия приятел дон Бонифацио. И то не от вчера! Или пък, ако предпочитате, че цереуто е откраднало диамантите от Националния музей на Съединените щати!

Разговорът около престъплението постепенно заглъхна. И на двамата бе отлично известно от богатия им опит, че колкото и да е полезно да се обсъжда даден случай, да се спори, да се анализират и да се оборват всевъзможните хипотези, идва един момент на логическо пресищане, на мисловно задръстване. Тогава не нови хипотези, а нови факти са нужни. А те не може да бъдат измислени, създадени, те трябва да бъдат изчакани.

Неочаквано генералът зададе на Ковачев своя традиционен въпрос: „Е, казвайте, полковник, какво ново из Космоса?“ Това беше сигнал за промяна на темата, това беше покана към Ковачев да разкаже за своето отдавнашно хоби – звездното небе, вселената. А той разказваше с удоволствие, с вдъхновение, особено на такъв умен, уважаван и обичан слушател. И те, двамата мъже – единият просто възрастен, а другият вече застаряващ, – се хванаха подръка, започнаха да се разхождат из алеите на парка, пренесени като юноши из необозримите простори на метагалактиката.

Ковачев не обичаше да чете белетристика и засищаше естествения си глад за четене с научно-популярна литература. Някога, на младини и докато беше студент, бе изчел като в опиянение класиците. Тогава (пък и досега) негов любим автор, когото той поставяше на върха на пирамидата на човешката мисъл, беше Фьодор Михайлович. По-късно намери място до него и за Алберт Айнщайн. След това настъпи някакво пресищане и той престана да чете романи. И съвсем не се срамуваше от това. На близките си и особено на жена си, голяма любителка на съвременната, най-модерната белетристика, тази си слабост обясняваше така: първо, никой днес не пише с тази сила и искреност, както колосите на класиката; второ, ако е за драми и трагедии, за необикновени човешки съдби, професията му ги предлага много повече, отколкото душата на един човек може да поеме, и то не книжни, а истински, при това обикновено без хепи енд. Драми, при които не можеш да пъхнеш листче между страниците и да отложиш четенето за друг път, за по-добро настроение, а съдби, горчилката на който трябва да съпреживееш докрай. И най-сетне хобито удовлетворяваше ненаситния му интерес да узнае що за свят е този, в който му се е паднало да живее колко е голям, колко е стар и с какви чудесии е изпълнен. Пък и с удовлетворяването на хобито си получаваше някаква естетическа наслада, морално пречистване. След като си си блъскал главата над загадката, къде „това мръсно копеле Коко“ е скрило диамантите и то ли е убило старата любовница на някой си Бонифацио, още по-голямо е удоволствието да се отдадеш на размисления, какво ще се случи с родната планета, когато Слънцето, след като изчерпи водорода си, избухне и се превърне в червен гигант след няколко милиарда години. За него важеше старият виц легенда, че хобито на часовникаря било да си почива от ситнежите на професията си, като изчуква и ремонтира парни котли.

Малко преди да се отправят за обяд в станцията се появи Петев и доложи на генерала, че Мишел Ноумен току-що е заплатила сметката си и заявила на дежурната администраторка, че утре следобед освобождава стаята. Заминавала си.

– А баща ѝ? – запита Марков.

– Нищо. Не се е обаждал. Младата заплати само сметката за своята стая.

– Какво означава пък това? – обърна се генералът към Ковачев.
– Не бива да я пуснем. Тя може би изнася диамантите!
– По дяволите диамантите!... Тя вероятно е замесена в убийствата. Или поне в това на Мелвил. Не бива, казваш... Но как, на какво основание? Утре по същия начин и старият може да си вдигне чуковете...
– И все пак какво наистина може да означава това? Защо не си тръгват заедно, както дойдоха, с колата...
Ковачев се обърна към Петев:
– Тя... нещо за колата не е ли споменавала?
– Не, нищо.
След кратък размисъл Марков каза:
– Да ги арестуваме нямаме основание. Да ги повикаме на разпит – нищо няма да ни даде... Как иначе да ги задържим?

Беше вече притъмняло, но още не бяха запалили лампите по шосето. Джеремайя Ноумен изведе колата си от паркинга край хотела и бавно, без да бърза, както се шофира, когато човек иска да разгледа околностите, потегли към града. Беше сам и въпреки потока бързащи в двете посоки коли продължаваше да кара бавно, да се оглежда. По едно време спря край пътя, отвори прозорчето до себе си (автомобилът му беше английски, с десен волан), протегна ръка и пусна някакъв пакет, увит във вестник, в кошчето за отпадъци, до което бе застанал. Това продължи само миг и веднага след това Ноумен подкара все така спокойно, но при първата възможност обърна назад и се завърна в хотела си.

Оперативната кола продължи да го следва, като събщи в централата за странните прояви на Ноумен – да излезе на два-три километра извън курорта, за да хвърли някакъв боклук. Но вторият наблюдаващ остана край кошчето, скрит между редките дръвчета и от тъмнината да наблюдава по-нататъшния развой на събитията.

Известени по радиотелефона, скоро на мястото пристигнаха Марков и Ковачев. Генералът не се стърпя да остане в станцията, но не излезе от колата, която бе застанала на стотина метра от кошчето. Там отиде само Ковачев.

Наблюдаващият му доложи, че за изминалото време никой не се е приближавал до кошчето – нито за да хвърля там отпадъци, нито за да вземе пакета.

Положението напомняше това на черния куфар, оставен в касетката на Софийската гара. Да не проверят какво бе хвърлил там старият Ноумен не биваше – съблазънта бе твърде голяма. Но това можеше да бъде и един съвсем прост, по достатъчно ефикасен капан, ако Ноумен бе заподозрял, че го следят. Той може би бе увил един камък във вестника и го бе пхнал в кошчето. А сега някой от хората му наблюдаваше какво ще стане. Някой, още неизвестен на тях. Въдицата бе доста проста, но те бяха готови да я глътнат. Мястото беше много подходящо за целта. Кошчето се намираше между скара-бирата и павилиончето за газирани напитки, пред рядка, хилава горичка. В нея се бе притаил наблюдаващият. Но в здрача там можеше да се е скрил и този, който следи. А още по-удобно той би могъл да се разположи на някоя от масите на бирарийката (съгласно предварителната им уговорка, още преди Ноумен да дойде), да е видял всичко и всички и сега спокойно да изчаква, като си пие студената бира и поглъща порция горещи кебапчета. Ако всичко това беше така, те щяха да измъкнат от пакета парче тухла – подходящо, за да си чукат главата с него.

Ковачев мина край кошчето с безразличен вид, кривна в тясната алея, която водеше към малка виличка с огромно лозе, и се скри в сянката на буйната зеленина. Шумовете от шосето, от бирарията долитаха приглушени. Ковачев усилено размишляваше. Той трябваше да реши. Ако във вестника наистина бе увито парче тухла, това щеше да означава, че цялата операция е само един капан, и те щяха да влязат в него, да се саморазобличат, че следят Ноумен. Е, и какво от това? Самият факт, че е заложен капан, че Ноумен прави този тур, за да сложи тухлата в кошчето, показваше, че те не само подозират по принцип, но и са усетили наблюдението, а сега търсят потвърждение. Но ако това не е капан, а по този начин Ноумен предава някому „нещо“? Или иска да се отърве от това „нещо“? Нима те могат да си позволят да не проверят що за „нещо“ е оставено в кошчето!

Ковачев издебна, когато в тази посока мина възрастна двойка, запътила се към

скара-бирата, и полускрит зад нея, се промъкна край кошчето, бръкна ловко за миг в него. Веднага напипа най-отгоре пакета, измъкна го и го пхна под сакото си. Не, това не беше парче тухла! Личеше си на опипване. Все така леко превит, като поддържаше пакета с лявата си, пхнатата в джоба на сакото ръка, влезе в тоалетната на бирарията. Едва там можа спокойно да го разгледа. Но на излизане беше много по-предпазлив. Оглеждаше се внимателно, избягваше приближаването до хората, внимаваше някой да не го настигне безшумно изотзад. Така успя да мине край кошчето и да пусне там незабелязано (поне така той мислеше) пакета. След това си отдъхна и бързо се прибра в колата, където го чакаше генералът.

– Е? – запита привидно спокоен Марков, но и той бе изживял напрежението, докато бе наблюдавал действията на колегата си.

– Извадих го. Във вестника е увито онова, за което ви казах, че е изчезнало от стаята на Маман.

– Не думайте!

– Е..., само половината. Не съм го разпарял, но на пипане ясно личи, че вътре е онова, за което пишат вестниците. Правилно ли постъпих, като върнах пакета в кошчето?

– Разбира се, нали трябва да видим кой ще дойде да го прибере.

Марков вдигна слушалката на радиотелефона, за да даде нарежданията си.

27 юли, неделя

На другия ден сутринта в окръжното управление, за разлика от много други учреждения в града, беше многолюдно и шумно, сякаш не беше празник. Марков и Ковачев преглеждаха донесенията на различните групи от наблюдението.

Скоро след като бе оставил тъй лекомислено диамантите в кошчето и се бе прибрал в стаята си Ноумен бил посетен от мъж и жена. Мъжът бил с тъмна къдрава коса, едър, приличал на боксьор професионалист или на „горила“, с квадратна челюст. Жената – около 30-годишна платиненоруса блондинка, с много красиво лице и синкавосиви очи на есесовска, надзирателка от концлагер.

– Коя ли е тази хубавица и какъв ли е горилоподобният ѝ компаньон? – каза Марков, като разглеждаше фотографиите им.

– Какви други може да бъдат освен от същата мафия. По-важно е за какво се появили тъй внезапно. Впрочем, дали това не са представителите на дон Бонифацио, които са натоварени от него да приберат диамантите?

– Да, диамантите, които кой знае защо бяха хвърлени в кошчето.

– Само половината, другарю генерал!

– Дори и половината. Забележете, че Ноумен ги изхвърли броени минути, така да се каже, преди появата на тия двамата. Изглежда, колкото и милиони да струват диамантите, по му е било важно да не ги намерят у него.

– Явно цени живота си за повече от десет милиона долара. Но не мога да разбера защо все пак не ги скри някъде, където ще може да си ги вземе обратно, а ги изхвърли в буквалния смисъл на думата „на боклука“? – Ковачев се замисли за миг, после продължи. – Има един разказ от По. Там едни политикан крие много важно писмо, като го оставя на най-видно място на бюрото си. Може и Ноумен да е постъпил по тази логика. А после нещо да му е попречило да си прибере пакета. Или след посещението на двамата да се е уплашил.

– Може – каза намусено Марков. – А кои са те?

– Вирджиния Ли. От Щатите. Пристигнала вчера от Турция. В една кола с Джек Джексън. Отседнали са в хотел „Мимоза“. Да не са това Динго и Мери..., спомняте ли си?

– Как да не помня. „Динго и Мери през Турция. Маман.“ Може и те да са.

Ковачев отключи и извади от касата увития във вестник пакет.

До кошчето никой не се бе доближавал. Само късно вечерта някакъв мъж, излизащ от бирарията, запалил последна цигара и хвърлил в него празната кутия. А на сутринта, вече по светло, се появила жената от службата по чистотата. Тя изсипала съдържанието на кошчето в кофата, която носела, без да се интересува от увитото във вестника. Прибрала съдържанието на още едно кошче и след това изсипала кофата си в

големия контейнер за отпадъци, разположен на стотина метра по-далеч по шосето. Заедно с нея изместили позицията си и двамата оперативни работници. Скоро след това се появил и камионът, който събира сметта. В момента, когато поставяли контейнера на апарата за обръщане, за голяма изненада на работниците от чистотата из храстите изсочили двама мъже, показали набързо някакви удостоверения, поровили из контейнера и измъкнали оттам нещо, увито във вестник.

– Говорих с Пенчев – каза Ковачев, като изсипа пред Марков на масата купчина диаманти. – Като видели да пристига камионът, изстинали. Не знаели какво да правят. Ако се намесят, ще се издадат, ако пасуват, върви после дири пакета на градското бунище. Пък и по това време нямало с кого да се посъветват по радиото.

– Правилно са постъпили – отсече Марков. – Я дайте да видя тия джамчета!

– Тия джамчета, както благоволихте да ги назовете, другарю генерал, трябва да струват около девет милиона долара!

– Хм. И той ги хвърли в кошчето! Непонятно! А къде ли е другата половина?

– Все пак не мога да повярвам, че Ноумен просто ги е изхвърлил. Сигурно ги е оставил, за да ги прибере оттам някой.

– Който е трябвало да се яви час по-скоро след него, а не да оставя такива ценности на произвола на съдбата.

– Да, но може да е забелязал нашите и да не се е решил.

– Когато в кошчето има девет милиона, ще се реши като поп, къде ще ходи. Не, тук нещо не е, както трябва. Дали все пак, въпреки очевидната логика, нашите момчета не са сбъркали, като са ги прибрали?

– И аз бих постъпил така. Влязат ли веднъж в боклукчийската кола, и господ не може да ги намери. А какво да правя сега аз, другарю генерал, не желая да държа у себе си девет милиона долара.

– Прав сте. Повикайте представители на банката, някои опитни варненски бижутери. Направете официален опис и предайте намереното в сейфовете на БНБ. А каква е тази история с тайнствения нападател тази нощ. Я да се яви нашият!

Вечерта в събота срещу неделя един оперативен работник от групата, наблюдаваща Ноумен, забелязал да излиза от хотела им млад мъж с куфар в ръка. Сторило му се, че това е онзи същият, когото той преди няколко дена, когато бил дежурен, мернал да влиза в стаята на Мишел. Но тогава не бе успял да забележи как излиза. И сега решил да установи кой е този загадъчен любовник.

Мъжът тръгнал по алеите между малките хотели. Макар и доста късно, тук-там се срещали хора. Държанието на мъжа било не съвсем обикновено. Няколко пъти внезапно присядал на пейки, сякаш е пиян или му е лошо (макар че в походката му нямало подобни белези!), скривал се за кратко из храстите. Наблюдаващият решил (не без основание), че онзи се крие от него или пък се старае да установи дали го следят. И той също започнал да се движи по-предпазливо. Така, взаимно дебнейки се, повървели из съвсем опустелите алеи. Мъжът стигнал до един от летните ресторанти. Запътил се да влезе в него, но в последния момент свил рязко и влязъл в малкото, оградено с тараба дворче до кухнята, в което имало натрупани много щайги. Оперативният работник забелязал това и без много да му мисли и без да се колебае, влязъл в дворчето. Огледал се. В този миг иззад вратата до него изсочил мъжът и с два силни удара в корема и брадата го повалил в безсъзнание, а самият нападател изчезнал през задната вратичка.

Сега същият този оперативен работник, лейтенант Кръстев, беше извикан да даде обяснения лично на генерала. Щом влезе, отрапортува и застана прав до вратата, навел виновно глава. Марков го изглежда навъсен и без да го поздрави, запита:

– Поне сигурен ли сте, че е същият?

– Тъй вярно, другарю генерал, абсолютно същият. Тогава пак аз бях наряд. Той същият влезе в стаята на Мишел, на младата Ноумен. След полунощ беше, гадже й е...

– Оня, дето го изтървахте на излизане?

– Тъй вярно, другарю генерал, няма грешка. Той е. Аз съм много добър физиономист.

– Виждам колко сте добър. Не само че сте допуснал той да ви открие, ами сте се дал в ръцете му като хайванин, без да мислите, сте се напъхал в дворчето...

– Виноват, другарю генерал!

– Не виноват, ами бой заслужавате. Заради вас го изпуснахме. Вече може и да

не го видим. Оная нали смятала да си заминава! Само че той, боят де, вече сте го получили. И съвсем заслужено! Хайде, махайте се!

Лейтенант Кръстев чукна токове и бързо излезе.

– Да, наистина жалко – каза Ковачев, – да изтървем „тайнствения мъж“, който може би е убил Маман и може би дори Морти... По описанието на Кръстев наредих всеобщо издирване. Само че в тази навалица едва ли ще даде някакъв резултат!

Но генералът не успя да отговори. Телефонът иззвъня и той вдигна слушалката.

– Марков слуша... Да, правилно... Така ли?... Почакайте така... – И като закри с длан микрофона, каза на Ковачев. – Нашият Ноумен, старият, се е оплакал на администрацията на хотела, че дъщеря му е изчезнала. Нека съдействието на българската полиция за намирането ѝ. Вие трябва да отидете. – И заговори отново по телефона: – Добре. Кажете му, че ще дойдем... Разбрах, в стаята му. Край. Е, какво ще кажете.

– Ще отида, ще видя... Изобщо около Ноумените става нещо. Слагането на диамантите в кошчето, снощното посещение на русата дама, изчезналият любовник, сега тази история с дъщеря му. Каква ли е причината?

– Мислите, че има обща причина? Ще запитам за повече подробности около тази Мишел...

Телефонът отново иззвъня. Марков вдигна слушалката:

– Да... Пак ли... Така... Добре, успокойте го, веднага ще дойдем. Край.

Генералът положи слушалката и каза на Ковачев:

– Ноумен повторно се обади. Настойчиво вика полицията. Нещо бърза!

XII. Железният вълк

Точно в девет без петнадесет минути полковник Ковачев, придружаван от двама оперативни работници и от един експерт от техническия отдел, се представи на Джеремайя Ноумен в стаята му.

– Ковачев, инспектор от криминалната полиция. Помолил сте за съдействие.

– Да. Ноумен, Джеремайя Ноумен – представи се и той на свой ред. – Много се радвам, че сте така отзивчиви и бързи. Разтревожен съм. Дано да е напразно, но... С една дума, дъщеря ми Мишел е изчезнала, от снощи. Мишел Ноумен се казва. Тази сутрин, като не ми се обади, както обикновено, отидох и установих, че не е спала в стаята си. Тя е до мене, в съседната.

– Но какво ви дава основание да се безпокоите. Може би, извинявайте..., да е с компания, с някой приятел?...

– Не. Щеше непременно да ми се обади, да ме предупреди. Нещо се е случило с Мишел.

– Нищо ли не ви е направило впечатление напоследък, някои симптоми, които биха могли да ни насочат?

– Уви!... – вдигна рамене Ноумен. – Нищо.

– Добре. Ще направим, каквото е по силите ни. Но ще трябва да прегледаме стаята ѝ.

– Да, разбира се, заповядайте, сега ще ви заведа.

Цялата група, водена от Ноумен, премина в съседната стая. Там започнаха методичен оглед на гардероба, куфарите, банята. Ковачев извади от чекмеджето на гардероба комплекти мъжко бельо и няколко чифта чорапи и ги показа на Ноумен.

– Тези вещи познати ли са ви?

– Да, разбира се, мои са. – Ноумен ги прибра. – Случайно са попаднали тук.

– А сега – каза Ковачев – да преминем във вашата стая.

И се обърна към единия оперативен работник:

– А вие, Петров, останете за сега тук.

– Но какво може да ви интересува там? – запита Ноумен. Напоследък тя дори не е влизала...

– Уверявам ви, налага се. Преди да започнем издирването, длъжни сме да проверим навсякъде, където може да са останали навеждащи следи.

Въпреки скритото неудоволствие Ноумен ги поведе назад към своята стая. И там започнаха да оглеждат помещението, макар и не така внимателно. Ковачев се зае с

гардероба. Вътре, в едно от чекмеджетата, видя голяма кутия със сапуни. Ноумен беше надвиснал над него и следеше какво прави, сякаш бдеше да не му откраднат нещо. В този момент вратата на стаята се отвори рязко, без да се почука, без да се изчака. Ноумен блъсна чекмеджето и затвори гардероба. В стаята влязоха вчерашните му гости – Вирджиния Ли и Джек Джексън. Те видимо се стъписаха, като видяха толкова хора.

– Кои са тези? – запита Ли.

– От българската полиция – отвърна й Ноумен. – От снощи Мишел е изчезнала.

Като чу „българската полиция“, Джексън направи движение, сякаш искаше да извади пистолет изпод мишницата си, но се овладя навреме и пхна ръцете си в джобовете на самото.

– Изчезнала! – продължи Ли, без да обръща внимание на останалите, сякаш те не съществуваха. – Що за комедия?

Помощниците на Ковачев забелязаха агресивното поведение на двамата неканени гости и особено на горилородния Джексън и без да ги приближават, застанаха в удобни за действие позиции, в полукръг около центъра на стаята. Тази им маневра не убягна от погледа на Джексън и той вместо да се смути, се притаи, сякаш се готвеше за атака. Ковачев се приближи към жената. Всички го гледаха напрегнато.

На каква дързост можеше сега да се реши тази горила без никакво предизвикателство? Да стреля? Да го удари? Нима той, който и да е, би си го позволил там, в своята страна, към тяхната полиция? Или може би си въобразява, че там не бива, опасно е, а тук може, тук е село без кучета! Впрочем, само да не покаже страх, дори намек за уплашване!

– А вие, мисис, коя сте и какво търсите тук?

– Ние пак ще дойдем – каза жената на Ноумен, сякаш не бе чула Ковачев. – Хайде, Джек!

Ковачев я приближи още повече.

– Вас питам!

Джексън също се бе приближил и спря грубо Ковачев с ръка.

– Гледай си работата!

Двамата оперативни работници, готови да се намесят, също се бяха приближили, но Ковачев ги спря с жест. Ли и Джексън излязоха.

Денят премина напрегнато и за двамата. Ковачев особено се измъчи с експертите по диамантите – не беше лесно да събереш и да накараш да работят в този чудесен неделен ден бижутерите и банковите служители. И когато надвечер, обиколил доста учреждения и още повече хотели, най-после се добра до „техния“ кабинет, завари там генерала да разговаря и да командува по двата телефона. Въпреки че беше по тънка риза с къси ръкави, изглеждаше крайно изморен.

– Като че ли в дън земя се е провалила тази Мишел Ноумен. Никъде нито диря от нея. Всички гранични пунктове са предупредени. Макар че колата им е на паркинга. Наредил съм да я спрат, ако се покаже. Сега поне имаме някакво основание да я задържим, нали баща й се безпокои за нея и търси помощ от нас. Вие как мислите, кога сме я изтървали?

– В момента, когато Кръстев е тръгнал подир непознатия мъж. Около десет минути стаята на Мишел е останала без наблюдение.

– Така ще да е. А вие с какво ще се похвалите?

Ковачев се усмихна лукаво, извади от джоба си бяла торбичка и изсипа съдържанието й на масата. По гладката повърхност небрежно се попиляха много диаманти.

– Идвам, както виждате, другарю генерал, с пълна торбичка, този път пълна с диаманти!

– Какво означава това?

– Диамантите са фалшиви, тоест добре направена имитация от оловно стъкло. Там, където носят много и скъпи диаманти, наричат това дубликат.

– Сигурен ли сте?

– Какво значи сигурен. Такова е заключението на експертите.

– Гледай ти, гледай ти. Значи затова онзи така лекомислено ги е пуснал в кошчето. А истинските? Впрочем, истински може и да няма, Лари може да ни е

преметнал нарочно, за да отклони вниманието ни, за да предаде гангстерски характер на операцията им.

– Не забравяйте, че освен Лари има и вестници. Надявам се, не мислите, че целият този вестникарски шум е лъжлив, повдигнат специално в наша чест. Или че... цереуто е откраднало диамантите, за да вкара нас в заблуждение.

– Не, това чак не мисля. Но какво им пречи да се възползват от истинския грабеж, за да маскират с него операцията у нас? И там има глави, които мислят!

– А двата трупа. И забележете, техни, а не наши трупове. Не, другарю генерал, струва ми се, че знам, или по-скоро подозирам, къде са диамантите, истинските диаманти.

– Казвайте!

– Е..., ще разрешите за сега да не ви кажа. Имам наум един експеримент...

– Какви са пък тия тайни от мене? Знаете, че не обичам игри със службата, дори от вас.

– Знам, знам... И все пак ще моля за малко търпение. А освен това имам една друга изненада за вас. Още не съм изпразнил кошницата си.

– Тогава давайте поне изненадата си!

Ковачев направи малка пауза за напрежение и каза:

– Знаете ли как се казва управителят на хотела, в който живеят Ноумен?

– Отде мога да знам! – отговори му навъсено Марков.

– Желязко Вълков.

– Желязко Вълков! Железният вълк! И вие предполагате...

– Не. Случайно узнах, като бяхме на огледа. „Бай Желязко“..., после „другарю Вълков“. В телеграмата беше казано „Айрън Уулф“. Айрън значи желязо или железен, а улф – вълк. Но не за бай Желязко се отнася телеграмата. Той може и да не става за управител на хотел в Швейцария, но иначе е съвсем наш, проверен човек. Неговото име е само едно щастливо за нас съвпадение...

– Тогава?

– Тогава ми хрумна да проверя какви други „железни вълци“ пребивават в курорта...

– Е, и...

– Много търчане и справки ни струва, но открихме. Оказаха се дори двама: мосю Луфер от Лион и хер Айзенволф от Хамбург. Лу – вълк и фер – желязо или слято – „вълк желязо“ и айзен – желязо и волф – вълк, а общо железен вълк.

– Е, и кой от двамата, според вас, е нашият?

– Хамбургският. Успях да огледам и двамата. Французинът по става за оперетката: старо коце, което още не се предава въпреки черния дроб и подаграта; докато немецът е истински есесман, от недоубитите. Викни му „Хайл Хитлер“ и сега ще скочи и ще размаха ръчища.

– Външният вид често лъже, особено в нашата професия.

– То се знае. Използвам екстериора им само като косвено доказателство. А решаващото съображение да се спра на немеца е, че той е пристигнал тук едновременно със стария господин Никой и Мишел, в деня, в който е изпратена телеграмата. А Луфер едва преди няколко дена.

– Успяхте ли да изясните нещо повече около този... хер?

– Айзенволф. Живее в хотел „Глория“. Има мерцедес НН, това е знакът на Хамбург, нула едно седемдесет и четири. Сам е. За снощи няма алиби от осем вечерта до два часа след полунощ.

– В какъв смисъл няма алиби?

– Ами така, просто излязъл е с колата си и го е нямало. Разбира се, никой не знае къде е бил. Тогава той, естествено, не е бил под наблюдение.

– Да, естествено. А по времето на катастрофата с Морти?

– Е, другарю генерал, не искате ли много от мене? Откъде да знам, кой може да си спомни вече. Макар че... и аз питах.

– Това е добре. Значи, очерта се фигурата на Железния вълк. А изчезна Мишел... Компенсация един вид. Знаеш, решил съм да разпитаме оня, гларуса, дето Мишел се вози в лодката му. Чибя де, как му беше името?

– Косьо Петров. Но защо, какво може да ни даде той?

– Все нещо полезно може да ни каже. Нали е бил в една лодка с нея. Дори два

пъти. А нищо не рискуваме. Кажете на Петев да се поразходи малко с него.

– Не мислите ли, че е много по-нужно да разпитаме шофьора на таксито Петков. Чиба е безперспективен, докато с Пешо имаме да си приказваме на редица интересни теми.

– Тъкмо за това не бива. За него е още много рано. Ако Петров от София узнае, здравата ще се разтревожи. А ние не бива да го тревожим. Пък и може още някой да му донесе армаганчета. Докато Чиба е еднопосочна улица, по турски кърсокак. Слушайте ме, двата случая са съвсем различни.

27 юли, неделя. Следобед

На една от крайните маси до зелената площ и не далечната горичка е седнал Хайнрих Айзенволф. Това е един истински немец от „старата гвардия“. Е, не от генералитета на гвардията, дори не от старшите офицери, а от „марширен, марширен“. Но въпреки че явно е прехвърлил петдесетте, все още се държи бодро, чака второто пришествие на фюрера, ако вече не си е намерил някой нов фюрер, по-съвременен и по-доходоносен. Той, разбира се, не се е съблазнил нито от тортите, нито дори от мелбите въпреки горещината, а си пие бирата и си замезва от време на време с порция кренвирши. Ех, то се знае, нито бирата, нито кренвиршите са като в Хамбург, но какво да се прави – дългът преди всичко. А дългът на този кучи син сега, който знае, може би е да прекара още няколко дена в България и да довърши делото, което ще му гарантира райски живот в Боливия и чудесната ферма, която, както някой си Ханс вече може би му е писал, се продава на безценица.

След като се справи с бирата и с кренвиршите, запали пура. Беше се свечерило. Сред посетителите се мерна лейтенант Радков. И на него му се ядат кренвирши, и на него му се пие студена бира. Готов е да отстъпи и на швепс. Но никъде не съзира свободна маса. А да седне на масата на Айзенволф му се струва и прекалено дръзко, и тактически неправилно. Затова се оттегля към горичката. Там съзира своя колега от бригадата. Предпазливо се приближават един до друг и шепнешком разменят няколко фрази:

– А ти какво насам?

– Подир моя. От някое време се навърта около сладкарницата.

– Там Айзенволф си пие бирата. Да не е за него?

Недалеч от тях стои изправен Джексън. Нито се показва, нито се крие. Но личи, че наблюдава масата на Айзенволф. След това се премества на по-близо до него място, прикрито от високи храсти и с възможност за добро наблюдение. Двамата оперативни работници го следят безшумно, като не изпускат от погледа си и Айзенволф.

XIII. Можем да го наричаме условно Коко

27 юли, неделя

В този ранен следобеден час край малкия пристан се полюшваха две-три лодки. Няколко летуващи се озъртаха и не можеше да се разбере лодка ли си избират или просто се любуват на вълните. С бързи делови крачки се появи майор Петев и без да пита, скочи в лодката на Чиба. Седна до двигателя. Лодкарят го изглежда подозрително – нещо не му заприлича на безгрижен курортист от типа „с лодка на разходка“ и затова някак вяло промърмори:

– Половин час – десет лева.

– И за четвърт час ще свършим.

– Какво ще... свършим? Таксата е пет лева.

– Карай, карай!

Чиба запали неохотно мотора и лодката бавно се отдалечи от пристана.

Измъчваше го някакво лошо предчувствие.

– Как е? – запита дружелюбно Петев. – Добър ли е оборотът?

– Горещ-долу.

- За мадамите ми е думата.
- Не съм по тая част.
- Хайде де, я виж какъв си мъжага!
- А тебе какво ти влиза в работата?
- Тъкмо в работата ми влиза.
- И Петев му показва служебното си удостоверение.
- Какво искате от мене?
- За оная мацка, американката, да ми разправиш всичко.
- Каква американка?
- Хайде, не се прави на утрепан. Дето я вози два пъти. Чернокосата.
- А, оная..., неговата мамка... Та тя съвсем не е женска. Това беше мъж!
- Мъж казваш. А сигурен ли си?
- По-сигурен, отколкото че ти си мъж.
- Я без дързости! Разкажи, както се полага!
- Харесваше ми, приличаше на опитна мадама. Пък и сама се натискаше. Даде ми двайсет долара.
- Много бе!
- И аз така си рекох. Повече от десет не съм получавал. Работим за едното удоволствие. Но като я поопипах, разбрах, че е мъж. А аз не съм по тая част. Жаме!
- Парите върна ли?
- Хайде и ти пък сега! Да не съм луд!
- Ясно! А ти утре сутринта в осем ще дойдеш в управлението. Ще търсиш майор Петев. А сега карай към брега.

28 юли, понеделник

Генерал Марков беше потънал в преписката и разглеждаше внимателно серията фотографии, разпръснати по масата, когато в кабинета се втурна запъхтян полковник Ковачев.

– Здраве желая, другарю генерал. Нося ви сензационна новина. Госпожица Мишел Ноумен се оказа мъж!

– Не думайте! Нима и това дочакахме от страната на неограничените възможности!

– Вие какво..., не ми ли вярвате?

– Как няма да ви вярвам, когато този мъж е вече намерен.

– Намерен!

– Или, по-точно казано, арестуван. Както виждате, аз, за разлика от някои други, не крия от колегите си разни там експерименти. Снощи на аерогара София нашите са познали Мишел. Макар и облечена като мъж. Нали бях предупредил всички гранични пунктове. Познали я, когато оформяла билета си за Виена. С вечерния самолет на КЛМ. Паспортът ѝ бил френски, издаден на името на Жан-Жак Адамар. Понеже, както трябвало и да се очаква, мосю Адамар вдигнал скандал, наредих Консулов да прескочи до летището. От нашите само той по това време беше в София. И веднага я познал.

– „Го“ искате да кажете, „го“ познал!

– Точно това искам да кажа. Че е „го“, установили при щателния обиск със събличане. Разигравали търсене на контрабанда на наркотици. А намерили... половин сутиен диаманти. А вие как разбрахте?

– Нали наредихте Петев да разпита Чибя. Гларусчето всичко си разправило. Добрал се, така да се каже, до неопровержими доказателства за половата принадлежност на мис Ноумен.

– Значи, по две независими линии, а? Това е добре, обичам, когато един факт се потвърждава по две независими линии. А сега да решим какво ще правим с този новоизлюпил се мосю Адамар.

– Момент... – прекъсна го Ковачев. – Щом не е мис Мишел, щом не е мосю Адамар, дали това не е... Коко?

– Коко! Може и да е Коко. Добре, съгласен съм да го наричаме условно Коко. Въпросът сега е трябва ли да го докараме във Варна или ние ще го посетим в София.

– Според мене, нека да поотлежи малко в ареста в София. През това време с него може да се занимава Консулов. А скоро, струва ми се, и останалите от мафията ще пренесем в София.

– Правилно – каза бодро Марков. – Да седи там и да чака. А Консулов има какво да разговаря с него. И за това от кого, кога и как е взел диамантите, и защо се явява ту като мъж, ту като жена с фалшиви паспорти.

– Другарю генерал, цялата тази мътилка и особено убийството на Мелвил и открадването на диамантите, а половината от тях бяха у Ноумен, ни дават достатъчно основание да го заподозрем в убийство с грабеж, да го задържим и което за мене е по-важното, да извършим обиск в стаята му.

– Да, това вече можем и трябва да направим. Вземете разрешение от прокуратурата и действайте.

С какво разполагаше полковник Ковачев, когато отиваше да извърши обиска и да арестува Ноумен? С участието му – най-вероятно само косвено – в убийството на Мелвил. Да му го предяви обаче като пряко обвинение той нямаше нито достатъчно основание, нито пък беше тактически оправдано. По-целесъобразно беше да го свърже със загадъчните прояви на този Коко. Нали все пак му беше „дъщеря“. Ето защо се налагаше да строи поведението си на това, че Ноумен не знае какво те знаят. Пък и му беше интересно да поговори с този несъмнено интелигентен и явно много преживял човек. И което беше най-важното, само при един продължителен и най-щателен обиск можеше да разчита да осъществи „тайната си операция“ – колкото рискована, толкова и важна, ако догадката му се потвърдеше.

Щом групата му се приготви и той я инструктира най-точно и подробно, те застанаха пред стаята на Ноумен в хотела: полковник Ковачев, експертите трасолози, отделно фотограф и лейтенант Радков с куфар в ръка. Ковачев почука:

– Кой е? – обади се предпазливо от стаята си Ноумен, без да отключва.

– Криминалната милиция.

– Вие ли сте, инспекторе?

– Да, аз съм, отворете.

– Ей сега.

Ноумен отвори вратата. Ковачев му кимна и влезе в стаята, последван от останалите. Ноумен ги изглежда явно изненадан, но не и смутен.

– На какво дължа това масово посещение?

– Намерихме дъщеря ви – вместо отговор каза Ковачев.

– Къде е тя?

В гласа на Ноумен не прозвуча нито нотка радост.

– В ареста. В София. Заловена е при преминаването на границата с фалшив паспорт и което е по-важното, като е изнасяла контрабанда големи ценности.

– Защо с фалшив паспорт? Какви ценности? – запита Ноумен, но личеше, че не е ни най-малко развълнуван за съдбата на „дъщеря си“.

– Убеден съм, че вие сте по-добре информиран по тези въпроси, поради което, вместо да ни разпитвате, ще трябва да дадете показания. Но за това има време. А сега, преди всичко, ще направим щателен обиск в двете стан.

– Но нали вече вие...

– Независимо от това, при новите обстоятелства. Ето ви заповедта от прокурора и легализирания ѝ превод.

Ноумен погледна с безразличие листовете, които му подаде Ковачев, но не ги пое. Полковникът прибра заповедта.

– Значи, арестувана..., в София..., без да ми се обади – промърмори Ноумен. – И все пак няма ли да ми разкажете подробности?

– Ще ви разкажа, ако се интересувате. Момчета, гледайте си работата – каза той на сътрудниците си и продължи към Ноумен. – Готов съм да отговоря на въпросите ви, които има да ми зададете.

– Какви въпроси?

– Всякакви. И преди всичко дали сме сигурни, че сме намерили именно дъщеря ви.

– Не ви разбирам. – Или... сина ви!

- Не разбирам какво означават думите ви, за какво намекувате.
- Хайде, господине, по-смело. Ние с вас ще има да си задаваме много въпроси и е време да станете по-приказлив. Вие пренебрежително не дочетохте заповедта. А тя не е само за обиск на стаята ви, но и за задържането ви.
- Какво! – викна Ноумен, но във възмущението му имаше нещо решително пресилено, сякаш бе задължен да протестира външно, а всъщност се радваше. – Как си позволявате! На какво основание? Да не ме подозирате в убийство?
- Кой споменава тук думата „убийство“? А в какво ви подозираме..., не избързвайте, има време!
- Забравяте с кого имате работа. аз не съм ваш поданик!
- Не се безпокойте за това, давам си ясна сметка „с кого имам работа“.
- Какво искате да кажете?
- Нищо повече от това, което чувате.

През това време, докато двамата се разправяха оживено, Радков се приближи незабелязано до гардероба, измъкна чекмеджето и смени кутията от сапун със същата такава кутия, която носеше в куфара. През това време другите двама специалисти трасолози усилено изследваха стаята, като закриваха Радков, а фотографът усилено щракаше и святкаше със светкавицата. Изобщо и тримата повече показваха, че вършат някаква работа.

– Добре, няма да споря – примири се Ноумен. – Подчинявам се на насилието, но си запазвам правото да протестирам. Какво собствено желаете от мене?

– За сега нищо повече от това да присъствувате на огледа.

Придружаван от Ноумен, Ковачев се отправи първо към гардероба, прегледа го повърхностно, без да обърне никакво внимание на кутията със сапуни, прегледа по същия начин нощната масичка, наведе се да види какво има под леглото.

Колкото и внимателно да оглеждаха всичко, все пак стаята беше малка, вещите на Ноумен – един куфар и огледът не можа да продължи много. Още повече, че главно, за което бяха дошли тук, бе извършено през първите няколко минути. Затова след като Ноумен прибра в една чанта най-необходимите си вещи, стаята бе грижливо заключена и запечатана и групата потегли за окръжното управление: Ноумен – в ареста, а Ковачев – за химическата лаборатория.

XIV. Сапуни, сапуни...

Със завеждащия лабораторията те вече се познаваха. И когато Ковачев му подаде кутията, той възкликна:

- А, вие пак с този сапун ли! Нали вече го проверявахме!
- Две проверки няма да навредят. Пък и тези не са същите. Това е друга кутия, макар и от същата марка, „Рексона“. Ще трябва да анализирате и тях.
- Как? Пак без да ги повреждаме ли?
- Зависи. Ако вътре този път има нещо, може да се наложи и да го извадим.
- Добре. Ей сега. Елате.

И като се обърна към една от лаборантките, каза:

– Пенке, включи дефектоскопа.

Завеждащият отиде до един уред с екран и постави един от сапуните в пластмасовия статив. Ковачев го следеше неотстъпно. Завеждащият включи екрана и той се обля в мека зеленикава светлина. Помещението притъмня – лаборантката бе загасила осветлението. На екрана се очерта силуетът на сапуна, значително по-голям, отколкото в натура. Завеждащият започна да нагласява някакви регулатори. И в силуетния контур все по-отчетливо се появиха образите на едри кристали.

– Опаа... Тук има нещо.

– Дайте да видим останалите – каза Ковачев.

Завеждащият започна да поставя поред всичките шест калъпа. Навсякъде се появяваха сенките на различни по големина кристали.

– Ясно – каза завеждащият, като изключи екрана и в лабораторията светна. – Във всичките сапуни има някакви кристали. А по-нататък?

– Как мислите да ги извадите... тези кристали?

– От това по-лесно няма. А най-лесно е да ги напомним в гореща вода. Стига,

разбира се, кристалите да не се разтворят във вода.

– Карайте с вода – каза Ковачев. – Кристалите няма да се разтворят.

Този път вещите лица не се поколебаха нито за миг. Да, това бяха диаманти с необикновена големина, редки качества и чистота, подбрани между хиляди диаманти. И толкова много, че никой от бижутерите не се осмели да назове цената им. Те за първи (а вероятно и за последен) път виждаха на едно място пред себе си толкова големи, толкова много диаманти. Когато Ковачев спомена цифрата двадесет милиона долара, тя не им се стори преувеличена.

След като диамантите, надлежно описани и претеглени, потънаха в хранилищата на БНБ, а у полковник Ковачев остана само четвъртото копие от протокола, той нареди да доведат за разпит арестувания. Както се полага, установи самоличността му и каза:

– И така, значи, Джеремайя Ноумен, търговски представител на американската фирма „Крусибъл стийл“ в Цариград. Търговец, така да се каже...

– Да, с ваше позволение – отговори му бойко Ноумен.

– А господата в централата дали знаят, че тъкмо вие ги представлявате в Близкия Изток?

– Попитайте ги.

– И това ще направим. Ако, разбира се, има такава фирма. А защо Никой? Защо не си избрахте някое по-нормално име?

– Господине, ако имате да ми задавате някакви по-умни въпроси..., ако ли не, добре ще направите да ме освободите.

– Добре, но за кого. За мене или за вас. Много се съмнявам, че за вас ще е по-добре да ви освободим. А ако желаете по-умни въпроси, и такива ще се намерят. Как бихте отговорили например на въпроса, защо дъщеря ви Мишел се оказа мъж.

Ноумен нищо не отговори.

– Може би не ми вярвате. Може би сам искате да се убедите. Ето, заповядайте.

Ковачев извади от папката две снимки на Мишел – като жена в рокля и като мъж на летището в София. Ноумен ги разглежда без особен интерес и пак не намери за нужно да каже нещо.

– Ако и това не ви убеждава..., впрочем, ако желаете, можем да ви организираме една малка очна ставка.

– Това е някакъв двойник.

– Ах, двойник ли мислите? Със същите пръстови отпечатъци...

– Мъж или жена, какво значение може да има. Приемете го, че ми е син.

– Удивлявам се колко държите на това роднинство. Изглежда, че Коко ви е много мил.

При споменаването на името Ноумен не можа да се овладее и едва забележимо трепна.

– Аз например не бих желал да имам такава синче.

– Кажете най-после в какво ме обвинявате, на какво основание сте ме задържали. Иначе изобщо ще престана да разговарям с вас.

– Значи, желаете делово, по бизнесменски. Така ли да ви разбирам?

– Но вие не сте никакъв бизнесмен. Каква сделка бих могъл да сключа с вас?

– О, не казвайте голяма дума. Какво бихте казали за следната сделка: вие ще ми разкриете цялата истина, а аз ще ви дам половин сутиен диаманти! Става ли?

– Защо... половин сутиен?

– Не ставайте алчен! Ще се пазарим, значи, искате цял сутиен! Ех, господин Ноумен, уж се уговорихме по бизнесменски! Нужно ли е да минаваме в кинозалата, където ще ни бъде прожектиран един късометражен документален филм за това, как една ръка се подава от един буик и пуска нещо в кошчето. Вашата ръка от вашия буик. По вестника са останали вашите пръстови отпечатъци. Добре, разбрах ви. Кажете кой взе другата половина от сутиена на Маман, ще ви я дам и нея. Не съм ли щедър?

Ноумен беше явно изненадан, но не дотолкова, че да се реши да проговори.

– Какво желаете да ви кажа?

– Много. Или по-точно, всичко. Та това са две шепи диаманти, за осемнайсет милиона. Но можем да започнем с двете убийства: на Морти и на Маман.

– Какъв Морти?

– И това ми било бизнесмен? Става дума за онзи Мортимър Харисън, пристигнал у нас с паспорта на Дейвид Маклорънс, в чиято компания вие вечеряхте в Балчик малко преди той да загине. Сетихте ли се?

Ноумен продължаваше да мълчи.

– А да ви припомня ли коя е Маман? Дамата, която седна във вашата кола на връщане от Балчик..., притежателката на сутиена, който вие пуснахте в кошчето след смъртта й...

Ноумен продължаваше упорито да мълчи.

– Ама че мълчалив бизнесмен ми се е паднал! Разочаровате ме, мистър Ноумен...

– Нямам какво да ви казвам.

– Значи, нашата сделка няма да се състои, високото договарящите се страни ще се разделят още по-хладни, отколкото се събраха. Добре. И на това сме съгласни. Ние няма да ви разпитваме повече, ще ви освободим. В края на краищата убитите са чужди граждани... Пък и у нас остава една шепа диаманти! Защо да не ви пуснем. И след четири-пет дена ще ви експулсираме в Турция, там, откъдето сте дошли.

Ноумен продължаваше да мълчи, да го наблюдава с безразличие.

– Разбирам, мълчанието означава съгласие, нали. Но вие не се заинтересувахте защо ще ви експулсираме едва след четири-пет дена, а не веднага. И напразно. Това е един твърде интересен детайл от играта. Но аз не съм тъй мълчалив и ще ви обясня. Ще изпратим една телеграма до Джо Формика, Уестчестър авеню 181, апартамент 73, Бронкс, Ню Йорк. Ще го уведомим кога ще се появите на турската граница. Предполагам, много ще го зарадваме. За по-сигурно ще изпратим и една шифрограма до дон Бонифацио със същото съдържание. Шифърът ни е добре познат, няма да ни затрудни... Е?

– Това е недостойно! Това е изнудване!

– Нима да пуснем един задържан на свобода е изнудване?

– Не, вие няма да направите това! – викна за първи път развълнуван Ноумен. – Нямате право!

– Защо?

– Те ще ме убият, дори и да им дам диамантите.

– И аз така мисля. Толкова повече, ако не им ги дадете.

– Добре, ще ви кажа, каквото знам.

– Но този път честно, не по бизнесменски.

– Честно. Но и аз имам едно условие.

– Да го чуем.

– Да не ме освобождавате, да ме държите арестуван.

– Това мога да ви обещаая, ако не прекалите със срока. Страхувате ли се?

– Да. Ония двамата, ако им падна, ще ме убият.

– Динго и Мери ли?

– Какви ти Динго и Мери!... Вирджиния Ли, любовницата на Бонифацио, и оня звяр, Джексън.

– Това значи не са Динго и Мери?

– Не. Ная и Джек Горилата, така им викат. Динго и Мери не са тук. Те дадоха документите и колата си на Маман и Морти в Атина.

– Ясно. Извинявайте. Слушам ви.

– Моето истинско име е Йеронимус Голдщайн, немски евреин, емигрирал от хитлеристите в Съединените щати. По образование съм физик. Но от мене Айнщайн не излезе. Наложих се да работя в мафията на дон Бонифацио. Какво да се прави, за всички ни няма място в Принстън. Сам не съм извършвал никакви престъпления. Аз съм хуманист, поклонник на Еразъм Ротердамски. Познавате ли този философ?

– Чували сме нещо за него. Хуманист, а при дон Бонифацио?!

– Научен консултант в плановия му отдел. Само консултант. Вас ви интересуват преди всичко двата смъртни случая?

– Двете убийства, господни Голдщайн! Нека да назоваваме нещата с истинските им имена!

– Да, виждам, че сте добре осведомен. Морти го уби Айзенволф, един есесовец, търсен от полските власти като военнопредатник. С магнитна мина. Той ги обича тия, техническите средства.

– А Маман?

– Коко..., „моята дъщеря“. За да вземе диамантите, които се съхраняваха у нея, след като бе убит Морти. От него той се страхуваше. А Коко – това е един садист изпълнител на Бонифацио и хомосексуалист морфинист.

– Хомосексуалист морфинист! Симпатична дъщеричка.

– Какво да се прави, не съм си я избирал аз! Да не мислите, че за мене, почитателя на Еразъм, беше удоволствие неговата компания? Но какво можех да направя, след като не съм се родил Айнщайн.

– Така..., така...

– Коко задигна диамантите и уби Маман. А половината даде на мене, за да мълча. Но аз съм философ, на мене диаманти не ми са нужни, по-мил ми е животът. А Ная дойде да прибере по нареждане на дон Бонифацио диамантите. Само че закъсня. Джек Горилата е един от екзекуторите, а сега придружава Ная като телохранител.

– Дон Бонифацио не е ли ревнив?

– Като всеки сицилианец. Но Джек е кастрат.

– Да, чудесна компания!

– Какво казахте?

– Нищо. То не ви засяга. А защо все пак оставихте в кошчето вашия дял от диамантите. Не беше ли по-правилно да ги предадете на Ли. Все пак половината е повече от нищо.

– Вие не ги познавате тия зверове. След като се появи Ная, за мене оставаше само един път: да се отърва колкото е възможно по-скоро от тях. Ако ги намереха у мене, на място щяха да ме убият.

– Разбирам ви. Оценявате живота си за повече от девет милиона долара. Нещо да кажете за мистър Гълиган?

– Това е един безнадежден глупак. Той няма нищо общо с нас. Вие сам виждате, че за мене връщане там няма. Разбрах го още след убийството на Маман и след открадването на диамантите. Без тях всички изпратени тук щяха да бъдат избити. Без особено много да ни разследват. – Ноумен се усмихна. – Да, сега не ми остава нищо друго, освен да стана поданик на социалистическа България.

– Е, чак пък поданик! Но едно по-продължително местопребиваване можем да ви обещаем. А аз имам още един, последен за сега въпрос: защо избрахте именно България, за да се скриете след грабежа на диамантите?

– Да, разбирам интереса ви. Ние внимателно обсъдихме в отдела този въпрос. Това беше всъщност моя идея, така да се каже, на мене дължите посещението ни. Задачата беше да поизчакаме, докато шумът позатихне, докато страстите поулегнат. Къде? Стори ни се, че България е най-подходяща за целта: не поддържа връзки с Интерпол, приема чужденци без визи, далечна, малка балканска страна, отвъд желязната завеса. Решихме, че тук, у вас, вероятността да бъдем разкрити с... равна на нула!

XV. Условието на стария евреин

29 юли, вторник

Изглежда, появата на Ная и Джек и последвалите събития бяха разтревожили Айзенволф. Като излезе от хотела, той се огледа внимателно и все се движеше някак странно – като човек, който се прикрива или дори очаква нападение. Донеиде успокоен от това, което можа да види, той се настани в колата си и веднага запали. Въпреки горещината не свали нито едно от стъклата. Но не потегли. Добре прегря двигателя, направи няколко безцелни маневри на самия паркинг, сякаш се готвеше не просто така да пътува, а да скочи от трамплин. И все се оглеждаше – напред, встрани, в огледалото. След като редиците им през последните дни понамаляха (не без неговото участие), той несъмнено се боеше от появата на Джек Горилата. И с основание. Той го дебнеше от излизането му, следеше всяко негово движение, но не смяташе за възможно да действа открито пред хотела.

Разтакаването на паркинга можеше да бъде изтълкувано и като някакъв мълчалив призив, като „Ела, седни до мене в колата, да си поприказваме!“. Но дори и това да

беше смисълът на маенето, щом Джексън излезе от прикритието и се запъти към колата, Айзенволф мигом то опроверга – даде пълна газ и потегли с максимална скорост. Със същата бързина реагира и Джексън – притича към своята кола, която бе скрита наблизко, скочи в нея и с все сила я подкара след Айзенволф.

Увлечени от своите дела – единият да избяга, а другият да го догони, – те едва ли обърнаха внимание, че след тях с не по-малка скорост се понесоха две други коли, на гид като всички останали из курорта, с нищо незабележими. Но мощността на двигателите им съвсем не съответствуваше на скромната им външност. И още една особеност ги отличаваше от другите – бяха радиофицирани. Нещо, от което седящите в тях побързаха да се възползват:

– Докладва пети. Горилата подгони Железния вълк по шосето към Кранево.

– Докладва шести. Излязоха на шосето за Балчик. И двамата препускат с все сила. Нещо ще стане помежду им.

– Продължавайте да ги следите – зачу се гласът на полковник Ковачев. – Ние вече потеглихме.

Колите на Айзенволф и Джексън се носеха с приблизително еднаква скорост по шосето и разстоянието помежду им не намаляваше. След един завой от шасито на автомобила на Айзенволф блисна струя гъста черна течност, която се разля по асфалта. Ново доказателство за пристрастието на немца към техническите усъвършенствувания. Джексън, макар и да видя масленото петно, при скоростта, с която се движеше, не успя да овладее колата си. Спирачките му изпищяха и въпреки старанието му колата навлезе недопустимо бързо в мазното, хлъзна се, загуби управление. Водачът ѝ ловко успя да я изправи, пак се подхлъзна, излезе извън очертанията на банкетата, премина някак канавката, без да се обърне, и успя да спре едва на петдесетина метра в прясно разораната нива.

Едната оперативна кола внимателно, с минимална скорост, прегazi петното и продължи да следва Айзенволф, а втората изчака Джексън да се измъкне от рохкавата пръст, да премине благополучно канавката и да продължи преследването. От нея предупредиха:

– Внимание! Внимание! На 33-ия километър, веднага след завоя, Железният вълк обля шосето с масло. Опасност от хлъзгане. Предупредете КАТ. Опасност за катастрофи. Намалявайте скоростта!

След това и четирите коли, водени от Айзенволф, продължиха да се носят напред. Оперативните работници от наблюдението вече дори не се стараеха, както обикновено, да се прикриват и маскират. Това гонене можеше да завърши с някаква кървава саморазправа и е оглед на това дори беше желателно тези развилнели се гангстери да знаят, че не са сами.

След като профучаха край Русалка, приближиха село Камен бряг. Странно, накъде ли ги водеше тъй уверено Айзенволф. Ако се е решил да бяга в Румъния (колкото и това да изглеждаше безсмислено), очевидно бе сбъркал пътя. Макар че генерал Марков за всеки случай бе вече предупредил граничарите.

В село Камен бряг Айзенволф навлезе все още на голяма скорост, но там, разчитайки на аванса си, намали, заоглежда се, сякаш търсеше нещо. По-вероятно подбираше по-нататъшния си маршрут. След това отби по лош, едва очертаващ се коларски път и лъкатушейки, автомобилът му се залюля по посока на морето. Айзенволф явно бягаше, търсеше къде да се скрие. А виждаше, че освен преследвача му в гоненицата участваха още две български коли, за които не беше трудно да се досети на кое ведомство принадлежат. И странното беше, че не направи дори опит да потърси тяхната защита или помощ. Изглежда, нещо имаше наум. Може би искаше да се възползува от положението си на преследван и да убие Джексън в състояние на законна самоотбрана.

Появи се колата на Джексън. Той сви по разклонението и веднага съзря на около половин километър мерцедеса. Приблужи го внимателно. Явно и той си даваше сметка какво може да очаква от преследвания. И като разбра, че в колата вече няма никой, преди да почне да го търси, изпусна въздуха от двете предни гуми на мерцедеса, а своята кола заключи. След това, приклепвайки, се запридвижва между скалите напред, докато пред него се откри прочутата местност Яйлата. Тук равнинната тераса свършва с отвесен скат, сякаш някой е изрязал от нея това парче. На 10–15 метра по-долу следва нова голяма тераса, осеяна навсякъде с много скали, която също почти отвесно

преминава в морето. Това необичайно за нашия черноморски бряг място представлява хаос от скали, пещери, храсти и групи дървета. Място, идеално за криене. Но откъде Айзенволф го знаеше? Там някъде, в този лабиринт се бе скрил Айзенволф. И без да се колебае нито за миг, към него се спусна с пистолет в ръка Джексън.

Двете оперативни коли спряха край последните къщи на селото и Петев и Дейнов с колегите си трябваше да извървят разстоянието до ската пеш. Малко преди да достигнат края на равнината се чува два далечни, приглушени изстрела. Цялата група спря, прилекнаха зад скалите, сякаш се опасяваха някой куршум да не полети към тях. И започнаха да разглеждат платното под тях. Но не можаха да открият нито единия, нито другия.

След малко пристигна полковник Ковачев и заедно с него един капитан и двама старшини от службата по охраната. И първото нещо, което каза, още запъхтян от тичането, беше:

– Къде са? Да не сте ги изпуснали?

– Съвсем не, другарю полковник – отговори му един от местните оперативни работници. – От Яйлата друг изход няма. Долу са, няма къде да се даянат. Но вече стрелят. Два изстрела чухме.

В този миг нещо запука, чува се още няколко изстрела и някакви фигури се замяркаха сред храстите и скалите.

– Няма да ги чакаме да се избият – каза Ковачев. – Ще се разделим на три групи. Аз с капитана вземам центъра, Дейнов левия фланг, Петев десния. Но внимателно! Те може да стрелят и по нас!

Докато оперативните работници се спускаха по почти отвесния скат, изстрелите отдолу зачестиха. Фигурите на двамата все по-често се мяркаха. На около двеста метра пред тях, криейки се зад скалите и храстите, Айзенволф и Джексън се преследваха, стреляха, пребягваха. Постепенно Джексън „притисна“ Айзенволф към морето. А по платото, разпръснати в рядка верига. Ковачев и колегите му стесняваха обръча около тях.

Като стреляше от време на време, Айзенволф се изтегли до самото море, веднага намери малка пещера и се скри в нея. Там той притихна – потънал в тъмнината, добре защитен от една канара, спокойно изчакваше кога Джексън ще го открие, ще се появи в светлия отвор като мишена.

Хората от ДС се досетиха за маньовъра на немца. Трябваше веднага да го осуетят. Джексън, воден от някакво кучешко сетиво, се бе насочил направо към смъртта си. Петев хвърли камъчета и шумът им отвлече вниманието на Джексън от опасната за него посока. По даден от Ковачев знак капитанът се прокрадна към пещерата. Айзенволф мерна за миг фигурата му и стреля, но не го улучи. С това той само потвърди догадката къде се намира. И тогава капитанът хвърли бомба, която избухна в пещерата с лек трясък. След малко от отвора и започна да се излива бял дим. Зачу се усилено кихане. Сред дима, като ослепял, все по-често кихайки, се появи и Айзенволф. Тъй като нищо не виждаше, измъкна се от димния облак пипнешком. Щом напусна зоната с кихавичния газ, още преди да се опомни, двама оперативни работници се нахвърлиха върху му, обезоръжиха го и му сложиха белезници.

През това време Петев започна да вика през мегафона „Полиция! Полиция!“, но Джексън даде един изстрел по посока на гласа – без особено да се цели, ей така, да покаже отношението си към предупреждението. Отвърнаха му с няколко автоматни реда, но куршумите зачаткаха край него, без да го засегнат, само за респект. Джексън започна да се изтегля към морето. А Петев продължаваше да вика през мегафона, макар и предвидливо скрит зад скалите:

– Стой! Полиция! Предай се!

Джексън бягаше по брега, между скалите, без вече да се крие. Ясно му беше, че тези няма да го застрелят. Излезе на тясната пясъчна ивица и в едно малко заливче съзря кой знае от кого оставена малка лодка с две гребла. Изтласка лодката, скочи в нея и започна усилено да гребе. Не беше ясно за къде се е забързал, за Турция ли?

„Този има по-малко мозък от истинските горили из джунглите“ – помисли си Ковачев и в този момент съзря как на малкия пясъчен бряг изскочи Радков с пистолет в ръка, прилепи се до една скала и се прицели.

– Радков! Недейте! – викна му полковникът.

– Няма.

И стреля последователно два пъти. И двете гребла се пречупиха и паднаха във водата. Вълните започнаха да изтласкват лодката към брега.

Като достигна плитчината, Джексън излезе от лодката и прегази до пясъчната ивица вече с вдигнати ръце. Въпреки това всички го изчакваха, прикрити зад скалите, готови за всяка евентуалност. Само единият от старшините излезе и смело се приближи към него.

– Владо – викна капитанът, – пази се! Викат му Горилата!

В този момент, когато старшината беше само на крачка от него, Джексън със светкавично движение замахна, но Владо го изпревари, хвана ловко ръката му. Започна ожесточена борба. Някои понечиха да се намесят, по капитанът ги спря.

– Чакайте! Оставете ги.

Старшината – с физика ако не на горила, то на родопска мечка – успя така да извие ръката на Джексън, че той падна на колене и се предаде.

30 юли, сряда

Следващият разговор се проведе вече в кабинета на генерал Марков, в министерството в София. Тук бяха докарани и Ноумен, и Айзенволф, и Джексън (естествено, в различни килии). Липсваше само красавицата Вирджиния Ли – нея формално нямаше в какво да я обвинят и я пуснаха да носи много здраве на дон Бонифацио. Пък и за какво ли им е притрябвала? А затвори за нея има достатъчно в Съединените щати.

– А така нареченият Железен вълк – разказваше Марков на Ковачев, като с кеф отпиваше от голямата чаша горещо кафе – се оказа най-обикновен Ханс Шмолце, шарфюрер от есес, демек щабен подофицер, дори недорасъл до фелдфебел. Бил по време на войната в България, към бреговата отбрана. Оттам знае Яйлата.

– Него ще го предадем на полските другари, нали?

– Непременно. Вече ги зарадвахме. Но като му дойде времето. Първо ще го съдим за убийството и за другите престъпления, които за този кратък срок успя да извърши у нас. Това да не му е Гросдойчланд! Ще има да се топят с Голдщайн, можете да си представите, евреин и хитлерист, какво ще има още да роди това съдружие!

– Айзенволф е убил Морти. Ясно е. Но Маман? – Това пък е работа на „дъщеричката“, на Коко.

– Не само негова – възрази му Ковачев. – Не забравяйте кутията със сапуните. Подменил ги е все пак Ноумен. За тях са знаели само той и Маман. А Коко е мислел, че са в сутиена. Затова е убил Маман, за да ги открадне. Очевидно тя е знаела, че истинските се намират в калъпите сапун марка „Рексона“. А че Ноумен е носел втора такава кутия сапуни, говори достатъчно красноречиво за намеренията му още преди да тръгне за нас.

– Да, Ноумен е знаел всичко, каквото Айзенволф и Коко предприемат, потривал е ръце и е плетял своята кошница. Той не им се е бъркал. Само дето е влязъл в стаята на Маман след смъртта ѝ и незабелязано е сменил кутията. Да не забравяме, че е работил в „плановия отдел“ на дон Бонифацио. Значи, знаел е всичко, вероятно дори той е измислил този трик с фалшивите в сутиена и истинските в сапуните.

– А какво ще правим все пак с диамантите?

– Как какво! Вие да не сте се разтревожили за наградата? Не, на нас тая награда не ни е нужна. А диамантите ще върнем, както се казва, на законния им собственик. Ще приключим следствието и някой другар от Министерството на външните работи ще ги поднесе тържествено на американското посолство. Но това вече не е по нашата епархия!

– Значи, Лари ще остане с пръст в устата!

– Не се тревожете за вашия Лари, и за него съм помислил. В съобщението за случая специално ще споменем, че той ни е помогнал при намирането на диамантите. Ще го напиша почти без да си кривя душата. И на мене ми е симпатичен. Макар и да не знам защо. А там дали ще го огрее нещо, това вече не зависи от нас. Пък ако му излезе късметът, може да стане и юрисконсулт на някой концерн. А оня, хуманистът, почитателят на Еразъм Ротердамски, каза ли си всичко?

– Е, чак пък всичко едва ли има намерение да ни каже, но дава вид. И много

декларации за искреност. Срещу което има само една, една-единствена молба: да запазим вещите му, всичките му вещи. Щели да му бъдат много нужни, след като го пуснем.

– За сапуните нещо да е споменавал?

– Нищо. Те явно влизат в понятието „всички вещи“.

– Гледай го ти. Така значи, а... „Вероятност, равна на нула.“ Та той все още ли ни смята за глупаци!

Част втора

XVI. Оперативни изводи

Измина седмица от приключването на историята, която всеки автор на криминални романи, без да се замисля, би нарекъл евтино „Трупове и диаманти“. От гостите, който можа, си замина, който не успя, остана за някое време у нас, а всички останали се прибраха в София. Случаят би могъл да се смята за приключен щастливо („само“ с два трупа!), ако задморските ни гости не бяха оставили зад себе си две „опашки“: Пешо шофьорчето във Варна и другаря Петров в София. Две бригади обезпечаваша денонощното им наблюдение. И то съвсем безрезултатно. Пешо изпълняваше шофьорския си дълг и превозваше всеки ден десетки хора в различни посоки. От откъслечните реплики, които разменяше с пътниците си, не можеше да се направят никакви изводи. Но нали когато стана смяната на черните куфари, никой не пророни нито дума! А през свободното си време Пешо или просто се излежаваше у дома си, или човъркаше без особен ентусиазъм градинката в двора, или ходеше с жена си по гости. А там репертоарът му се изчерпваше с черпни и белот. И никакви куфари – нито черни, нито с друг цвят – не се появяваха на сцената.

Не по-обнадеждаващ, макар и в съвсем друго русло, протичаше животът на другаря Петров. С точност, достойна за електронния часовник, който носеше на лявата си ръка, се появяваше и напускаше работилницата. Никакви подозрителни контакти с никого не бяха отбелязани. Не се обаждаше по телефона, нито някой го търсеше. Не напускаше по никакъв повод цеха. С всичките си (все по-млади от него) колеги беше безкрайно внимателен, услужлив и учтив. Никога (пак за разлика от всички останали в работилницата) не псуваше, не употребяваше груба дума. И пак всички единодушно, без изключение, обичаха и уважаваха „бай Георги“. Подобен, също така сив и безплоден в оперативно отношение беше животът му и извън цеха. С никого не дружеше, макар и да не минаваше комшия или познат на улицата, в магазина, в градинката, който да не му се усмихне и поклони, да не се поинтересува от здравето на бай Георги. Той им отвърщаше с още по-големи любезности и усмивки, с не по-малка заинтересованост от тяхното здраве и семейно щастие. Така еднообразно и безрезултатно протичаха дните на двете бригади от наблюдението. А да се поддържа то непрестанно и плътно (не знаеш кога, къде и как ще изскочи търсената информация) беше толкова трудоемко, колкото и скъпо. Не само заради парите, колкото заради висококвалифицираните хора, които бяха заангажирани в това денонощно наблюдение. И ръководителят на съответната служба с основание постави пред генерала въпросите докога и има ли смисъл.

Затова една сутрин Марков събра в кабинета си всички, които бяха работили по „диамантената афера“, и разви убедително пред тях тезата, че, както той се изрази, „черният куфар е бил празен“.

– Преди всичко – започна той – кой пренася куфара? Един гангстер. В първоначалния етап поради това, че те използваха шифър, ние, може би не без основание, заподозряхме нещо друго. И се настроихме, така да се каже, на контраразузнаваческа вълна. И по инерция продължавахме така да мислим. А случаят може да е съвсем прост. Някой си Хикс, вероятно българин невъзвращенец, приятел или роднина на другаря Петров, редовно му изпраща черни куфари с обикновени домашни вещи: костюмче и ризи, малко носени, магнетофонче, одеколон за Ева... Случайно той познава Морти, научава от него, че заминава за България. Е, не точно за София, за Варна, но там се намира другият им познат, Пешо шофьорчето, и той му написва писмо, в което го инструктира как да действа, като получи картичката му. По-нататък вие знаете. Мълчанието в таксито се обяснява много просто: Пешо не знае английски. А за

да не си губи времето в София да разнася куфара, оставя го в багажната касетка на гарата и се завръща спокойно във Варна. Петров си прибира куфара, окачва костюма в гардероба си, нарежда ризите в чекмеджето и си пуска магнетофона да му свири. А ние ги наблюдаваме, наблюдаваме и проучваме, следим... Вече две седмици. И докога, пита се. В смисъл, другарите от наблюдението питат докога и защо. А ние трябва да им отговорим. Още колко седмици ще ги караме да висят така над празни ясли? И най-важното: защо, убедени ли сме, че има смисъл? С оглед на казаното аз внасям за обсъждане предложението да прекратим наблюдението на Пешо и на Петров и да си поприказваме с тях и ще видите как мистерията ще се превърне в най-банален битов фарс. Ето, затова ви събрах, да си кажете думата по това мое предложение.

Този трик да отстоява теза, в която не вярва или попе силно се съмнява и да предизвиква подчинените си да я опровергават, беше отдавна познат. Затова Ковачев си замълча, остави колегите му да се ловят на въдицата. Петев и Дейнов, след като непосредственият им началник млчеше, също решиха, че е по-благоразумно да не се обаждат. Както се казва, „на топа на устата“ остана Консулов. Той работеше за първи път с генерала и нямаше как да познава маниерите му. Струваше му се съвсем невероятно Марков да е повярвал в невинността на Петров и Петков. И все пак кой знае, може под натиска на службата за наблюдение да се е съгласил да престанат да се занимават с двамата. Та дори и да рискуват да ги разпитат. И какъвто му беше характерът, веднага се втурна „да гаси пожара“:

– Няма „невинно обяснение“, което да оправдава връщането на куфара, на същия такъв черен куфар. Тази хипотеза би изглеждала правдоподобна само ако Маклорънс беше изпратил аналогична картичка направо на Петров в София и той бе дошъл лично да си вземе куфара. Само тогава би се оправдало връщането на предишния. Макар че за какво са му на онзи, на Хикс, в Америка празните куфари.

– Може те да съдържат насрещни подаръци – отвърна му неочаквано Ковачев. И той се бе включил в играта, но на страната на генерала.

– Вие много добре знаете, другарю полковник, че куфарът, който върна Пешо, беше празен.

– Или вече изпразнен, когато ние го намерихме.

– В него имаше един рапан. Той вероятно е представлявал „квитанцията“, условният знак, че пратката е получена.

– Или е бил случайно оставен там от Морти.

– А как да си обясним, че Петров не взе лично от ръцете на Петков куфара. Та те бяха на гарата почти по едно и също време.

– Петров не е разчитал да успее, но внезапно се е освободил – продължаваше да спори Ковачев, а генералът се подсмиваше самодоволно.

– Самият факт, че Петков дойде специално в София, за да остави куфара, без да получи за това някаква компенсация от Петров, без дори да му заплатят разносните, показва, че това не е обикновена услуга между приятели. Ако Петков беше тъй близък приятел на Петров, че да дойде специално до София, за да му донесе куфара, нима нямаше да се видят, да го посети в къщи или поне в работилницата. Та те, по всичко личи, дори не се познават...

Консулов усети, че е преминал на слаби позиции, че си служи с „битови“ аргументи. Пък и забеляза вече нескриваните подсмивания. А на него малко му трябваше да кипне, особено ако някой се отнасяше към идеите му или, пази боже, към личността му със снизходителна ирония. Затова незабавно премина в нападение.

– И купената лани картичка, написана със сбъркана дата и условен текст, която нищо неразбиращият Маклорънс пусна, и пълното им млчание в таксито, и безсмисленото пътуване на Маклорънс до гарата, и смяната на куфарите, и накрая самото пътуване на Пешо до София съвсем не са елементи на едно невинно предаване. А обстоятелството, че Петров знаеше и номера на касетката, и цифровата комбинация за отварянето ѝ, красноречиво показва сговора помежду им. И въпреки всичко това те не се срещнаха. Защото Петков не е трябвало да знае за кого е предназначен куфарът. Всичко това по категоричен начин доказва, че имаме работа с чужда агентура. А фактът, че десетина дена след предаването на куфара нищо ново не се е случило или не сме го забелязали, не е никакъв аргумент. Къде е казано, че чуждите агенти трябва да показват рогата си през ден, през два? Според мене, случаят е ясен и ние нямаме никакво основание да прекратим наблюдението и още по-малко да ги викаме на

разпит. А ако някому се свидят усилията на по-нататъшната работа над случая, то само мога да го съжалявам.

Последната фраза прозвуча несъмнено дръзко и Консулов съжали за нея веднага, щом я изрече, но генералът сякаш не я чу, а като се обърна към Петев и Дейнов, запита ги добродушно:

– А вашето мнение, другари, какво е?

– Благодарение на една щастлива случайност можахме да попаднем на представител на чуждото разузнаване. За сега не знаем нито какво има в куфара, нито какви са задачите на Петров и наш дълг е да го узнаем!

– Съгласен съм с другаря майор – каза кратко Дейнов.

– Е, полковник Ковачев – усмихна се генералът, – те са болшинство, трима на двама сме, ще трябва да се предадем, как мислите?

И като помълча малко, вече със съвсем сериозен тон добави:

– Ако ние се съгласяваме с вас, то и вие трябва да се съгласите с мене, че все пак не може така да продължаваме. Възможно е Петров още днес да предприеме нещо, ако е спокоен, и да издаде намеренията си. Но може и да се закрати, да минат месеци в бездействие. А когато едно наблюдение продължава прекалено дълго, не само омръзва на всички, но и с всеки ден рисковете да се разобличи се увеличават. А днес ние все още нямаме нишка, за която да се хванем, нищо, от което да започнем разпитването на кълбото. В това, че поспорихме, няма нищо лошо. Винаги е полезно да се поразмърдат мозъците, да поопресним аргументите си. Но вече е дошло време и да измислим нещо. Така да се каже, от пасивната позиция на наблюдатели да преминем в атака.

– Да ги задържим, да ги разпитаме най-старателно – обади се веднага Дейнов. – И нека те да разказват, те да обясняват поведението си, всички загадъчни обстоятелства.

– Тази мисъл и мене е съблазнявала – отвърна му генералът. – Тя може и да не е толкова безплодна. Съществува вероятност да се саморазобличат и двамата, да докажем вината им и да ги осъдят. Въпросът е достатъчно ли ни е това? Нима допускате, Дейнов, че Петров работи у нас сам, че Пешо е единственият му помощник? Та дори това да е така, ние нямаме право да строим планове си върху тази тъй малко вероятна хипотеза. Във всеки случай не преди да сме я доказали!

– Жалко наистина – обади се след кратко мълчание Ковачев, – че не успяхме да надзърнем в касетката, че не се запознахме със съдържанието на куфара. Колко по-лесна щеше да бъде сега задачата ни!

– Там бях тогава аз – каза Консулов – и нямаше нито време, нито оперативна възможност да се опитаме да отворим касетката и куфара. Както Петров дойде скоро-скоро, тъкмо щеше да ни завари как му баем на куфара и щеше да си омете чуковете, без да го узнаем. А съгласете се, че е по-добре да познаваме човека, отколкото съдържанието на черния куфар.

– Не го вземайте като упрек, другарю капитан, съвсем нямах такова намерение. Просто при тая липса на ориентири изказах естественото съжаление, че не познаваме съдържанието на куфара. Как би ни насочило сега то!

– Полза няма, другари, да се вайкаме за това, което ни липсва – каза генералът. – По-добре напрегнете сивото си вещество и предложете някоя интелигентна идея.

– Да измислим някой тест – предложи Петев, – да предприемем нещо, на което Петров да реагира специфично, а ние, според реакцията му, да разберем безобиден гражданин ли е или чужд агент. Такъв тест, който да не ни издава, а да разобличи него.

– Чудесна идея, Петев – усмихна се генералът. – Остава да я споделите с нас: как си го представяте вие този тест, тази ваша идея, която ще провокира нашия човек да се саморазобличи...

– Не знам, но предлагам да помислим.

– Добре, мислете. Ех, да знаеш откога я търся аз тази лакмусова хартийка, с която да познаваме кой е свой и кой – враг.

– Петров трябва да предприеме нещо със съдържанието на куфара – каза Ковачев. – То не му е изпратено, за да си го държи в къщи, ей така. От което следва, че той все пак скоро ще предприеме нещо.

– Кой знае, кой знае... – генералът потърка замислен брадичката си. – Там може да има радиостанция, там може да има пари и още нещо, което ще му потрябва догодина. Тогава?... Това с теста, разбира се, не е лошо. Но остава да се измисли. А дотогава? Вие сте прави другари, чалъм ни липсва. Но няма крепости без тайни вратички. Гледаш я стената отдалеч: гладка, нито една пукнатина. Приблужи се, взреш се по-внимателно. И не пукнатина, а отвор се открил пред тебе. Затова ето какво ще направим ние сега. Всеки да си помисли и да ми каже вижда ли нещо необикновено, дори да е дреболия, което да му прави впечатление в този случай. Така, в детайла, може и да съзрем пукнатината.

– На мене най-силно впечатление ми прави – пристраши се пръв Дейнов – това, че знаеше и номера на касетката, и цифровата комбинация за отварянето ѝ, без Пешо да му ги бе съобщавал.

– Не ме разбрахте, Дейнов – прекъсна го генералът. – Това не е дреболия, не е детайл. То е премислено, централен възел в играта и не с него ще се издадат те. Търсете нещо незабележимо, нещо, което е убягнало от контрола им.

– На мене ми прави впечатление, че Петров е някак..., как да кажа..., идеален – каза Ковачев. – Всички го хвалят, всички го уважават, всички го обичат. Отличен работник, безупречен колега и съквартилец. Просто да го разцелуваш. Такъв идеален гражданин не ви ли се струва малко подозрителен? Не е ли това някаква маска, камуфлаж?

– Вие пък сега, ще заподозрете човека само защото бил идеален – засмя се Марков. – По тая отдавна захвърлена логика бихте могли и мене да заподозрете, нима аз съм по-малко идеален!

– Съвсем не сте идеален, това ще потвърдят всичките ви подчинени. Като се развикате, да не си в съседната стая.

– Вие пък бъдете благодарни и на викането, защото понякога и бой заслужавате. Аз пък мислех, че с пушенето ще ме опровергавате. Пък понякога и от чашката не се отказвам. Да, има да го догонвам аз по идеалност този Петров. Нали той не пуши?

– Не пуши, не пие, по жени не ходи, карти не играе, по рецептата на лафа за идеалния еснаф – каза Консулов.

– А вие нещо интересно не сте ли забелязал? – запита го генералът. – Най-дълго време се занимавате с него.

– Забелязал съм. Дори две обстоятелства.

– Защо не сте ги казали досега?

– Ами... те са едни такива..., струват ми се незначителни... Може и да са случайност, а само на мене да изглеждат подозрителни.

– Хайде, хайде! – подкани го Марков. – Нали това се търси.

– Откакто сме установили наблюдението, не е имало нито миг къщата да е останала сама. Ден и нощ там се намират или Петров, или жена му. Докато той е на работа, тя не прекрачва прага на вратата на дворчето. Макар че тъкмо тогава е време за покупки. Или го изчаква да се върне, или той ги прави. Да си призная, обмислях греховната възможност да влезем и да потърсим куфара. Но това е изключено. По този повод констатирах това обстоятелство.

– И никакви изключения?

– Никакви! По този пункт явно съществува желязно правило къщата да не остава без човек.

– Това значи нещо – каза Ковачев. – Това означава, че и жена му е намесена в играта и изпълнява стриктно правилата ѝ.

– А другото? – запита Марков. – Вие споменахте за две обстоятелства.

– Другото е още по-странно. Четейки внимателно докладите на наблюдаващите (а аз многократно ги препрочитах, все търсех нещо, за което да се захванем), направи ми впечатление, че няколко пъти Петров се обажда по телефона от будката на ъгъла на булевард „Евлоги Георгиев“, там, където взема автобуса, когато отива на работа. Макар че има телефон у дома си и на разположение телефон в цеха, в канцеларията, където се оформят поръчките. Първия път звънна три минути след като излезе. Помислих си, може да е забравил да каже нещо на любимата си Ева. Но не на нея позвъни. Същия ден вечерта, като се връщаше, пак не дочака няколко минути, за да се прибере, а използва уличния автомат. Помислих си: може домашният му телефон да е бил повреден. Проверих. Не, изправен! За изминалото време това се случи още няколко

пъти. Питам се какви са тези толкова бързи разговори все малко след като излезе или малко преди да се прибере у дома си. Създава се впечатлението, че предпочита услугите на уличния автомат пред домашния си телефон. А как може то да бъде обяснено, освен със страха, че домашният телефон може да се подслушва, а уличният не!

– Даа... – Марков почеса рошавата си коса. – Това е идея! Вие давате ли си сметка колко плодородна може да бъде тя? А защо по-рано не сигнализирахте, изпуснали сме вече няколко разговора!

– Какво да сигнализирам, че си служи с автомат, след като има домашен телефон ли? Та на кого не се е случвало? Че то може да е най-обикновена случайност. Да ви докладвам, за да ми се смеете ли?

– И все един и същ автомат ли ползува?

– За сега поне наблюдението така установява. Този до автобусната спирка на булевард „Евлоги Георгиев“.

– Така..., така... – започна да потрива ръце Марков. – Значи, господин Петров смята, че ако домашният му телефон се подслушва, то уличният не. Браво бе, ама че идеален Петров. Та вие давате ли си сметка какво може да ни донесе това?

– Ще наредите да се подслушва уличният автомат ли? – запита Петев.

– Постоянно, цял ден, не е нужно. Но в моментите, когато Петров го ползува, подаден радиосигнал от наблюдението ще е просто престъпление да не го чуем. Какъв шанс! Какъв шанс! Да има телефон, който той ползува само когато не желае да бъде чул от „случайни хора“!

XVII. Автомат 70–69

17 август, неделя. Следобед

Както и трябваше да се очаква, Марков бе настанен в една от „генералските“ стаи на болницата. И тъй като той си нямаше никого в София – родителите му бяха отдавна умрели, сам не си бе създад семейство, а братята и сестрите му живееха в Казанлък, – в тези следобедни приемни часове той бе сам в стаята си. И когато полковник Ковачев почука на вратата и се зачу началническият му бас „Влизайте, полковник Ковачев!“, за миг, докато отваряше вратата, през ума му мина колко самотен и нещастен е този на вид силен и всемогъщ човек. Лежи тук, измъчван от болестта си, и няма кой да го посети, да му донесе едно цвете. Дотолкова самотен, че веднага позна кой единствен може да го споходи. И му стана тъжно за бай Кръстьо. Но преди да влезе, наложи си да пропъди и от лицето, и от сърцето си мъката.

Генералът най-искрено се зарадва и на букета, и на огромната, от най-скъпите кутия бонбони и веднага ги разпредели – цветята за докторката, а с бонбоните ще черпи сестрите и санитарките. Ковачев не му обясни какво му е струвало да промъкне през гардеробниерката грамадната кутия, която и в чантата му не влезе; колко увещания бяха нужни, че генералът не е дете и при бъбречно-каменната си болест няма да се нахвърли на бонбоните.

Кръстьо Марков отдавна страдаше от бъбреците си. Имаше дълги периоди, когато те изобщо не се обаждаха. Имаше седмици, както той се изразяваше, „на примирие“, на някакво равновесие между болестта и организма му, но от време на време тя се нахвърляше върху него „като лют звяр“ и тогава този огромен и безстрашен мъж хапеше до кръв устните си и драскаше с нокти стената край леглото.

Поредният камък се размърда и тръгна да се разделя с него тъкмо когато започна наблюдението на уличния телефонен автомат № 70–69. Кризата го свари рано сутринта в кабинета, преди да е прочел дори бюлетина. Няколко дена болките бяха тъй остри, че само огромните дози атропин и папаверин облекчаваха мъките му. Но слава богу, вчера камъчето излезе и сега Марков, след като колегите му знаеха, че може да го навестят, очакваше по-многолюдно посещение.

Макар и бай Кръстьо, както Ковачев го наричаше, когато бяха двамата сами, особено в обстановка като тази, да не беше от хората, които се оплакват, които обичат да занимават света с личността си и особено с болестите си, наложи се да даде „подробен отчет“ за състоянието си. Принуден беше да го стори под заплахата,

че ако гостът му не се увери, че е на оздравяване, хич да не си въобразява, че ще чуе нещо за службата. След това разговорът се поведе за колегите им и в обясненията на Ковачев той почувствува нещо скрито. С полунамеци той му подсказва, че не поради нехайство или – боже, опази – нежелание не са дошли да навестят болния си началник днес другите колеги. А че за това има някаква особена причина, която ги извинява. После дойде ред на „последните новини“ от министерството, от управлението. Внезапно Ковачев се надигна да си ходи.

– Вие какво! – викна му не на шега ядосан Марков. – Разигравате ли ме? Никъде няма да мръднете, докато не ми разкажете какво става с Петров. Даде ли някакъв резултат прослушването?

– Даде. И то какъв!

– И вие смятате да си отидете, без да сте ми разказал!

– То не е за две думи.

– Че кой ви ограничава? Разкажете го с двеста!

– И двеста думи няма да стигнат – усмихна се лукаво Ковачев и извади от чантата, с която бе дошъл, един касетофон. – Това е нашият подарък, другарю генерал, по случай оздравяването ви. Не, разбира се, самият магнетофон, а съдържанието на лентата му.

– Да не са записи на моята любимка Лили Иванова?

– Нещо много по-трогателно. Записи на телефонните разговори, водени от другаря Петров от уличен автомат номер 70–69, придружени от информационни справки и наш коментар към тях. Затова и момчетата не дойдоха, не искаха да ви отнемат времето. Идеята, пък и сценарият на тази малка радиопиеса принадлежат на капитан Консулов. Той е и водещият. А изпълнители сме всички заедно.

– Ама вие сериозно ли? – усмихна се Марков, явно доволен и щастлив. За мене специално ли го направихте!

– Като ви знам какъв сте любопитен, разбрах, че без материали не мога да ви се явя. Помислих да взема делото, сам да си прочетете всичко. И тогава Консулов забеляза, че щом ви инжектират с атропин, вие не можете да четете. Пък и защо да четете, когато притежаваме запис на разговорите. Е, така се роди тази лента. Оставям ви я с касетофона, слушайте на воля... А аз няма да ви преча.

Марков понечи да го задържи. С кого щеше да размени мисли, да коментира лентата? Но щом те така са го намислили, реши да не им се бърка. Ще се наложи да коментира сам със себе си.

Но след като Ковачев напусна стаята, не избърза да включи магнетофона. Повика санитарката, даде ѝ букета с червените рози да го сложи в една голяма ваза, връчи ѝ бонбоните и ѝ нареди, докато не я повика, да не влиза в стаята му и да не пуска никого. Включи магнетофона, облегна се полуседнал на възглавницата и се заслуша.

– Днес, девети август, тринадесет часът и четиридесет и осем минути – зачу се отчетливият глас на Консулов с характерните му метални нотки на сержантска команда. След кратка пауза нещо иззрака (явно автоматът бе включил) и друг глас каза:

– Може ли да се обади другарката Пипева?

– Ей сега – отвърна девически глас. – Мамо, тебе викат.

Последва кратка пауза.

– Жанет Пипева е на телефона – обади се плътен алт.

Дори в слушалката се усещаше, че това е пълна и властна жена.

– Обажда ви се Христатиев. На Кънчева братовчедът.

– Момент.

Кратка пауза, през която се зачу някакъв шум, сякаш врата се затвори.

– На Гинка девера ли?

– Да. Имате ли нещо да ми кажете?

– Глаубер може да си ходи. Сделката няма да стане. Апаратурата все пак ще доставим от Съюза. Така нареди заместник-министърът. На Мантонели максималната цена, която можем да дадем, е 47 долара и 50 цента за бройка. А Вурм може да одере кожата на нашите, на голям зор сме – без запасните части, които той предлага, до месец и нещо заводът в Разград ще трябва да спре. Готови сме мило и драго да дадем. А това, че преговаряли със Свенсон, и то е блъф. За сега толкова.

– Благодаря. И отново повтарям: никакви срещи, никакви контакти насаме по никакъв повод. Сега само чрез мене. По вашата сметка ще ви бъдат преведени нови 500 долара. Да се нуждаете от нещо?

– Не, за сега от нищо.

– Тогава... до чуване.

Зачу се отново гласът на Консулов:

– Справка. Справка. Жанет Минчева Пипева, 38-годишна, разведена, живее на улица „Светлина“ номер 17, етаж трети. Домашен телефон 49-18-53, дуплекс, работи в „София импорт“ като икономист, завършила е немска филология в Софийския университет. Живее с дъщеря си Минка, ученичка в десети клас.

– Другарю генерал – обади се сега Ковачев, – този, който се представи като Христатиев, е, разбира се, Петров. Вие ще видите по-нататък как той постоянно мени фамилията си, макар и да не излиза извън определени фонетични граници. Условно значение трябва да има и размяната на информация „на Кънчева братовчеда“ съответно „на Гинка девера“. При всеки разговор тези условни запитвания и отговори се повтарят, както например размяната на позивни при радиовръзките. И както ще видите по-нататък, нарушаването на реда, липсата на очаквания отговор е сигнал, че разговорът не може да се проведе. Но да продължим...

– Неделя, десети август, тринадесет часът и 47 минути – поясни Консулов.

– Зара, ти ли си?

– Аз съм. Кой се обажда?

– Христодоров, ас пика!

– Десетка трефа. Слушам ви.

– Първо аз да ви изслушам.

– Запознахме се. Състоя се и първият сеанс. Нищо особено. Крастата го е зачесала, но е все още пълен профан. Всеки момент мога да го изям и да му изплюя копчетата.

– Това за сега не е нужно. Някога може и да стане нужда. Преминете на валута. Но разменяйте не по-долу от едно за три. И само като се понапечели. Загубете му до петстотин долара, който незабавно ще ви бъдат изпратени. Това е всичко за сега.

– Разбрано. Край ли?

– Край. Ще се обадя другата седмица.

– Справка. Справка – прозвуча отново гласът на Консулов. – Васил Бижев Заралиев, познат в определени среди като „Зара“, 62-годишен, живее на улица „Революционер“ № 12, партера, домашен телефон 27-18-42, пенсионер, бивш счетоводител в „Хранекспорт“, още по-бивш заклет експерт-счетоводител, най-бивш наследник на мелници в Ямболско, изял и проиграл на комар всичко, без да остави нищо за народната власт. Прочут като комарджия „на всех рук мастер“. За съжаление няма достатъчно данни за идентифицирането на лицето, за което говориха двамата.

– Коментар. По всяка вероятност Зара е получил задачата да вплете някого в комарджийските си афери, но не да го обере, а за сега поне да му даде да близне от меда, и то в долари. Очевидно за да бъде после впримчен по този начин в мрежата на Петров. Неясно е само как Петров ще даде на Зара необходимата за целта сума от 500 долара. Думата „изпратени“ навежда на мисълта, че няма да бъдат предадени на ръка. Но как? Като паричен превод не е възможно! Остава да рискува в обикновено или максимум в препоръчано писмо. Всичко необходимо, за да изясним как ще бъдат предадеш парите и за кого са предназначени, вече е разпоредено.

– Понеделник, единайсети август, седем часът и тридесет и пет минути.

– Даа..., кой е? – провиква се сънлив женски глас.

– Може ли да се обади другарят Ерменков?

– Саньо, тебе викат...

– Да, слушам ви.

– Христов ви безпокои тъй рано. Вие ли сте дали обявата във „Вечерни новини“, че сте загубили куче?

– Не, ние имаме котка.

- Получихте ли сумата?
- Да, благодаря.
- След няколко дена ще ви изпратя още веднъж същата. До края на седмицата ще пристигне Блументал. Той ще ви предложи много изгодна сделка, която трябва непременно да бъде реализирана. С фирмата „Хелиге“ можете повече да не се церемоните, покажете им демонстративно неразположение. Бъдете твърд и принципиен. Подаръците отказвайте, дребните предавайте на профкомитета, съблюдавайте буквално инструкцията. Ясно ли е? Вие нещо да ми предадете?
- Бруно Шмид трябваше да прояви повече гъвкавост и да отстъпи. Сега ме упрекват, че съм бил краен, максималист.
- Нека това да ви е кусурът. Шмид е постъпил правилно. Край.
- Край.
- Справка. Справка. Асен Пенков Ерменков, живущ на улица „Найден Григоров“ номер 5, домашен телефон 35-38-61, по образование юрист, завеждащ сектор в „Уредоимпекс“.
- Както се казва, тук коментарите са излишни. Обектът се наблюдава всеотрасно
- заключи гласът на Ковачев. – Проверката установи, че Ерменкови не са давали обява във вестника за загубено куче. Това е паролата.

И отново гласът на Консулов:

- Вторник, дванадесети август, седемнадесет часът и тридесет и осем минути.
- Промисленост.
- Обаждат се вашият сътрудник Христофоров. Мога ли да говоря с другаря Атанасов?
- Тук е редакция, другарю, и нямаме такъв човек – отговаря сърдит мъжки глас и затварят телефона.
- Справка. Справка. Телефонът принадлежи на седмичния вестник „Промисленост“. Петров го набра правилно, очевидно е попаднал и на нужния му човек, но въпреки това разговорът не можа да се състои. Сигурно в стаята е имало неудобни хора. Това се потвърждава от следващия запис, направен двадесет минути по-късно.

- Вторник, дванадесети август, седемнадесет часът и петдесет и осем минути.
- Промисленост – обаждат се същият глас.
- Обаждат се вашият сътрудник Христофоров. Мога ли да говоря с другаря Атанасов.
- Атанасов е на телефона.
- Какво ще ми кажете за есето, което ви донесох?
- Това не е никакво есе, а най-обикновена дописка.
- Интересуват се от новия завод, който се строи край село Павелско в Родопите. Планов пуск и всичко останало за него, необходима суровина и нейното обезпечаване, комплектуваност на оборудването, подробна характеристика на продукцията и особено на вторичната, на редките метали. Подчертавам, редките метали са най-важното. Какво ще кажете?
- Мисля, че ако ми се обадите след две седмици, ще мога да ви дам отговор.
- Пожелавам ви успех. Този път благодарността ни ще е по-голяма от всеки друг път. Край.
- Край.
- Справка. Справка. Атанас Петров Атанасов, редактор в отдел „Техническо развитие“ на редакцията на седмичния вестник „Промисленост“. Служебен телефон 42-51-68, домашен 29-34-51. Живее на улица „Кукери“ № 11. По образование машинен инженер, журналист от пет години. Член на партията. Женен без деца. Пътува много из страната, добър очеркист. Ходи често в чужбина – всяка година по няколко пъти в социалистическите страни и поне веднъж на Запад. С една дума, находка – не се сдържа Консулов.
- Коментар. От всички досега засечени агенти – зазвучава спокойно гласът на Ковачев – несъмнено най-голяма потенциална опасност представлява журналистът Атанасов. Като представител на авторитетен вестник, ползващ се с доверие и

уважение в средите на нашата промишленост, той има достъп не само до официалната, откритата икономическа и научно-техническа информация, но и до голяма част от секретната. Кой знае колко „откровения“ изслушва той, придружени от формулата „Само че нали разбирате, това не е за печатане...“. Можем да си представим колко той и вижда, и фотографира, и особено чува повече от това, което вестникът печата. Въобще журналистът, още повече от специализирания печат, е нещо ново в нашата практика. Хрумване, за което някой вероятно е получил солидна награда.

Това е, другарю генерал. Желая ви най-бързо оздравяване и плодотворни размисления по повод на чутото.

Слушането на записа до такава степен увлече Марков, че той не усети как е запалил цигара и разбра за нея едва когато го опари. Щом записът свърши, генералът постоя няколко минути неподвижен, върна лентата и отново я пусна. Този път дори не запали – той, страстният пушач от повече от 40 години, дето по повод и без повод димеше. Изслуша със затворени очи разговорите на непознатите хора, които дори не бе виждал, и ако някой влезеше в този момент в стаята, щеше да помисли, че спи. След второто прослушване скочи от леглото и разхождайки се из стаята, изпуши една след друга две цигари – компенсация за пропуснатото време. И след това пусна за трети път лентата. Но сега вече слушаше по-спокойно, връщаше записа, палеше и гасеше цигари. Ако първите две прослушвания можеха да се сравнят с поривите на ураганен вятър, сега вече силата му бе впрегната да върти колелетата на мелницата, да мели мисли...

XVIII. Решението на генерал Марков

Същия ден

Като се поуспокои и напуши, Марков изключи касетофона и се изтегна по гръб на леглото. Затвори очи и започна да слуша в паметта си гласовете, да си задава въпроси и сам да си отговаря, да спори със себе си.

Да, този път те бяха имали късмет. Невероятен късмет! За да се събере толкова полезна информация, за да се засекат четири агенти на един резидент, друг път са били необходими месеци и години. А сега – всичкото, наблъскано в една касетка на магнетофона. Е, вярно е, заслугата за тази свръхплътна опаковка принадлежи на колегите му, на хрумването на Консулов, но късметът, късметът си оставаше и мисълта за него вместо да го радва, го гнетеше – с какво ще трябва те всичките и най-вече той лично да заплатят този необикновен успех?

Марков не бе склонен да разчита нито на късмета, нито на случайността. В живота, в практиката това понякога можеше да се случи. Търсиш безуспешно някой престъпник из цялата страна, а го срещаш да си купува кисело мляко в кварталната млекарница. Мъчиш се дни и нощи да проумееш кой системно издава тайните на външната ни търговия и току изведнъж разузнаването от чужбина те информира, че на името на еди-кой си директор са внесени десет хиляди долара по сметката му в една банка на Лихтенщайн. Да, всичко това можеше да се случи и неведнъж му се бе случвало. Но да разчита на случайността и късмета смяташе за лекомислие, за престъпно лекомислие. Пък и лично в своя късмет не вярваше. С любовта се прости още на младини, семейното щастие го отмина, на деца не му бе дадено да се радва. Е, вярно е, остана жив и здрав при обстоятелства, при които другите загинаха. И накрая стана генерал! Ако с това можеше да се изчерпи щастието!

Но този път трябваше честно да си признае, че му бе провървяло. Без късмет, без тази дива афера с чуждите диаманти, без този зловещ черен куфар как щяха да попаднат на резидента, на човека, така добре укрив се, че никой да не заподозре в уважавания и обичан Петров, в примерния отечественофронтовец и профсъюзен мижитурка агент от такава класа. Колко усилия би им струвало само засичането на тези, четиримата. А сега – за няколко дена. А какво ще им донесат следващите седмици? Но дори и да бяха открили всичките му агенти, как щяха да се доберат до неизвестния и на самите тях резидент? Да, късметът им този път беше необикновен, направо

фантастичен и това кой знае защо караше сърцето на Марков да се свива. Не вярваше, че всичко това е действителност, и като се убедеше в реалността, плашеше се от нея.

Тридесет и пет години от живота си Марков бе посветил на борбата с чуждите разузнавания и агентури и с основание смяташе, че добре познава и характера, и маниерите им. А тук имаше нещо, което не се вписваше в традиционния шпионски пейзаж – името, с което Петров се представяше. Да избере някакъв един условен псевдоним беше понятно и разбираемо, макар и не най-умното. Естествено беше резидентът да се свързва с различните си агенти чрез различни имена. Да, такава беше разумната практика на чуждите разузнавания. А защо този път тя бе полунарушена? С Пипева – Христатиев, със Зара – Христоводоров, с Ерменков – Христов, с Атанасов – Христофоров. Това просто на нищо не приличаше – нито едно-единствено име, нито съвсем различни, а всичките започващи с „христ“. Това, разбира се, не бе случайно, имаше своя дълбок смисъл. Но какъв бе той? Интересно дали по-нататък, при разкриването на следващите връзки (а вероятно такива още имаше), той ще продължи по същия начин?

Любопитна, най-меко казано, фигура представляваше този другар Петров. За една седмица – четирима агенти. А за месец какво ли щяха да разкрият? Докато слушаше записите на разговорите, направи му впечатление начинът, по който всички те му се подчиняваха. Как послушно докладваха събраната информация и поемаха новите задачи. „Ясно!“, „Край!“. Как ги бе завербувал да му служат тези всякакви граждани на народната република, между които имаше дори член на партията. На тази партия, на която той, Кръстьо Марков, бе посветил живота си. Партията, за идеалите на която бяха загинали любимата му и най-близките му другари. И с каква сила ги държеше в сяло подчинение? Нима само със „зеленичките“!

Респектиреше и „организационната структура“, която въпреки оскъдната информация на телефонните записи прозираше. Трима – Пипева, Ерменков и Атанасов – извършваха икономически и промишлен шпионаж. Въпрос е и дали единствената функция на Зара е да изплаща доларовите ордери, издавани от Петров, като остава да се изясни откъде самият той ги получава. А кой знае какви други функции изпълнява във Варна Пешо шофьорчето?

Сега, като се поуспокои, Марков се замисли защо все пак Ковачев му бе донесъл тази магнетофонна касетка, изготвена с толкова старание от колегите му. Дали наистина само за удовлетворяване на началническото му любопитство? Нямаше ли в тази им любезност някакъв скрит смисъл? И какъв можеше да бъде той? Само един! Докато ти се излежаваш в болницата, Петров действа. Получава секретна информация за външнотърговските ни сделки, която всеки момент може да предаде. Ако не го е сторил вече! Дава нареждания за разузнаването на стратегически важен нов завод! Имат ли те право при това положение да пасуват в интереса на оперативните си съображения да разкрият нови агенти? Има ли той право да се излежава в болницата?

Да, всеки ден, всеки час сега придобиваше огромно значение. Именно сега, в този момент, Петров може би излъчваше шифрованите си информации, получаваше нови указания. Не, да остава повече в болницата той нямаше право. Той трябваше да застане на поста си и да решава. Дали да се прекрати веднага дейността на вражеската резидентура или... ако все пак се изчака, това да реши лично той. И да поеме цялата отговорност. Той, а не подчинените му!

Марков повика дежурната сестра и я помоли да донесат дрехите му. След няколко минути вместо санитарката се появи дежурният лекар. Толкова по-добре – беше само капитан! На него той просто нареди – с най-навъсената си физиономия, с „най-нетърпящия възразение“ глас. И дрехите дойдоха. Все пак сработи йерархическата дистанция и не стана нужда да чуе, че в болницата лекарят е генералът, а болният – просто редник.

Макар и да бе прекарал толкова време сам в болничната стая, истински самотен се почувствува, като влезе в апартамента си. Поседя в любимото си кресло, пренесен в далечното си минало, в ония години, които определиха съдбата му на самотен ерген, които станаха причина сега да не е обкръжен от рояк внучета и внучки. Но скоро се сепна и отиде да си свари едно голямо кафе – напук на всички лекари. Умът му беше ясен и свеж, но трябваше да заработи още по-ефективно. След това отново се разположи на креслото си, засърба бавно огромната чаша кафе и се замисли за утрешния ден. Да, днес, сега той трябваше всичко да премисли и да измисли. За утрешния ден можеше да остави само действията.

18 август, понеделник

Казано е, че утрото е по-мъдро от вечерта. Любопитен да изпробва на практика тази житейска мъдрост, Марков се събуди рано и отново прецени всички факти, отново премисли всички възможности. И отново се убеди, че бързо трябва да намерят правилното решение. И вече не само с бистра глава, но и с чисто сърце закричи в хладната утрин към министерството.

Когато се появи секретарката му, той й възложи да събере при него Ковачев, Петев, Консулов и Дейнов. Веднага след началото на работното време тя му доложи, че и четиримата очакват да ги приеме. Да, така трябваше – заедно, а не един по един. Дори Ковачев не извика отделно, по-рано да се посъветва с него.

Щом се поздравиха, още преди да са му задали традиционните въпроси за здравето, без да ги е поканил да седнат, Марков им каза:

– Изслушах най-внимателно магнетофонния ви запис. Много ви благодаря, че сте се постарали за болния си началник. – И тъй като в смисъла на думите си той улови някаква скрита ирония, която сам не бе помислял, отсеке категорично: – Изслушах! Размислих! И реших! Първо. В такъв решителен момент не е време да се боledува. Затова оздравях. Второ. Време е да решим докога може да чакаме и кога ще настъпи времето да действуваме. Сегашното ни положение ми напомня на колоездач, който се спуска по надолнище. Колкото посече оставя велосипеда си да се ускорява от стръмнината, толкова повече печели и път, и време. Но ако пропусне момента на максимално допустимата за велосипеда му скорост, може да катастрофира. Изчакването, набирането на скоростта – това за нас е по-пълното разкриване на агентурната мрежа. А катастрофа ще бъде, ако Петров предаде на чуждото разузнаване важни държавни тайни. Защото нека не забравяме, че нашата върховна задача все пак не е да разкриваме агентури, а да опазваме сигурността на родината ни. Ето защо от днес трябва да имаме постоянна готовност всеки момент да се намесим и да пресечем каналите, по които изтичат сведенията. Но, от друга страна, аз решавам, че имаме още възможност да произкаваме, да опитаме да засечем още някои агенти.

През следващите няколко дена не се случи нищо особено, нищо, заслужаващо нервното напрежение, с което генералът изживяваше всеки изтърван, както той казваше, час. Два пъти Петров влезе във връзка с вече засечените агенти – даде указания на Зара по разпределението на парите и постави нови задачи на Ерменков. Изглежда, четиримата в София и Пешо шофьорчето бяха целият му арсенал. От досегашното му поведение личеше, че Петров се чувства съвсем сигурен. Но явно не дотам, че да започне да си служи с домашния си телефон. За изминалото време стана съвсем ясно, че никой от агентите му не го е виждал, не го познава.

XIX. Картите – на масата!

От новия завод, който, както се бе изразил Петров, „се стори край Павелско, в Родопите“, се заинтересуваха преди всичко органите на контраразузнаването. И установиха, че врагът правилно е избрал този обект. Обстановката там, така да се каже, беше бременна със секретна информация и това наложи срочно да се обсъди какви мерки трябва да се вземат, за да не се допусне Атанасов да я получи и да я предаде на Петров.

Първата и сякаш най-съблазнителна възможност беше да камуфлират завода. Така да подготвят обстановката там, че човекът, който ще приеме и ще развежда журналиста, да го снабди с изобилна, но невярна информация. Но такава отговорна задача можеше да бъде поверена само на някой оперативен работник от контраразузнаването и то вещь специалист с подходящо образование. Това не беше проблем – такъв щеше лесно да се намери. Откакто в школата започнаха да приемат всякакви специалисти, сред оперативния кадър можеше да бъдат открити от кибернетици до козметичи. Колкото и този вариант да звучеше съблазнително, веднага бе отхвърлен.

Появата на нов, непознат на колектива човек непременно щеше да направи

впечатление, да породи слухове. Особено щом именно на него са възложили да развежда „софиянеца“. След като журналистът бъде приет от директора, обикновено той бива връчван на някой от инженерите. От ония, дето отдавна работят в завода и добре го познават. За да го развежда и да му разказва. Атанасов имаше достатъчно опит, за да познава правилата на играта. И нищо чудно на бърза ръка да разбере що за „млад, но вече добре познаващ работата си инженер“ е неговият Вергилий. Пък и къде е гаранцията, че в останалите си срещи – из цеховете, в стола, в парка – няма да чуе това, което не е за неговите уши? Та нали той за всички ще е „довереният гост от столицата“, желаният събеседник, който, ще разкаже за нашите трудови подвизи в средствата за масова информация. Ще чуе и ще сравни с официалната информация, която му сервират. И ще си направи съответните изводи. Не, този вариант бе рискован – съдържаше двойна опасност: Атанасов можеше и да узнае, че го лъжат, и да се досети защо; а можеше и въпреки всичко да се добере до секретната информация.

Много по-просто и сигурно беше да се попречи на командировката му в Родопите. Само че дали беше достатъчно разумно? Марков знаеше кой е главният редактор на вестника и беше убеден, че с него може да се разберат без рискове. Можеше да го помолят да не изпраща Атанасов за тези материали и той без излишно любопитство щеше да направи необходимото. Само че колкото и убедително да го нагласеше главният редактор, Атанасов непременно щеше да се досети, че някой му е попречил „да си свърши работата“. Ако не този път, то следващия!

Възможно беше те да продължат политиката си на ненамеса, да се държат така, сякаш нищо не подозират, не знаят. Но тогава Атанасов щеше да събере необходимата му информация, да я предаде на Петров, а той щеше да се погрижи да я узнаят и неговите господари. Ето това те не биваше да допускат. На никаква цена. Каналът трябваше да бъде пресечен. Само че как? И на кое място? И кога? Получи ли Петров веднъж информацията, те губеха контрола над нея и всичко можеше да се очаква. Той ще я шифрова, ще я свърхуплътни и за броени секунди или по-кратко ще я излъчи (може би с насочен лъч на УКВ) към антените на някоя дипломатическа мисия. Опитай се да узнаеш дължината на вълната, да улучиш мига на излъчването, да запишеш цифрите, да разшифроваш текста. И то все на информация, която врагът вече е узнал! Несъмнено каналът трябваше да бъде пресечен между Атанасов и Петров или веднага след като Петров му се обади по уличния телефонен автомат.

А какво значеше „да бъде пресечен“? На прост език – Атанасов трябваше да бъде арестуван. А едновременно с него и Петров. Това пък ги задължаваше да задържат и всички останали, да сложат край на случая. А дали беше време? Дали той нямаше да даде още по-изобилни плодове?

След няколко дена Атанасов замина за Родопите. Изглежда, в редакцията го ценяха високо, вярваха в творческите му възможности и не му отказваха предложените от него задачи. Негласното наблюдение установи, че той пристигна с колата си, придружаван от фоторепортьора Станчо Славов. Но се настаниха в един хотел в Пампорово, като през деня прекарваха времето си добросъвестно в завода. Пътят им отнемаше само половин час. Командировката на Атанасов продължи пет дена, два от които те просто си почиваха в Пампорово. А в понеделник сутринта се върнаха в София. Сега оставаше „да напише очерка за завода“.

През това време животът на Петров течеше еднообразно и безметежно. Само с едно изключение...

22 август, петък

Този път Петров не мина по традиционния си маршрут, а взе друг трамвай, който го отведе на булевард „Витоша“. Там влиза и излиза в доста магазини. От рибарския си купи топло пушена скумрия и разбит тарама хайвер, някои дреболии от „1001 стоки“, паста за зъби от една будка. И когато вече трябваше да поеме за към къщи, качи се неочаквано на един трамвай в обратна посока. Дълго пътува, слезе на една от крайните спирки. Влезе в стара кооперация. Но не се забави, явно дори не потърси някого там, защото само след няколко секунди излезе. Качи се отново на трамвая и се прибра у дома си.

Наблюдаващият не можа да разбере какво се бе случило в блока на улица

„Революционер“ № 2 за тези няколко секунди, време, недостатъчно дори да посети някого на партера, където живееше Васил Заралиев, и да се увери, че го няма.

Да, това беше неговата кооперация. Но това стана ясно на полковник Ковачев едва на другия ден сутринта, когато прочете докладната на наблюдението. Той също се запита какво е могло да означава това неочаквано и мигновено посещение на Петров. Та той нямаше обичая да се явява лично! Пък и, както донасяше другата бригада, по това време Зара си е пиел червеното вино в кварталната пивница и се е прибрал едва два часа по-късно. Да, време е имало достатъчно!

Ковачев беше убеден, че Петров не е търсил Заралиев. Нещо повече, минал е тъкмо по това време, защото е знаел, че не ще се срещнат. Защо тогава само е влязъл в кооперацията, за толкова кратко време? Отговорът можеше да бъде само един: за да му остави нещо. И като се знаеше вече каква функция изпълнява Зара, не беше трудно да се досети – пари, левове и долари. А вероятно и някаква бележчица с указание, как да ги разпреди, кому да ги даде. Но какво е било съдържанието на пакетчето или плика, което очевидно Петров е пуснал в кутията на Заралиев, за сега остана тайна. Когато на другия ден разгледаха внимателно, макар и незабелязано пощенската кутия на Заралиев, първото нещо, което им направи впечатление, бе, че от всички само тя имаше секретна ключалка. И то не от ония, дето понякога все пак се появяват из железарските магазини у нас. А солидна, явно вносна, предназначена сякаш за по-сериозна каса. Но колкото и да беше секретна, те може би щяха да съумеят да я отключат за тези два часа, докато Зара благоволи да си допие винцето. Ако наблюдаващият беше съобразил своевременно всичко това и ако се бяха решили да рискуват и да отворят чуждата пощенска кутия пред очите на често влизащите и излизащи обитатели на кооперацията. Да, ако бяха съобразили, ако се бяха решили, щяха и да знаят!

25 август, понеделник

Рано сутринта Атанасов заедно с младия фоторепортьор Станчо пътуваше от Пампорово за София. В колата бяха настанили и две дългокоси гърли със сини джинси от кадифе и шарени полупрозрачни блузки. Щом узна, че са тръгнали да се връщат (по това време те бяха вече в Наречен), генералът извика Ковачев, Петев и Консулов при себе си.

– Е, момчета, нашият журналист, пълен с впечатления от посещения завод, вече се връща в любимата си редакция – започна той оживено. – А за нас настана време да решаваме. Щом си пригответи доклада, още довечера някой може да му се обади по телефона. А каква е гаранцията, че същата тази нощ информацията няма да прескочи „желязната завеса“?

Всички се умълчаха. Не защото бяха изненадани от предположението на Марков, а защото ги глождеха всякакви съмнения и множество въпроси оставаха нерешени. И главният от тях – има ли още неизявени агенти на Петров, кои са те, какви са? Или това е цялото му богатство?

Петев беше от предпазливите и обикновено се обаждаше само когато специално го попитаха. Изобщо той повече обичаше да изпълнява (макар и винаги с максимум старание и разум), отколкото сам да решава – нещо, все още търпимо за един майор. А това, че сега пръв се обаждаше, можеше да означава, че не вижда какво има да се умува.

– Ние сме тук, за да охраняваме тайните на нашата държава. Това е висшият ни дълг, който стои над всичките ни останали служебни задължения. В името на този дълг ние нямаме право да поемаме каквито и да е рискове. Максималният срок, третият звънец, така да се каже, за нас трябва да бъде телефонният разговор на Петров с Атанасов. Щом го запишем, още на път за в къщи ние трябва да ги задържим. И Петров, и Атанасов, и всички...

– А Пешо шофьорчето? – запита Марков.

– И Пешо.

– А жената на Петров, така Ева?

– Също.

– А нея защо?

– За съучастие. Като докаже, че е невинна, ще я пуснем.

– Значи тя трябва да докаже! Гледай ти какъв сте бил лют и кръвожаден – засмя се Марков. – За по-кротък ви имах.

– Вие може да се шегувате, другарю генерал, но аз съвсем сериозно.

– А вие, Ковачев, на какво мнение сте?

– Може да ви прозвучи максималистично, но и на мене ми се струва, че след като проведем най-щателния възможен обиск в дома му и го отведем, не бива да оставяме жена му на свобода. Кой знае какви номера може да ни скрои.

– Чакайте – прекъсна го Марков. – Не ви питам за детайлите, а за това, убеден ли сте, че е вече време да сложим картите на масата...

– Както би се изразил Зара – добави дръзко Консулов.

– Зара казвате – продължи замислен Марков. – И него, и ония, външнотърговските мръсници. Значи така, да сядам и да пиша заповедите за задържане и претърсване. Добре, така да бъде. Чиста работа, нула рискове. Тогава заповядайте след час при мене.

Ковачев и Петев вече се надигаха, когато Консулов нервно се обади. Гласът му необичайно потреперваше, сякаш малко му остава да се разплаче.

– Ама вие, другари, сериозно ли или етюд ми разигравате, опитвате колко ми е акълът?

– Какво има, капитан Консулов? – запита заинтригуван Марков. – Вие имате ли да предложите нещо по-интересно?

– Имам. Да се задържи само Петров. А мрежата му да не се пипа. Та нима ние няма да се възползуваме от този уникален шанс! Нали всички сме убедени, че в тази система липсва обратната връзка. Той, Петров, ги познава, само той е активният, а те не само са пасивните изпълнителни звена, но и не знаят кой е активният, кой е този Христовски, ...-озов, ...-офоров, кога ще им се обади следващия път, каква задача ще им възложи, как се казва в действителност, къде живее и съответно какво се е случило с него. Ей това, ей този шанс ние трябва да използваме, а не да изпоарестуваме цялата компания.

– А ние да продължим вместо него делото му – засмя се Ковачев.

– Но гласът, гласът му как ще имитираме? – запита Петев.

– Скрытите, още неизвестни агенти – каза Марков, – ако, разбира се, има такива, ние по този път не ще разкрием. Тях ги знае само Петров.

– Чакайте, чакайте – отбраняваше се Консулов. – Делото му, стига да можехме, има смисъл да продължим. И още какъв смисъл! Дори само заради дезинформацията! И за имитирането на гласа му ще се намери колай. Ще снимем фонограмата му, ще опитаме, нима между стотиците проби няма да се намери еквивалентен глас. Пък и толкова точно ли го помнят? По телефона са говорили няколко пъти. Но и да не успеем, какво губим? Тях да арестуваме можем винаги, няма къде да избягат. А ако успеем... Представете ли си какви възможности се откриват пред нас?...

Отново се възцари продължително мълчание. На Ковачев му стана обидно, че избърза подир Петев и не помисли достатъчно. Петев го беше просто яд, че оспорват предложението му. А Марков каза:

– Да, представям си... какви възможности се разкриват пред нас! Но жена му все пак ще задържим. За да не успее да вдигне шум. Може да има такава задача. Защото да не забравяме, че тя вероятно е единствената, която го познава...

26 август, вторник

Петров се обади все пак на следващия ден вечерта. А на вратата пред градинката му вече го очакваха трима плещести мъже, един от които беше майор Петев. След малко пристигна и Ковачев с цяла група експерти и оперативни работници.

През дългата си вече служба полковникът бе присъствувал на много внезапни арести – и на садисти злодеи, и на обикновени вулгарни престъпници, и на съгрешили поради лекомислие, та дори и на невинни. Да, за съжаление и това понякога можеше да се случи. Съответно бе наблюдавал и поведението, реакциите на задържаните както в момента на арестуването им, така и при първите разпити. Отдавна бе установил, че те невинаги са еквивалентни, съответстващи на естественото правило виновният да се

държи гузно, а невинният да е изненадан, потресен и да протестира възмутен от неправдата. Случваше се (и то нерядко) точно обратното – закоравелият престъпник да се държи като невинно агънце, а истински невинният било поради уплаха, било поради смущение – като гузен злодей.

Но реакцията на този образцов гражданин и добросъвестен майстор порази дори и него и изуми всичките му колеги. Макар че щом влязоха в къщата, те му дадоха да прочете заповедта за задържането и за претърсването. А сега си представете, че Петев е любимият му и уважаван кум, довел няколко свои леко пийнали приятели да го поздравят с именния ден. Така беше и реакцията на Петров – любезен, усмихнат, той приветливо ги покани да влязат, да се настанят и обяви най-почтително, че е изцяло на техните услуги. Дори се наложи Петев повторно да вади заповедта и да му я пъха в ръцете. Той им направи удоволствието да я прочете отново, като каза, че ги разбира много добре, моли ги да не се стесняват и е готов да направи всичко, зависещо от него, за да изпълнят те с най-голям успех служебните си задължения. При това само се усмихна едва забележимо.

Същото любезно внимание на сърдечен домакин той демонстрираше и през цялото останало време на обиска.

Подобно, макар и много по-сдържано, беше отношението на съпругата му Евлампия. Само от време на време, когато никой не я наблюдаваше, в очите ѝ святкаха студени искри на ненавист. Ако при самия Петров можеше да се подозре дори радост, че му се удава възможност да приеме в дома си желани гости, то съпругата му просто проявяваше необходимото любезно търпение към приятелите на мъжа си, нахлули тъй внезапно в тихия им дом.

Петров дори не запита „на какво дължи това внимание към скромната си личност“ и с цялото си поведение сякаш казваше: „Разбирам ви. Вие изпълнявате своя дълг. Не желая да проявявам излишно любопитство. Оставям сами да се убедите, че сте сгрешили. А като сметнете, че е възможно, вие сами ще ми кажете какво ви е довело в нашия дом.“

Претърсването на къщата – на стаите, в които живееха и на таванското помещение, на гаража и отделния килер в единия ъгъл на двора, на самата градина – продължи няколко часа. Първото, макар и повърхностно претърсване, не даде никакви резултати. Само дето намериха черния куфар. Откри го Консулов, забутан над един гардероб. Без да се лакоми и без да бърза, като му дойде редът, той го свали и го прегледа небрежно. Равнодушието, което демонстрираше при това, лесно можеше да бъде разиграно – куфарът беше вече съвсем празен!

Към 22 часа всичко беше прегледано и нищо изобличаващо не бе намерено. Нима Петров не притежаваше нищо, никакви вещи, апарати, пари, необходими при шпионската му дейност! Това не беше възможно. Най-малкото трябваше да намерят съдържанието на черния куфар. Или поне на част от това съдържание. Та Морти, Пешо не бяха пренасяли празен куфар, я! Или криеше предметите, които биха могли да го изобличат другаде – у друг човек, в друга къща, закопани някъде. Възможно ли е да ги държеше в цеха? Трябваше ли и там да претърсват? Поне за сега генералът предпочиташе отсъствието на Петров да бъде обяснено като внезапно заболяване. А не беше изключено и просто да бяха недостатъчно добре търсили. Така или иначе, Ковачев нареди да се отложи за другия ден по-нататъшният обиск, като се използва масово и техниката на научно-техническия отдел. Поемните лица освободиха, запечатаха всички врати и оставиха двама души охрана. А Петров и жена му прибраха в ареста. Негласното наблюдение на килиите им показва, че докато Евлампия дълго не можа да се успокои и задряма за малко едва преди развиделяване, Петров заспа със съня на праведник. Железни нерви ли имаше този човек или... Не, невинен той не беше. А дали не се чувствуваше такъв?...

Обискът продължи на другата сутрин, щом експертите от научно-техническия отдел донесоха сложната си и разнообразна апаратура. Докато другите преглеждаха всяка вещ поотделно, от всички страни, разлистваха всяка книга страница по страница, всички мебели се измерваха, търсеха се тайни скривалища. Стените се прослушваха с ултразвукови апарати, магнитометрите преглеждаха всеки квадратен дециметър, специалните рентгеноскопи и гама-детектори оглеждаха всички потайни места. И към обяд бе открито първото скривалище. То се намираше в комина на една от стаите. След това бързо откриха и второто – в комина на другата стая. Мястото не беше кой знае колко хитро измислено и не на Петров хрумваше за първи път да се

възползува от тази кухня. И, естествено, още при първото претърсване бяха пробвали: и вестник палиха – коминът теглеше идеално, и коминочистачески топуз с четка пускаха – мина свободно, като през комин, в който не е скрито нищо. Мястото на скривалището беше познато, дори традиционно. Но конкретното решение беше оригинално и ценното му беше именно в това, че използваше поновому банална кухня, която, като я провериш веднъж, повече няма да се занимаваш с нея. И ако не беше гама-визовърът, така и щеше да остане неразкрита.

В средната част на комина имаше паралелна кухня-влагалище, в което като в магазин се пазеха три пластмасови контейнера. Електромоторчето на малкия асансьор спускаше и издигаше контейнерите до долния отвор на комина (който беше не в стаята, а в мазето!) и през вратичката те можеше да бъдат водени и слагани. Най-оригиналното беше как се командуваше тази прецизна инсталация. Чрез контакта, който се намираше недалеч от комина. Но не беше достатъчно да пхнеш в него щепсела на някой електродомакински уред, за да се задействува. Асансьорът се спускаше, само ако се пхне щепселът, вързан „на късо“, а се издигаше, ако се запали лампа от 60 вата. Разбира се, самата лампа и тогава не светваше. А другият комин бе съоръжен по същия начин и общо в двете скривалища имаше шест контейнера.

Дори когато стана ясно, че в стената край комина има кухня, че в нея има скрито нещо, Петров не промени държанието си. Нито мускул не трепна на лицето му, не се изписа никакво любопитство. То не нарасна особено, когато отвори контейнерите и започнаха да разглеждат съдържанието им. Наивният наблюдател можеше да си помисли, че Петров го вижда за първи път. Впрочем, той нищо не каза и никой нищо не го запита. Важното сега беше в присъствието на поемните лица всичко да бъде най-подробно описано в протокола. А за разговори щеше да има достатъчно време.

Единият контейнер беше плътно натъпкан с доларови банкноти от по двайсет, сто и петстотин долара. Във втория имаше български левове в банкноти от по десет лева. Но те не бяха толкова много, беше вземано от тях, докато доларовият контейнер сякаш беше прясно напълнен, може би от пратката, получена в черния куфар. В останалите четири контейнера имаше само техника – многобройна, разнообразна и непонятна дори за експертите. Те я оцениха високо и се задоволиха да кажат, че е най-модерна електроника, изпълнена на базата на миниатюризацията. Само дето взривни вещества не намериха!

Тук имаше и апаратура за шифриране и дешифриране, и приставка, с помощта на която цифрите на шифрограмата, записани при нормална скорост на ръка, се излъчваха стотици пъти по-бързо и съответно по-компактно. Имаше и два радиопредавателя – единият за далечни връзки на къси вълни, а другият на ултракъси вълни, които е безсмислено да се подслушват от пеленгаторите поради ограничения им обсег на действие. Те бяха добре за връзки в границите на града, с някоя чужда дипломатическа мисия. Имаше и редица други апарати, чието предназначение специалистите щяха тепърва да установяват.

XX. Кой си ти, гражданино Петров?

28 август, четвъртък

Разпитите започнаха едва на следващия ден, след като бяха завършени всички действия по претърсването на къщата. Докато то продължаваше, Петров, без да пророни нито дума, бе поел ролята на любопитен наблюдател. Гледаше това, което става около него, сякаш то никак не го засяга, но с много интересно. Като към спектъра на поведението си прибави няколко срамежливи щрихи на деликатно разкажание.

Първият разпит Ковачев и Консулов проведоха заедно. Ролите си бяха разпределили така: Ковачев ще води официално разпита, а Консулов, разположил се удобно в коженото кресло край бюрото, ще наблюдава най-внимателно Петров. И ще се намесва само по изключение, в краен случай.

Щом старшината го въведе, Петров застана смирено до вратата, свел поглед към килима, прибрал ръце край бедрата си, сякаш очакваше да изслуша смъртната си присъда. Дори да седне не пожела, толкова виновен се чувствуваше, та едва при третото подканване от Ковачев, твърде категорично и дори малко троснато, си позволи

да приседне на края на предложението му стол.

На формалните въпроси за установяване на самоличността му отговори с ясен глас и по-подробно, отколкото бе необходимо за протокола. А когато Ковачев го подкани да разкаже за престъпната си дейност, той сведе още повече глава и прошепна едва чуто: „Виновен.“ После понадигна малко глава и повтори, вече по-високо „Виновен“, а след това, почти изправил глава, но без да погледне в очите, потрети, почти викайки: „Виновен!“ Оставаше само да заудря главата си в стената.

Това, че се признаваше за виновен, беше, разбира се, обнадеждащо. Но че го направи тъй театрално, не обещаваха нищо добро.

– Знам, чувал съм, чел съм в криминалните романи – започна вече със съвсем спокоен глас Петров, че е редно да се обръщам към вас със студеното „граждани“. Но аз ви моля най-сърдечно, позволете ми да ви наричам „другари“. Повярвайте ми, аз искрено ви чувствавам мои другари в изпитанието, което съдбата ми е изпратила.

– Добре, добре – побърза да го успокои Ковачев. – Не възразявам да ме наричате „другарю“. И така, да чуем какво има да спделите с тези свои новопридобити другари.

– Аз съм един чистосърдечен човек. И сам не знам защо не дойдох при вас, преди вие да дойдете при мене. Но снощи, след като премислих всичко, разбрах, че единственият път за мене е чистосърдечно да си призная всичко.

– Похвална идея – подкрепи го съвсем сериозно Ковачев. В тона му не можеше да се улови нито нотка на ирония. – Слушам чистосърдечните ви признания.

– Преди около два месеца случайно на булевард „Руски“, в книжарницата за чуждестранна литература, се запознах с двама чужденци, приличащи на съпругеска двойка. Аз търсех една техническа книга, те албум с красотите на Рилския манастир или с български икони. Постарах се да им помогна да изберат нещо подходящо. Госвореха на разбираем български език. Като излязохме от книжарницата, поканих ги да поседнем в кафе-сладкарницата на хотел „България“. Поприказвахме си най-приятелски. Оказаха се много мили хора. Харесахме се взаимно. И се уговорихме да се срещнем и на следващия ден. Предложих им да ги разведе с колата, да им покажа София и красивите ѝ околности. Беше събота. Прекарахме много добре. Обядвахме в мотела на „Белите брези“. Те платиха. Само дето не се сбихме по този повод. Но отстъпих. През цялото време приказвахме. Аз им представях града, те ме разпитваха с какво се занимавам, къде и с кого живея. Интересуваха се от всичко за мене. Сигурно аз бях единственият български гражданин, с когото те се бяха запознали отблизо. И аз не виждах основания да крия сведенията за себе си и за живота, който водя.

Дали това, което разказваше Петров, беше плод на „чистосърдечното му разкажание“ или отдавна измислена версия, беше рано да се каже. Но на Консулов направи впечатление обстоятелството, че целия ден в събота той е прекарал с „двамата симпатични чужденци“. А каква Евлампия? Нима тя не е ходила да се черкува този ден! Или е оставила къщата им сама, без надзор? А може би денонощните дежурства са започнали след срещата с чужденците? Именно защото се бе срещнал с тях. И друго се хвърляше в очи.

Както бе приседнал на стола, Петров не мърдаше, не вдигаше поглед и впили очи в бюрото на Ковачев, продължаваше да стои като препариран и разказваше с монотонен глас.

– Фаталният разговор – продължаваше Петров – се състоя на следващия ден, в неделята. Ах, да можех да изтрия от живота си тази неделя! Заведох ги на Витоша и там прекарахме целия ден. Обядвахме на Копитото. Само че този път платих аз! След обяда жената се излегна на тревата да се попече, а ние с мъжа тръгнахме да се разхождаме наоколо. Тогава той подхвана един по-особен разговор – за сътрудничеството между народите, против ненавистта, която вилнее сега по света, ненавист и националистическа, и расова, и класова. Как най-добрите, най-културните и интелигентни хора от всички народи са братя и трябва да си сътрудничат..., да служат на общото хуманно дело за предотвратяването на войните, за мир и разбирателство между народите. И тогава той ми предложи да извърша „някои дребни услуги“ на една, както той се изрази, „дружески настроена към съдбата на многострадалния български народ“ държава. Велика държава, знаменосец на свободата и на демокрацията в света.

Значи, въпросът бил за свободата и демокрацията, за хуманизма. Не за нещо

друго!

Петров продължаваше да се държи скромно и смирено, а погледът му оставаше все така фиксиран напред, в ръба на бюрото, сякаш там той виждаше нещо много интересно. А ръцете си бе обхванал в някаква молитвена хватка и ги държеше през цялото време на корема си.

— И аз, можете ли да ми повярвате, аз глупакът, аз наивникът, дето през целия си живот съм служил честно и всеотдайно на народа си, се съгласих. — Петров за първи път се поразмърда неспокойно, заоглежда се, сякаш търсеше къде да заудря главата си. — Аз мизерникът! Аз глупакът! Аз окаяният престъпник!

— Стига, стига! — прекъсна самобичуването му Ковачев. — По-добре ни кажете кои бяха, как се казваха тези представители на великата държава, знаменосец на свободата и демокрацията?

— Не знам. Като се запознавахме, измърмориха някакво име, което не запомних, пък и не чух, както трябва. А после те се обръщаха един към друг само ту със „скъпи“, ту с „дарлинг“. Но нека да се върнем към въпроса, който най-силно ме вълнува, който не дава покой на душата ми. Съгласих се не само защото по убеждения съм изцяло за свободата и демокрацията. И съвсем не защото ми предложи по сто долара или триста лева, по избор, месечно за дребните услуги, които ще им оказвам. Аз печеля прилично, с благоверната живеем скромно. Не, не затова! Решаващо за мене беше, че мъжът ме увери, че в услугата няма нищо, пази боже, противозаконно, та дори и морално укоримо. Единственото, което се искаше от мене, беше да изградя в къщата ни скривалище. Онова, дето вие открихте. Мъжът ми обясни къде и как да го построя. В него трябваше само да държа вещите, които те ще ми изпратят. И когато се наложи, по техни указания, да предам тези вещи на лице, което с определена парола ще се яви при мене.

— А паролата каква беше?

— Не я узнах. Каза, че ще ми я съобщят по телефона. Като му дойде времето. Но позволете да продължа. Не съм свършил. В понеделник те си заминах. Така изтекоха петнадесетина дена, последните спокойни дни в моя живот. Един ден глас с леко чужд акцент ми се обади по телефона и ми събщи да отида веднага на гарата и от багажна касетка номер А-34 с шифър 1681 да взема намиращия се там черен куфар. Така и направих. В куфара бяха инсталацията и апаратурата, необходими за изграждането на скривалищата, и подробно указание за монтажа. При такива напътствия за мене не беше трудно да ги построя. В куфара бяха и всички тия машинки, които намерихте в контейнерите. И парите бяха там. В бележката, която веднага унищожих, пишеше да си взема от левовите хиляда — аванс за три месеца и сто лева за производствени разноски по скривалищата. Което и направих. Оттогава никой не ми се е обаждал, никой не е идвал да вземе нещо от пратката. Доларите не съм пипал. Вярно, казаха ми, че мога да избирам. Но това може би е занаят. А в бележката пишеше да взема хиляда лева. Левове, а не долари. Разгледах и апаратите. Уж съм майстор, и то по тая част, но за повечето от тях не можах да разбера за какво служат. А жена ми, тя хабер си няма. Тя нищо не знае!

— Такаа — каза замислено Ковачев. — Значи, вие долари не сте вземал, с апаратите не сте си служил, никому нищо не сте предавал. Само дето сте взел хиляда лева за зидаро-мазаческата и монтажната работа и аванс за това, че нищо не сте правил. Така ли?

— Така е, другарю следовател — каза Петров с най-смирено глас. Сякаш съжаляваше, че фактите не го уличават в никакво престъпление. — Невероятно, но факт, както се казва.

— Добре. Но все пак как да си обясним, че един такъв честен, неопетнен с нищо гражданин като вас всъщност без колебания се е съгласил да служи на чуждото разузнаване?

— Какво разузнаване? Аз само да пазя!

Тук вече смиреният Петров май прекали с наивността си. Преигра, помисли си Консулов.

— А вие как си обяснявахте това криене на електронна апаратура и долари? — запита съвсем спокойно Ковачев. — Като съхраняване на частни капитали ли или като игра на криеница?

— Но аз се колебаех, повярвайте ми. Дълго се колебаех, макар и бързо да се

реших. Но главното ми съображение беше, че не виждах нищо укоримо, още повече престъпно, да прибера едни вещи у дома си, които при нужда да предам някому. Още повече тогава аз съвсем, не знаех какви ще са тези вещи.

– А като узнахте, защо не дойдохте при нас?

– Това е фаталната ми грешка, това е моята голяма глупост. Пък и нека да си призная, много ми се бе приискало и аз да притежавам долари, и аз „като хората“ да мога да посещавам магазините на Кореком и да си купувам оттам разни съблазнителни вещи. Изкуших се! Съгреших, макар и само в помислите си. Но не забравяйте, че все още не съм си позволил нито да пипна долларите, нито да вляза в магазина.

Картината беше ясна – Петров разказа някаква съчинена история и не съобщи нищо ново, нищо, което те, според него, не знаят. Пък и явно не подозираше, че те са го следили от момента, когато той прибра черния куфар от гарата. Впрочем, това беше единственият момент, който смушаваше Ковачев. Защо след като те, пак според него, не знаят за куфара, той им разказа за него? Беше ли това някакъв симптом на разоръжаване? Или се бе поддал на първата асоциация – как се получават вещи – чрез черния куфар в касетка на гарата. Правдоподобно звучи, като признание. А, от друга страна, нали вече няма да си служи с този канал, нищо не издава. Саморазобличаване щеше да бъде, ако той признаеше разговорите си по автомат 70-69, ако разкриеше агентите си. Откъде ги има тези агенти? Как ги е вербувал? Какво прави с информацията, която те му събират? Дали не трябваше да изчакат той да излъчи сведенията, предадени му от журналиста? Не, Петров не беше се разоръжил. Той криеше. Той ги лъжеше! Но въпреки това Ковачев реши да не използва за сега магнетофонните записи, да не го разобличава. Той беше привърженик на максимата „Винаги се стреми да получаваш максимум информация и да излъчваш минимум информация“. Тази максима, според него, отразяваше един прастар биологически закон. Тигърът притежава отлични и заострени сетива, за да открие плячката си, но дори и той, всесилният, е шарен, за да се камуфлира в джунглата. От тази древна мъдрост на природата Ковачев сега смяташе да се възползува и бе решил с нищо да не го разобличава и да продължават да изслушват, да уточняват показанията му.

По-нататъшните разпити възложи на Консулов, като изрично му нареди да се придържа към досегашната схема, да разработва досега зададените въпроси, да уточнява досега получените отговори. Да търси, да лови противоречия. И да наблюдава Петров.

Консулов се зае с цялото си старание и неукротима воля със задачата. Но не можа да разобличи Петров в нито едно противоречие. Явно той бе разработил до най-дребни детайли легендата си и я знаеше безпогрешно наизуст.

1 септември, понеделник

На сутрешния доклад Консулов им разказа вица за водопроводчика, който толкова пъти поставял пред заключената врата един и същ въпрос и толкова пъти чувал един и същ отговор от папагала, че накрая си разменили ролите – той започнал да пита „Кой е?“, а папагалът от клетката в антрето му отговарял „Дошъл е водопроводчикът“. Консулов наистина бе научил всички многократно слушани отговори на Петров и сега ги знаеше наизуст.

– Питайте, другари следователи, разпитвайте ме и аз ще отговоря на всичките ви въпроси! – завърши той своя доклад пред групата.

– Значи, нищо ново не ви каза все пак Петров? – запита Ковачев. – Нищо, което да не бяхме узнали след първия разпит?

Консулов се замисли и след кратка пауза каза:

– Ново има, но то не е в думите на показанията, а в техния контекст. Или не, дори не в контекста, а в цялостната оценка на всички проведени разговори. И уви, крепи се не толкова на фактите, колкото на..., как да кажа..., на някакъв мой усет, ще ми се да кажа... интуиция, колкото и да не обичам да се осланям на този несигурен реквизит на парапсихологията.

Нито Ковачев, нито някой от останалите се обади и Консулов трябваше да

продължи:

– Първият извод, който направих, е, че Петров ни лъже. Но не за него ми беше интуицията, разбира се. След като притежаваме магнетофонната лента със записите, този извод се налага от само себе си. Петров има не малка агентура, която ръководи активно. Въпросът е, как е била завербувана агентурата. Не е вероятно Петров сам да е свършил тази работа. Защото по всичко личи, че неговите хора не го познават, дори не бива да го виждат. Тогава някой друг ги е завербувал. Как? Кога? Кой е този „някой друг“? Все още ли се намира в България? И как е прехвърлил агентурата на Петров? Ясно е, той и агентурата е приел, и е започнал да работи с нея тук, в София. А не в родното си място Провадия, нито в Русе или Видин. Убеден съм, че той ни баламосва, и то на едро, по най-важното. Не той, а някой друг е създал тази организация.

– Какво искате да кажете? – запита Ковачев.

– Трите дена, прекарани в неговата компания, ме убедиха, че Петров ни лъже не само по това, кога и как са вербували него самия, не само по това, каква работа е свършил като резидент на чуждото разузнаване, но и по нещо много по-важно – кой е той! Убедих се, че пред мене стои не някакъв си провинциален майстор електротехник, завършил провадийския техникум, а човек, много видял и патил, човек с високо, най-малкото висше образование, с огромна ерудиция и богат житейски опит. Ето, точно тук, при прозирането на неговата човешка личност, моята интуиция ми подсказа, че пред нас стои не обикновен добросъвестен майстор и кротък отечественофронтонец, а фигура от съвсем друга величина и класа. И затова вместо да слушаме до втръсване опротивелите му измислици, трябва да проверим миналото му, така да се каже, провинциалната част от биографията му.

– Това... може би... – каза замислено Ковачев – ние във всеки случай сме длъжни да сторим. Дори и да не сте прав. Просто, за да осветлим от всички страни живота на задържания.

– Прав съм – отговори с подчертана увереност Консулов. – И с оглед на тази проверка употребих последния ден, целия, за да уточнявам живота и връзките му в Провадия, Русе, в казармата и преди всичко във Видин. Макар че, другари, жътвата не е богата. Петров разказва без онези житейски подробности, които изпълват с конкретно съдържание ежедневието, разказва, както се преразказва заучена чужда биография. Наистина, добре назубрена, но не и лично преживяна. Над събирането на такава тъкмо дребна, битова информация се трудих целия ден. А в неделята, докато вие сте си почивали, написах ей това!

Консулов измъкна от джоба на самото си тънък сноп изписани на машина листове и ги подаде на Ковачев.

– Тук са резюмирани всички онези негови биографични моменти, които позволяват да се идентифицира личността му. Има приложени и скица на къщата, в която са живели с покойната си съпруга, и план на улицата, където са пазарували: и хранителните стоки, и където е бил плод-зеленчукът, и стотици други подробности, които биха могли да го изобличат. Него или... моята интуиция. Защото една биография може да бъде научена, но не и един цял свят, светът на градчетата, в които той е живял до пристигането си в София.

– Как реагира той на това подробно, явно неслучайно разпитване за градовете, за бита? – запита Ковачев.

– Сякаш никак. Отговаряше уверено, без да се замисля. Имам чувството, че дори и да не е този, за когото се представя, добре познава обстановката. Може и специално да я е проучвал. И единственият сигнал на фона на невъзмутимото му спокойствие беше, че не се учуди, че не запита защо го разпитвам за подобни незначителни подробности. – Консулов замълча за кратко и добави: Макар че... целият ми този неделен труд вероятно ще се окаже излишен.

– Допускате, че все пак той е оригиналният Петров ли? – запита Петев.

– Не. Не в този смисъл. Работата може да се изясни много по-просто. Достатъчна ще бъде една негова фотография!

– А защо сте така уверен? Все пак подменянето е рискована игра, която бързо и лесно може да бъде разобличена – каза Ковачев.

– Да, има нещо, което не ви казах и което ми дава основание да съм сигурен в догадката си. Пак едно странично доказателство, но този път достатъчно

красноречиво. Още при обиска и толкова повече при повторното разглеждане на дома им ми направи силно впечатление, че няма нито една негова снимка от живота му преди София. Нито по стените и масите, нито в традиционните семейни албуми. Докато изобилствуват снимките на такава Ева – от бебешките ѝ години до наши дни. Този контраст, да си призная, за първи път ми прошепна етичната мисъл, че нашият човек не е никакъв Петров! Не познавам човек, който да не притежава поне една снимка от детските си години, от младините... За да се любува на това, как са изглеждали той и неговите най-близки хора преди десетилетия... А нищо подобно нямаше при Петров. Това може да бъде обяснено или като някаква негова странност, или... Аз съм за втората алтернатива. Човек, който с такова умиление разказва за своя живот, за своя първи брак, за родното си място, не може да не запази и веществен спомен, поне една фотография...

Консулов се оказа прав.

Да проучи този въпрос изпратиха Дейнов, богато снабден със снимки, със съчинението на Консулов и личния паспорт на Петров в джоба. И макар че най-пресните спомени за него бяха останали във Видин, Дейнов взе най-напред самолета за Русе, за мястото, където му бе издаден паспортът.

Щом в русенската паспортна служба измъкнаха картоната на Георги Михайлов Петров и го съпоставиха с издадения му паспорт, веднага стана ясно. От малката снимка на картоната ги гледаше съвсем друг човек. Това не беше никакъв двойник. Дори далечна прилика нямаше между двамата. Поне в лицата им. Истинският от картоната беше бузест, почти чипонос, с кръгли добродушни и леко глуповати очи под дъговидните вежди. А другият, от паспорта, имаше продълговато слабо лице, напомнящо раннохристиянските аскети, прави вежди и остър, стоманен поглед, тънък, доста дълъг нос. И все пак най-силно на пръв поглед се хвърляше разликата в челата им – истинският Петров имаше средно високо чело с две дъги отстрани, а другият – голямо и високо правоъгълно чело на упорит, волеви човек.

Дейнов веднага, още от паспортната служба позвъни на Ковачев. Той не само бързаше да съобщи новината, но и се надяваше, че ще му се размине обикалянето на другите градове. Но уви, за негово съжаление Ковачев му нареди да продължи изпълнението на задачата и да събере пълен материал за Петров и достатъчно свидетели, които при нужда да разобличат измамника.

XXI. Тринадесетте правила на Свети Игнаций

3 септември, сряда

Дейнов се върна в София само след два дена. Та и да се бави повече нямаше смисъл. Георги Михайлов Петров не беше измислена личност и по увеличението от регистрационната карта портрет навсякъде го познаваха. Биографията му съвпаднаше напълно с разказваното от Псевдопетров. Поне в генералните линии. Детайлите не се покриваха, но какво значение можеше да има сега това, след като истината бе излязла наяве. Всичко съвпаднаше, всички, с които истинският Петров бе имал контакт, веднага го познаваха по снимката. И никой не бе виждал фалшивия Петров, чиято фотография Дейнов накрая също показваше. Да, всичко съвпаднаше до момента на заминаването му за София. Оттогава никой не бе го виждал, никой не бе чувал нищо за него.

Впрочем, един детайл съществуваше и Дейнов го бе отбелязал още при първите си разговори във Видин. Лицето, от което той се интересуваше, беше познато там по бащиното си име, като Георги Михайлов. А в Петров той се е превърнал едва в София. Тази подробност първоначално учуди Дейнов. Но като размисли, разбра малката, но ефикасна хитрост.

Георги Михайлов Петров в ежедневието винаги си е служил с бащиното си име. От това се е възползвал този, който е взел паспорта му. И се е превърнал по същия този паспорт вече в Георги Петров. По най-законен начин. Та нали така по паспорт е фамилното му име!

Какви удобства предлагаше тази малка маневра? Ако някой от старите познати го

срещне в София (а това спокойно можеше да се случи!), няма да го познае, защото просто е друг човек. Но някой можеше да потърси стария си приятел Георги Михайлов. Чрез Софсправка например да узнае къде живее и да му дойде на гости. Е, нека търси Георги Михайлов, само в София вероятно има поне хиляда такива. А Георги Петров (и те не са по-малко!) – това вече е съвсем друга работа!

Така ли е разсъждавал Петров, като е започнал да живее по паспорта на Михайлов, някакви други съображения ли е имал или пък се е получило просто случайно – това щеше да изясни бъдещето. Сега, след като Дейнов направи доклада си на сутрешното съвещание при Ковачев, главните въпроси, които измъчваха всички, бяха кой е всъщност Петров? Къде е бил и с какво е се занимавал, преди да навлече кожата на видинския майстор? И... къде е изчезнал, какво се е случило с истинския Георги Михайлов? Доброволно ли е дал паспорта си или са му го отнели насила? Защо той се е съгласил на тази подмяна? Ако, разбира се, някой е търсил съгласието му! Къде е сега той? И дали е жив?

Тези въпроси дълго занимаваха всички участващи в съвещанието. Изказаха се всевъзможни хипотези, повечето от които колкото фантастични, толкова и безплодни. Единствен Консулов не само не взе думата, но и сякаш не слушаше оживените дебати. Това накрая направи впечатление на Ковачев и той го запита:

– Нима вие, капитан Консулов, дето най-дълго имахте контакти със задържания, няма да предложите никаква хипотеза!

Консулов се замисли за кратко време и сякаш без желание, след видимо колебание, отговори:

– Хипотеза чак нямам, но една идея се върти в главата ми. Пак въз основа на интуицията ми.

– Браво, браво! – засмя се Ковачев и не можа да се разбере сериозно ли го хвали (за миналия успех) или този път го иронизира. – Това, експлоатацията на вашата интуиция, е нещо ново в нашата практика. Ново и резултатно. Давайте.

– Не днес. Утре ще ви докладвам. Трябва да направя някои справки, да събера някои факти. С гола интуиция не се решавам да се явя пред вас.

5 септември, петък

Колкото и пунктуален и акуратен да беше Консулов, колкото и да държеше тази му слава да е ненакърнена и да се множи, на следващата сутрин той не се яви на традиционното събиране на отдела. Затова пък на другия ден сутринта пристигна сияещ. Той винаги беше свежо обръснат, със сякаш току-що изпрана и огладена бяла риза и неизменната черна копринена връзка. Но днес към това беше и свежо подстриган и осезателно ухаеше на някакъв одеколон. Но не на обикновения бръснарски. Нищо чудно да си го носеше в джоба, когато ходи да го подстригват. Настроението му изцяло съответствуваше на изтупания му сватбарски фасон. Но не каза никому нищо. Само се подсмиваше многозначително.

Ковачев забеляза всичко това, но се правеше, че не му обръща внимание. И едва в края на срещата, след като присъстващите бяха доложили всичките си въпроси и бяха изказали своите съображения, той сякаш между другото подхвърли:

– А вие, капитан Консулов, къде бяхте вчера, нямаше ви на сутрешната ни среща.

– В библиотеката – отговори веднага Консулов. Той явно бе очаквал с нетърпение въпроса и бе приготвил отговора си. – И завчера, и вчера през целия ден. Откакто се разделихме, та до снощи.

– Гледай ти – учуди се искрено Петев. – Досега знаех, че научните работници лъжат, че ходят в библиотеката, докато се разкарват из магазините. Дори и думичка са си измислили за тая работа – библиотечен ден. А вие какво има да правите там? И то два дена! Не вярвам по магазините да сте се шляли толкова дълго.

– В библиотеката, драги Петев, са съсредоточени мъдростта и знанието, които човечеството, мислещото човечество е трупало е продължение на хилядолетия. Намира се до университета. За тези, който и това не знаят, ще поясня, че университетът пък е на ъгъла на булевард „Руски“ с булевард „Толбухин“. Едно голямо здание...

– Достатъчно, достатъчно – спря го Ковачев. Той с основание се опасяваше, че

от дързостите, които можеше да последват, ще се породи някой скандал. – И така, бихте ли ни казали какво ви отведе в библиотеката. Само духовният глад за хилядолетната мъдрост или нещо по-конкретно, което би могло да заинтересува и нас, простосмъртните разузнавачи?

– За вас се трудих, ама да видим ще оцените ли старанието ми. Четох и записвах. – Консулов извади от джоба си един сгънат лист, изписан с химикалка. Разтвори го, изглежда подред всички присъстващи и като се убеди, че го слушат с нужното внимание, зачете:

– Правила на скромността – изрече той тържествено и направи нова пауза, през която още веднъж огледа аудиторията си. Изглежда, остана доволен от интереса им и продължи: – Първо. Навсякъде показвай скромност и смиреност. Второ. Не си върти лекомислено главата, а солидно и само при необходимост. Дръж я изправена, леко наклонена напред, без да се отклонява нито наляво, нито надясно. Трето. Очите трябва да бъдат сведени, да не гледат много встрани или нагоре. Четвърто. Като разговаряш, особено с лице, притежаващо власт, не го гледай втренчено в лицето, а повечето под брадата.

Тук Консулов направи кратка пауза, сякаш очакваше да чуе коментар или пък искаше да даде възможност на колегите си да асимилират досега прочетеното. Ковачев също бе изненадан и от това, че Консулов два дена е прекарал в библиотеката, и от текста, който им зачете. Ако е въпрос за някоя служебна справка, в тяхната библиотечна служба имаше всичко, което би могло да го удовлетвори. Но това какво е, какви бяха тия „Правила на скромността“? И едва като чу четвъртото правило някаква мисъл проблесна пред очите му, някакъв образ изплава в съзнанието му. Образът на Петров. Та това е неговото описание, графична словесна скица на своеобразното му поведение – скромен, смирен, с леко наклонена напред глава и сведени очи, които те гледат винаги под брадата. Да, Консулов описваше държанието на Петров, но защо бе нарекъл поменика си „Правила на скромността“? В този миг Петев се размърда нервно, нетърпеливо, но той му направи знак да млчи, да изчака и продължи да слуша.

– Пето. Не си мръщи челото и особено носа. На лицето ти винаги да се чувства външно безгрижие, отразяващо вътрешното спокойствие. Шесто. Дръж устните си нито много стиснати, нито много отворени. Седмо. Лицето ти трябва да изразява по-скоро веселост, отколкото тъга или някое друго необикновено чувство. Осмо. Външният ти вид и дрехите ти трябва да са спретнати и прилични. Девето. Дръж ръцете си спокойно. Десето. Трябва да ходиш спокойно, без да бързаш, ако няма особена нужда за това. А когато е нужно, съблюдавай приличието. Единайсето. И думите, и жестовете, и всички движения на тялото ти трябва да са такива, че да служат на всички за пример.

Консулов продължаваше да чете с ясен, висок и монотонен глас, както се изричат формули или се произнасят текстове на закона. Да, несъмнено това беше описанието на държанието на Петров. Но защо им го поднасяше в такава своеобразна форма?

– Дванайсето. Движете се навън по двама-трима, както предпише началството.

Това пък правило какво означаваше? Кое началство и защо по двама-трима? Та Петров винаги ходеше сам, дори без жена си.

– Тринайсето. По време на разговор трябва да не забравяш за скромността и приличието както в думите си, така и в маниера на държанието си. – И като направи кратка пауза, добави вече с друг, обикновен глас: – Това е, другари. Да събуждат някакви асоциации у вас тези тринайсет правила?

Всички, включително и Консулов, загледаха изпитателно Ковачев. Едни с интерес дали е отгатнал загадката, други в очакване да смърси волнодумеца заради неуместната му шега. Та нали тук сред присъстващите той беше най-старшият по звание и длъжност. Полагаше му се пръв да се сети и да каже тежката си началническа дума.

– Това несъмнено е едно екстравагантно описание във формата на правила на поведението на нашия Петров. Беше забавно да се изслуша, макар и да не ми е ясно защо трябваше тази му характеристика, поначало вярна, правдива, да бъде поднесена в такава необикновена форма. Ако не бяха някои правила, смисълът на които не виждам, бих казал, че това е едно живописно и оригинално описание на нашия подследствен.

– Този път познахте само наполовина, другарю полковник. Тук няма никакво

оригиналничене, колкото и да ме подозирате в тази слабост. Вярно е, че някои от правилата Петров не е могъл да демонстрира. Например за съблюдаването на приличие при бързото ходене. Не му се е паднало, не е имал възможност. Както и за ходенето на малки групи от по двама-трима. Познахте, че тук е описан Петров, но не познахте кой е нарисувал портрета. Не съм аз. Защото това не е словесен портрет, нарисуван по оригинала, а е матрицата, от която този индивид е бил отлят.

– Матрицата! – учуди се Ковачев. – Каква матрица?

– Това е моделът, по който е формиран нашият човек, калъпът, от който е бил излят. А този калъп не съм го измислил аз. Боже опази! Той е бил съчинен преди повече от четиристотин години от небезизвестния Игнаций Лойола, основател и пръв генерал на йезуитския орден. А това, дето ви го прочетох, са просто тринайсетте правила на скромността на свети Игнаций, които са задължителни за всички добри йезуити и определят тяхното поведение.

Съобщението на Консулов действа изненадващо на всички присъстващи. Ефектът, който той несъмнено целеше, безспорно бе постигнат напълно. Пръв наруши мълчанието майор Петев.

– Какво... излиза, че Петров е йезуит?

– Така се получава. Освен ако не допуснем, че има някакво случайно съвпадение между неговото поведение и правилата на свети Игнаций. Впрочем, дължа да ви обясня как стигнах до тази йезуитска премъдрост. Откакто имах честта да опозная този субект, все нещо ме чоплеше, все нещо не ми даваше покой. Твърде особено, необикновено бе неговото поведение, като се започне от неуместното му в случая смирение, като се мине през вечно наведения му поглед и се свърши с отмерените движения на ръцете му. Все си казвах, че в този човек има нещо не наше, не българско, не социалистическо, ако искате. Този човек е замесен от друго, от чуждо тесто. Но какво? Мейд ин Ю Ес Ей? Или нещо по-специално? Тогава реших да се поровя в Народната библиотека. Но, признавам си, започнах по погрешна следа. Чували сте сигурно израза „протестантско лицемерие“. И аз си втълпих, че това е някакъв протестантски човек, може би дори таен пастор, който служи на някоя американска църква, пък и не само на нея. Още повече, както знаете, благоверната му, госпожа Евлампия, е съботянка, адвентистка, и то от най-фанатичните, дето главното им занимание в живота е да очакват скорошното настъпване на страшния съд. При такава другарка в живота нищо чудно, естествено беше да сгреша, да предположа, че и той е някакъв протестант. А тази грешка ми струва цял библиотечен ден. Не бих го нарекъл загубен, нали все пак „обогатих безсмъртната си душа“. Не знам дават ли си сметка колко течения има протестантството: лутеранство, калвинизъм, цвинглианство и какво ли не. Та само англиканската църква колко секти има: баптисти, методисти, квакери, петдесетници, адвентисти, като нашата Евлампия. Какво ми струваше да се ориентирам в този религиозен хаос, да проумея всичките им попски номера, аз си знам. За тези два дена би трябвало да получа надбавка за вредност, за морална вредност. Ако нашата работа не беше поначало вредна. Блъсках си главата в протестантския лабиринт, докато разбрах, че съм хванал погрешна пътека. А тогава ме осени божие просветление. Лицемер, та не е ли неговият синоним йезуит! И тук скоро ми потръгна. Още при втората книга за йезуитите, на която попаднах. Беше съчинението на Алигиери Тонди. Самият той е бивш йезуит, врял и кипял в светата им конгрегация, вкусил всичко лично и отвортил се, като видял номерата им отвътре. И ги описал след това чудесно. Чете се като романче. А като стигнах до главата за поведението на йезуита, рекох си: те това е нашият човек! Радвам се, че сте съгласни с мене. А вие, описвал съм го бил в екстравагантни литературни форми, жанрове съм измислял. Какво ти описание, братя во Христе, когато Игнаций Лойола го е измислил още през средата на шестнайсетия век, а неговите последователи, божие служители, са създали нашия човек по този образ и подобие. За още по-голяма слава господня или ако ще преминаваме изцяло на латински – ад майорем деи глориам!

XXII. „Ад майорем деи глориам“

Същия ден

Щом завършиха разбора на странното откритие на Консулов, Ковачев позвъни на Марков и помоли веднага да ги приеме. Той настоя с него да дойде и капитанът – де само защото генералът можеше да пожелае да чуе допълнителни подробности от първоизточника, но и защото чувството за справедливост му диктуваше това. Консулов бе заслужил похвалата си и редно беше да я получи лично от генерала.

Щом влязоха, Ковачев веднага даде думата на Консулов, който този път с по-малко театралничене, но все пак във формата на загадка прочете тринайсетте правила. Генералът го изслуша търпеливо докрай, без каквито и да е забележки и когато Консулов направи своето заключение, стана и бащински го прегърна.

– А сега, момчета, трябва да определим по-нататъшното си поведение. – Той се замисли за миг и изглежда му се стори, че не е бил достатъчно изразителен в благодарността си, та добави: – Браво, капитане, скоро майор да станете! Харесвате ми. И мене ме глождеше нещо, що за тип е този Лъжепетров, но по-далеч от душевните си терзания не можах да отида. А вие сте отишъл... в библиотеката. Още веднъж bravo! А сега да помислим заедно как ще оползотворим откритието на Консулов. Дали вече не е дошло време да свалим маските и да поканим този господин към откритата игра? Доколкото един йезуит е способен да играе без маска.

Да, може би вече бе дошло време да се пристъпи към решителните разпити, към приключването на това разследване. Играта с телефонния автомат 70-69 бе продължила успешно, макар и безрезултатно. Проверката на гласовете в управлението, сравняването на стотина фонограми установи, че най-близък глас по височина и интонации, по тембър и обертонове или, както специалистите от научно-техническия отдел се изразиха, по фоноспектър, притежава възрастният експерт Петър Манчев, всеизвестният доайен на фотографите в управлението бай Пешо. От същия уличен автомат, по същите часове той се обаждаше на познатите вече лица като тайнствения Христ... и тъй нататък. Ту им поставяше задачи, ту изслушваше докладите им. В този смисъл „работата“ на Петров бе попаднала в сигурни ръце, но полза от нея практически нямаше. Защото така не бе разкрит нито едни нов агент!

– На мене ми се струва – започна Ковачев, – че още е рано за игра на открито. Пък и с какви ли козове разполагаме! На последната карта се е подало само лявото горно ъгълче, а какво се крие по-надолу, ас купа ли...

– По ми прилича на поп спатия – подметна Марков.

– Той е българин – възползува се от прекъсването Консулов. – Сигурен съм!

– И аз така мисля – продължи Ковачев. Но отде се е появил той през 1975 година в София Установихме, че не е от Видин. А откъде е? Какъв е бил, преди да стане Георги Петров? С какво се е занимавал? Ей това трябва да установим, преди да си позволяваме каквито и да е откровеничения с него.

– Въпросът е, кога е станал йезуит. Той е на около петдесет години. А това не е възраст, на която човек променя разбиранията си, държанието си. Пак и тази школовка, това изливане на йезуитската форма е станало на младини, преди тридесетина години.

– Значи, някъде през петдесетте години поде мисълта на Ковачев Марков. – Помня ги аз тези времена, ох как ги помня. И процеса на пасторите, и този на кюретата. Само че йезуитите у нас трябва да са съвсем малко, редки единици. Българският народ с богомилската си школовка православната църква не е могъл да понася, та йезуитите ли! Това, че те се рядкост у нас, е някаква нишка. Но кой кога и защо е направил него йезуит?

– И аз мисля, че това, приемането му за йезуит, е отдавнашна работа. Тези привычки, тези маниери се усвояват тъй твърдо само на младини, когато психиката на човека е още гъвкава.

Марков спря с жест Ковачев.

– Чакайте, почакайте! У нас имаше едно йезуитско гнездо, френският колеж в Пловдив..., почакайте, как се казваше..., там действуваше един стар шпионин, Анри Дампера, небезизвестният на времето си пер Озон..., много мъчен човек. Учениците му го наричали пер Бизон. Няма да го забравя. Ах да, колежът се казваше „Свети Августин“ и принадлежеше на конгрегацията „Успение Богородично“. Ей, как се сетих, велика работа е това склерозата, идват ти наум истории отпреди десетки години. Та този колеж издаваше редовно албуми с питомците си, с абитуриентите. Вземете ги, в нашия архив ги пазят, надявам се, поровете се там. Нищо чудно и тази змия да се е

излюпила от котилото на пер Озон...

Архивът на бившия френски колеж „Свети Августин“ в Пловдив наистина бе запазен. Сред огромното количество книжнина се намериха и албумите, които тази своеобразна католическа гимназия е издавала всяка година и в които бяха напечатани портретите на абитуриентите с малки шеговити характеристики. Въпросът беше сред редицата ухилени хлапашки физиономии да бъде открит и идентифициран този леко състарен вече петдесетгодишен мъж, името на когото те не знаеха. Както се казва, „на око“, сравнявайки сегашната фотография на Петров с ученическите снимки. Спряха се на пет момчета. След това дойде на помощ науката. Специалистите от научно-техническия отдел по метрична физиогномика фиксираха 28 опорни точки по главата – анфас и в профил – и изведоха индивидуалната му формула. След това обработиха „заподозрените“ портрети по аналогичен начин. Измерванията и проведените на тяхна основа изчисления посочиха абитуриента Стефан Мирославов, завършил колежа през 1947 година.

За контрол генералът нареди да се проверят всички, за които бе възникнало предположение, че може да приличат. Двама живееха в Пловдив, един се бе заселил в Русе, четвъртият бе починал само преди две години, а петият..., петият бе изчезнал още през 1954 година и оттогава никой не бе чувал нищо за него. Несъмнено това беше човекът, който се подвизаваше под името Петров. И само няколко дена бяха нужни, за да се изясни достатъчно подробно личността му. Биографията му бе кратка, но съдържателна.

Стефан Мирославов (наричан от всички само Стив!) бе роден през 1928 година като единствен син на Йозо Мирославов – богат католик чифликчия, притежател на много земи, няколко доходни къщи в Пловдив на главната улица, над хиляда декара гори в Родопите и две дъскорезници. Религиозни до фанатизъм, и той, и жена му Мария били редовни посетители на католическата църква „Свети Лудвиг“. Единствения си любим син дали да се учи и възпитава още петгодишен в забавачницата на френския колеж, който той завършил със златен медал през 1947 година.

В архивите на гимназията успяха да открият доста материали за младия Мирославов и те всички го характеризираха откъм най-добрите страни. Известно беше, че отците йезуити са обграждали с особено внимание децата от „висш“ произход, момчетата, които благодарение на своите родители, на тяхното богатство и положение са обещавали да заемат видно място в обществото. Особено ако към това те са били трудолюбиви, интелигентни и амбициозни. А точно такъв е бил Стив. Почти през целия курс на обучението той е бил най-добрият ученик в класа си, служел за пример не само с бележките и поведението си, но и със старанието си при посещението на богослуженията и литургиите в училищната капела и в катедралата „Свети Лудвиг“. Затова за никого не било изненада, че на абитуриентското тържество на него била връчена „При д'екселанс“ – „Наградата за най-достойния“. Освен грамотата за тази висока чест той получил и разкошен албум с цветни илюстрации на най-прочутите замъци във Франция. Но което било много по-важно, голямата награда му обезпечавала и висока стипендия за който и да е университет във Франция.

Да, всичко дотук се развивало по най-блестящия начин. Но само дотук! 1947 година била върхът на неговия възход, след който започнало стремглавото му падане. Първо, не му разрешили да замине за Франция и да следва по стипендията си. Официалният мотив бил, че не си е изслужил военната служба. И Стив заминал в казармата. Оттам излязъл през 1949 година, но светът, в който попаднал, за тези две години се бил коренно изменил. Всичките им имоти били конфискувани или национализирани – били засегнати по няколко от революционните закони на народната власт. Баща му и майка му, които притежавали половин квартал къщи, останали да живеят в една стая, без доходи, без пенсия. Впрочем, баща му скоро умрял от инфаркт – изглежда, не е могъл да преживее нито промяната в общественото си положение, нито загубата на имотите си. Останали двамата – майка му, неспособна за никаква работа, която цял живот е командувала слугините си, и той, с още непораснала коса след казармата.

Следващите няколко години са тайнствени във финансово отношение. Майка и син живеят, макар и не в предишното охолство и блясък, но все пак прилично, без да имат

никакви видими доходи. Дали някой стар приятел ги е подкрепял? Но те, „старите приятели“, почти всички били разкулачени и се намирали в не по-добро положение. Най-вероятно госпожа Мария Мирославова е имала скътано на потайно място ковчеже със скъпоценности, които малко по малко е продавала. Така или иначе, но Стив се записва в Софийския университет да следва право. Скоро и там се проявява като най-трудолюбивия, като най-схватливия и интелигентен студент. Още от втори курс той е признатият първенец по юриспруденция, пък и любимец на преподавателите. Във всеки случай на тези, заварени в университета на 9 септември 1944 г.

Втори съкрушителен удар се стоварва върху младия Мирославов през май 1952 година. При поредната чистка във факултета го изключват от университета като социално чужд и син на „бившите“. И то точно преди явяването му на юнската сесия, през която той е щял да вземе, както винаги, блестящо всичките си изпити за трета година. Можем да си представим каква буря се е разразила в душата на младия и амбициозен Мирославов, какъв вулкан от омраза е изригнал срещу всичко комунистическо.

Оттук започва неговото „ходене по мъките“. Дали защото не е могъл да намери нещо по-добро или пък от инат, „напук на народната власт“, той, многообещаващият млад юрист, става обикновен физически работник, и то от най-неквалифицираните. Няколко месеца ходи с една конска каруца из Пловдив да събира кокали от месарниците, които вози на работилницата за туткал. След това дълго време е изкопчия – вади пясък и чакъл от Марица.

При разкриването на шпионско-диверсанта организация на католишките кюрета през юли 1952 г. били засечени някакви връзки на Стефан Мирославов с отец Павел Джиджов, свещеник и бивш домакин на католико-униятската семинария към „Свети Августин“. По архивите сега не можеше да се разбере доколко тя е била сериозна и противозаконна, но той не е бил привлечен като обвиняем в процеса през септември 1952 г. Следователят или е проявил небрежност по отношение на него, или пък наистина всеотдайният на правото студент не е бил замесен в политиката.

До 1954 г. той си остава все неквалифициран физически работник и не прави дори опит да намери някаква по-лека, по-подходяща за интелекта и образованието си работа. Хора, които са го познавали през този период, разказваха, че в началото той бил страшно отчаян и замислял дори да се самоубие. Но постепенно се успокоил – дали свикнал с новото си положение или злобата надделяла над всички останали чувства, но „стиснал зъби“, затворил се в себе си и си избирал все по-тежки, по-уморителни работи. Сякаш калявал тялото си или пък във физическата умора удавял душевните си терзания.

Така карал сам с майка си, без любов или дори временна приятелка, затворен в себе си, озлобен на обществото. Докато през май 1954 г. изчезнал. Просто един ден сутринта, както обикновено, излязъл от къщи, за да отиде на работа. Но там не се появил. И оттогава никой не го е видял, никой не го е чул. Никой, дори майка му, не получава и картичка от него.

Наложи се да разровят архивите на Пловдивското окръжно управление на МВР и по този повод. Там те откриха устното заявление на Мария Мирославова, подкрепено на същия ден писмено, че нейният син е изчезнал в сряда, на 7 май. Тя молеше милицията да го издири и да установи дали с него не се е случило някакво нещастие. Странното беше, че молбата до милицията е отправена едва седем дена по-късно, чак на 14 май. Защо разтревожената за съдбата на единствения си син майка е чакала толкова дълго? Защо тя не е вдигнала тревога още на другия ден? Това „нехайство“ можеше да бъде обяснено само по един начин. Помежду им е имало сговор. Тя е знаела къде е „изчезнал“ синът ѝ, дала му е необходимото време от една седмица, за да осъществи плана си, и чак тогава е алармирала милицията за да оправдае себе си.

Колкото и да ровиха архивите на Държавна сигурност и на Гранични войски, не можаха да открият никаква следа за този период. Сякаш границата през първата половина на май 1954 г. е била напълно спокойна или доколкото с имало някакви нарушения, те явно са били от съвсем друг характер, несвързани с него.

Така започваше една празнина от цели 23 години в биографията на Стефан Мирославов. Къде е бил, с какво се е занимавал, не се знаеше. Допустимо беше и да се е крил някъде из България. Макар това да беше съвсем невероятно. Пък и какъв смисъл е имало? Не, той непременно е избягвал в чужбина, може би дори е отишъл, за

да получи, макар и със седемгодишно закъснение, стипендията си във Франция, която му се е полагала като първенец на колежа „Свети Августин“. И все пак генерал Марков не се реши да започнат разпитите, преди да изяснят какво е правил през този твърде дълъг период, през тези 23 години – най-зрелите в неговия живот.

Разузнаването и контраразузнаването са двете старши и любими сестри близначки на Държавната сигурност. Макар и поотделно, те служат на една идея и винаги, когато е необходимо, си помагат. А това беше тъкмо случай, в който можеше да си помогнат. Ако приемем, че Мирославов е избягал и се е намирал през това време в чужбина, вероятно се е подвизавал сред емигрантските среди. Това, което не знаеше контраразузнаването, трябваше да бъде известно на разузнаването.

Ковачев дълго се труди над подробната справка, която предадоха на управлението по разузнаването. В нея имаше всички данни, до които се бяха добрали, всички предположения и догадки, които бяха обсъдили; богата галерия от фотографии в разни пози и ракурси, не само сегашни, не само от албума на колежа, но и от запазените семеен архив в Пловдив, който престарялата му майка смутено им предостави. Към справката беше приложена пълна и най-точна биография на Петров – Мирославов.

Докато дойде материалът от разузнаването, продължаваха от време на време разпитите на Петров. Водеше ги от самото начало и все на базата на обиска Консулов, без да се вкарват в играта дори магнетофонните записи, нито данните от наблюдението, да не говорим за разкриването на личността на Мирославов. Несъмнено разпитите бяха омръзнали и на двамата и трудно беше да се каже на кого повече. Но нито единият, нито другият показваха отвращението си към вечно повтарящите се еднакви въпроси и още по-стереотипните, добре заучени отговори. При разпитите Консулов демонстрираше неприсъщо олимпийско спокойствие, а Петров доказваше, че добре е усвоил правилата на свети Игнаций.

Най-после пристигна материалът от разузнаването. Другарите от управлението го бяха назовали „справка“, но това определение решително не бе справедливо. Дебелият пакет гъсто изписана хартия наподобяваше по-скоро някаква научна монография, някаква дисертация на старателен кандидат на науките. Личеше си, че много хора дълго се бяха трудили над съчиняването на тази „справка“ и не един архив е бил старателно разлистван.

Първата, встъпителната глава, наречена „Идентификация“, бе изцяло посветена на въпроса за идентифицирането на Георги Михайлов Петров с личността на Стефан Йозев Мирославов и с разни фигури, които са се подвизавали през годините от 1954 до 1975 из българските емигрантски среди и чуждите разузнавания. Установено бе, че два месеца след бягството си Стив се появява в Рим с истинското си име. И след това се прощава завинаги с него. По безспорен начин бе доказано, че той действа първоначално като французина Анри Лекок. После се превръща в италианеца Филипо Таламо, а след това в отец Джузепе Паван и в отец Пиетро Кофи, та дори може би в известния емисар на Ватикана отец Густаво де Реджис.

Първите два месеца след бягството му се губеха. Възможно е да ги е прекарал в някой гръцки, турски или югославски лагер. Също така не можа да бъде изяснено кога, къде и при какви обстоятелства е преминал границата. Достоверно се знаеше, че през август 1954 г. се е появил в Рим като Мирославов. Там, изглежда, е попаднал в мрежите на католицизма и йезуитските паяци са му изсмукали душата. Това беше не само вероятно, като се има пред вид католишкият фанатизъм на семейството му, допълнен от колежанското възпитание и смъртната му омраза към комунизма, но се потвърждаваше и от свидетелството на хора, познавали го по това време, а и от цялата му по-нататъшна биография.

През септември същата година той е зачислен в йезуитската школа за шпиони радисти и шифровчици във Венеция като французина Анри Лекок. Изглежда, причина наставниците му да изберат тази националност са били отличното владение на френския език и познаването на френската култура. Явно са го подготвяли да го изпратят в България да упражнява новоизпечения си занаят. Но през август 1955 г. нещо се случва. Дали някакви нови събития са попречили или, което е и по-вероятно, някой от ръководителите на йезуитите е размислил и е определил друга съдба на Стив? Той и тук, във венецианската школа, както обикновено, се проявява със своето старание и интелигентност. Завършва я като един от първенците. Това трябва да е направило

някому впечатление и този някой или някои са решили, вместо да го жертвуват в България, да го подготвят за друга служба на ордена.

Така Стив попада в новицията на Исусовото общество в Галлоро, край Аричча, на 30 километра от Рим. Сведения за дейността му в това йезуитско възпитателно и учебно заведение нямаше. „Светите братя“ умееха да пазят тайните си. Но се знае каква бе главната задача на йезуитските новициати – да се унищожи естествената, личност на постъпилия и тя да бъде заменена с друга, изкуствена. Изглежда, това блестящо им се е удало. Ако в новицията е влязъл все пак българинът Стефан Мирославов, макар и под чуждото име Анри Лекок, там той изчезва, остава зазидан в манастирските стени. И през 1957 година от новицията излиза вече Филипо Таламо, снабден с нова, изкована от ордена, моделирана от братята душа.

Под същото име той постъпва, за да получи най-сетне висшето си образование, в йезуитския университет в Рим, наречен „Руската колегия“, намиращ се на улица „Карло Гаetano“. Тук, за кой ли път, изпъква като първенец. Докато е следвал, изглежда, е бил посветен в монашество и става член на йезуитския орден, защото през 1961 година ректорът на колегията отец Густаво Ветер му връчва дипломата не на Стефан Мирославов, не на Анри Лекок, дори не на Филипо Таламо, а вече на отец Джузепе Паван.

След това имаше сведения, че е участвувал активно в дейността на Комитета за съдействие на бежанците от България. По-късно следите му се губеха. Знаеше се само, че е заминал за някаква тайна вила на йезуитския орден в Алпите. После следваше нов провал в информацията. В началото на седемдесетте години са го виждали да се подвизава като отец Пиетро Коффи в прочутата вила „Малта“ известното гнездо на йезуитски шпиони – при управляващия отец Роберто Цолиг.

С какво се е занимавал Мирославов през последните години на пребиваването си в чужбина, дали през това време не е идвал в България с някаква тайна мисия, не се знаеше. Странно, дори непонятно беше и обстоятелството, че след повече от двадесет години, прекарани в Италия, където той несъмнено добре се е подредил, във всеки случай по свой вкус, когато вече е наближавал петдесетте, е решил да се завърне в България и от добре поставен йезуитски отец се е превърнал в майстора техник Петров. Ако, разбира се, това е било негово желание. Ако някои вишестоящи йезуити не са се възползвали от желязната дисциплина на ордена и той с трябвало просто да плати дълговете си към него.

Самото прехвърляне поставяше редица важни въпроси.

Първият беше какво се е случило с истинския Георги Михайлов и защо се е съгласил той „да се размени“ с Мирославов, да му предаде паспорта си? И къде се намираше сега той? Някъде на Запад? Или закопан сред шубраците на Балкана? Такива размени – един влезе с чуждестранен паспорт, друг излезе със същия, като само смени fotografia, а гостенинът остане в България – бяха известни. Но за целта във всеки случай беше необходимо доброволното съгласие, желанието на този, който ще излезе. Какво е могло да подтикне Георги Михайлов – истинския – към подобна постъпка, към измяна на родината? В биографията му, доколкото те я познаваха, нямаше никакви сигнали в тази посока. Просто един обикновен гражданин и нищо повече. Макар че... кой знае какво се е таяло в душата на този „обикновен гражданин“, какви фактори са оказвали влияние върху ума и поведението му. Да, този момент трябваше най-внимателно да се проучи!

Друга загадка криеше Евлампия Благовестова Босилкова, така наречената така Ева. Тя несъмнено знаеше за нелегалната дейност на мъжа си. Без нея той не би могъл да изгради скривалищата, да ги ползува. Пък и това постоянно дежурене в къщата – не означаваше ли то, че и тя изпълнява своята задача, стои на поверения й пост? Да не забравяме, че тя бе обезпечила удобната самостоятелна къща, тъй подходяща за шпионските му цели, че тя чрез брака им му бе дала и софийското жителство, без което „провинциалният майстор Петров“ не би могъл да се настани и да работи в столицата. Какво я бе подтикнало към всичко това? Дали просто меракът на застаряващата вдовица да се сдобие на всяка цена със съпруг, какъвто и да е той, дори шпионин! Или пък дълбоко вярващата, фанатична съботянка бе получила съответните внушения – не, направо нареждания – от своя пастор? Не беше ли пасторът заповядал на покорната овчица от стадото си? Този въпрос също подлежеше на изследване.

Той поставяше и въпроса, защо протестантският пастор бе наредил на своята послушна верующа да измени коренно живота си, да сключи брак с посочения и чужд мъж? И то католик. Йезуит! Коя е тази сила, която можеше да принуди отколешните смъртни врагове – католиците и протестантите – да се обедният за обща борба с комунизма? Та нима сега Мирославов служеше само на своя орден! Нима за него той събираше оперативна информация за външната търговия на народната република? Нима за поповете той разузнаваше тайните на новите ни заводи?

Не бяха ли го продали светите отци на някоя друга организация, за която се знаеше, че отдавна тясно сътрудничи както с папските агенти и особено с йезуитския орден, така и с ръководствата на всевъзможните протестантски секти?

22 септември, понеделник

Първият голям разпит бе насрочен за другия ден сутринта. Надвечер, след като отминаха текущите дела, генерал Марков извика при себе си полковник Ковачев и капитан Консулов за последно уточняване. Макар че планът за разпита бе вече утвърден, все пак трябваше, както се изрази Марков, „тук-таме да поръсят малко сол и пипер“. Решено бе, че разпита ще води Ковачев в присъствието на Консулов, а генералът ще слуша в своя кабинет.

След като „посолиха“ плана сякаш повече, отколкото е нужно, Марков каза:

– Е, момчета, а как смятате да започнете вашия двубой с този тип? Каква увертюра ще му изсвирите? Защото не забравяйте каква школовка е минал той, с каква омраза срещу нас е надъхан. Дуелът ще трябва да се води по всичките правила на фехтовката, с всичкия майсторлък, който притежаваме.

– Аз предлагам – избърза да се обади Ковачев – да започнем от периферията, сякаш всичко останало ни е известно, с някой наглед незначителен, но любопитен детайл. Такъв, който, щом загрее, да го хвърли в огън. Да речем... Възможно ли е монах, не какъв да е, а йезуитски монах, например някой си отец Пиетро Коффи, да се ожени, и то за... протестантка, за някоя си така Евлампия?

– Ха! И вие мислите, че това ще го смути! Слабо ги познавате христовите войници тогава – каза Консулов. – Макар и да няма злодеяние и коварство, да няма отвратително престъпление, което те да не са готови да извършат, все пак подлостта и лицемерието са най-характерните им белези. Не знам какво ще отговори на такъв един въпрос, но съм сигурен, че той няма да го смути, да го извади от равновесие. Отчето непременно ще се възползува от една от хитрините на йезуитския морал, от така наречената „мислена уговорка“. Йезуитът е готов дори да хули бога, като в същото време мислено го възхвалява. При тях това не само е допустимо, но и се препоръчва, ако е в полза на ордена. В случая той сигурно отдавна си е направил „мислената уговорка“, че за такава Ева се е оженил мирянинът Стефан Мирославов, или, по-точно, Георги Петров, и този брак няма нищо общо с духовното лице отец Джузепе Паван. Пък и не забравяйте, че бракът им е граждански – сиреч не е благословен от бога. Уверявам ви, че ненапразно прекарах времето си в библиотеката: кое-що успях да вкуся от йезуитския морал.

– Добре, падре, съгласих се – усмихна се Ковачев. – Ами тогава да започнем от другия край... Защо на всички вие, другарю Петров, се обаждате с имена, които започват все с Христ... Христатиев..., Христордов..., Христов..., Христофоров... и тъй нататък...? Като се обаждате на агентите си, все на Исуса Христа ли служите или призовавате Христа да се любува на делата ви? Та нали вие всичко правите в името на Христа, с името на Христа, като изпълнявате вашия любим лозунг „Ад майорем деи глорIAM“!

София, 24 юни 1979 г. – 14 юли 1979 г.

\$id = 3077

\$source = Моята библиотека

Издание:___

Димитър Пеев. Вероятност, равна на нула

Рецензент: Огнян Сапарев
Редактор: Христо Минчев
Художник: Стефан Десподов
Художествен редактор: Гичо Гичев
Технически редактор: Цветанка Николова
Коректор: Жанет Захаријева
Военно издателство, София, 1980